

S-KVINNOR

MOTIONER OCH UTLÅTANDEN

NORRKÖPING 26-27 AUGUSTI 2023

Förbunds kongressen 2023 kommer att behandla 53 motioner uppdelade i elva block, utifrån samma uppdelning som S-kvinnors politiska program:

1. Kvinnors rättigheter är mänskliga rättigheter
2. Det feministiska samhällsbygget
3. Välfärd
4. Klimat och hållbar omställning
5. Ett jämställt och tryggt arbetsliv
6. Jämställd hälsa
7. Mäns våld mot kvinnor
8. Internationell solidaritet
9. Kvinnor och migration
10. Organisation
11. Övrigt

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Nummer	Rubrik	Distrikt	Att-satser	Förslag till beslut	Föredragande
--------	--------	----------	------------	---------------------	--------------

1. Kvinnors rättigheter är mänskliga rättigheter

2. Det feministiska samhällsbygget

2.1	Trygghet på offentliga platser	Stockholm	att S-kvinnor skall verka för en politikutveckling gällande utredning och utplacering av överfallsknappar i linje med motionens intentioner i Sverige.	Avslag	Vivianne Macdisi
			att S-kvinnor ska driva frågan mot Socialdemokratiska Arbetarepartiet.	Avslag	
2.2	Investeringsstöd	Gotland	att S-kvinnor ska verka för att investeringsstödet ska återinföras och säkerställa så att familjer och individer inte tvingas till väldigt desperata beslut och därmed står på gatan utan ett boende.	Bifall	Malin Lauber

3. Välfärd

3.1	Gratis glasögon för barn	Kronoberg	att S-kvinnor nationellt arbetar för att glasögon med standardbåge ska vara gratis för barn upp till 19 år.	Avslag	Ida Ekeroth Clausson
			att om att-sats 1 inte antas ska S-kvinnor nationellt verka för att bidraget ska höjas och kunna utbetalas vid varje köp av glasögon/linser.	Bifall	
			att S-kvinnor nationellt verkar för att bidraget ska sökas av optiker och dras av direkt vid köpet.	Bifall	

3.2	Betyg i skolan	Kronoberg	att	S-kvinnor nationellt verkar för att driva frågan om avskaffande av betyget F i grundskolan nationellt, via våra riksdagsledamöter.	Bifall	Tara Twana
3.3	Jämlik förskola	Stockholm	att	S-kvinnor ska verka för att se över möjligheten för en avgiftsfri och obligatorisk förskola från tre års ålder.	Besvara	Ann-Christin Ahlberg
			att	S-kvinnor ska verka för förenklad utbildningsmöjlighet för nuvarande förskolepersonal för att öka kompetensen.	Bifall	
			att	S-kvinnor ska driva frågan mot arbetarepartiet Socialdemokraterna.	Bifall	

3.4	Menssäkra skolor	Jönköpings län	att	S-kvinnor arbetar aktivt för att menssäkra alla Sveriges skolor.	Besvara	Camilla Egberth
3.5	Om barnförsäkringar	Göteborg	att	S-kvinnor ska arbeta för att alla barn i Sverige ska vara försäkrade som en del av stödet till barnfamiljer. Alla familjer ska genom en försäkring kunna få samma trygghet om något skulle hända barnet.	Avslag	Emilia Töyrä
3.6	Barns rättigheter i rättsväsendet	Göteborg	att	den socialdemokratiska riksdagsgruppen i Göteborg får i uppdrag att utreda förslag om behov av att särskilda barndomstolar införs för att säkra barns rätt.	Avslag	Annika Strandhäll
			att	den socialdemokratiska riksdagsgruppen i Göteborg får i uppdrag att se till att barn ska ha rätt till målsägandebiträden i alla instanser.	Avslag	
			att	motionen antas av Göteborgs socialdemokratiska kvinnodistrikt.	Avslag	
			att	socialdemokratiska kvinnors förbunds kongress antar motionen som sin egen.	Avslag	
3.7	Välfärdens förutsättningar	Örebro län	att	bevaka utvecklingen av Sveriges välfärd.	Besvara	Matilda Sundquist Boox
			att	vid varje lämpligt tillfälle ta kraftfulla och tydliga initiativ till en välfärd utifrån Rallarrosens och Socialdemokratins intentioner.	Besvara	

3.8	Suicidprevention	Örebro län	att	uppdra till våra riksdagsledamöter att bevaka och aktivt driva frågan om att organisationer som arbetar med suicidprevention ges ett ökat ekonomiskt stöd.	Bifall	Annika Strandhäll
			att	uppdra till våra förtroendevalda i kommuner, regioner och riksdag att utveckla sitt arbete med kunskapspridning och suicidprevention.	Besvara	

4. Klimat och hållbar omställning

4.1	Förbud mot pälsfarmor	Stockholm	att	införa ett nationellt förbud och succesiv avveckling pälsdjursfarming.	Bifall	Malin Lauber
4.2	Slopad moms på ekologiska produkter	Göteborg	att	ge den socialdemokratiska riksdagsgruppen i Göteborg uppdraget att arbeta för att moms på ekologiska livsmedel tas bort.	Avslag	Ida Ekeröth Clausson
			att	S-kvinnor i Göteborgs antar motionen.	Avslag	
			att	S-kvinnors förbunds kongress antar motionen som sin egen.	Avslag	
			att	Göteborgs socialdemokratiska partidistrikt antar motionen.	Avslag	
4.3	Om skogsbruk	Stockholm	att	motionen skickas till 2023 års distriktskongress.	Avslag	Sofia Skönnbrink
			att	den skickas vidare till partidistriktets årsmöte 2023.	Avslag	
			att	motionen lämnas till partistyrelsen för åtgärd.	Avslag	

5. Ett jämställt och tryggt arbetsliv

5.1	Om familjepolitik	Stockholm	att att att	ställa sig bakom kraven i ovanstående motion från TÅB och sända motionen till s-kvinnor i Stockholms distriktkongress med yrkandet anta motionen som kvinnodistriktets egen, och sända motionen till s-kvinnors förbunds kongress.	Avslag Avslag Avslag	Janette Olsson
5.2	Ett arbetsliv fritt från våld	Västerbotten	att att att att	S-kvinnor jobba för att synliggöra att hot och våld inom omsorgsyrken utgör ett arbetsmiljöproblem oavsett vem våldsutövaren är. S-kvinnor i riksdagen aktivt arbetar för en ratificering av ILO konvention 190. S-kvinnor verkar för nödvändiga lagändringar som kan behövas för att stävja hot och våld i arbetslivet. S-kvinnor verkar för en nollvision mot hot och våld i arbetslivet.	Bifall Bifall Bifall Bifall	Ann-Christin Ahlberg
5.3	Om AI	Västerbotten	att att att	S-kvinnor aktivt arbetar för att bilda opinion i dessa frågor och lyfta fram frågor om etik och normer inom AI-utvecklingen. S-kvinnor verkar för att det i riksdagen samt på regional och lokal nivå arbetas för att det ställs krav på att de AI-tjänster som utvecklas och som offentliga aktörer upphandlar ska vara jämställda, inkluderande och icke-diskriminerande. Motionen lämnas till S-kvinnor i riksdagen.	Bifall Bifall Bifall	Tara Twana
5.4	Skyldighet att rapportera dom till arbetsgivare	Jönköpings län	att	S-kvinnor verkar för en automatik i att rättsväsendet meddelar arbetsgivaren om en anställd har dömts för ett brott som innebär en olämplighet att arbeta med barn, exempelvis drogrelaterade brott eller sexualbrott.	Avslag	Anna Fernebro

6. Jämställd hälsa

6.1	TBE-vaccin	Kronoberg	att	S-kvinnor i verkar för att göra TBE vaccinet kostnadsfritt för barn under 18.	Bifall	Susanne Pettersson Graff
6.2	Tandvårdshälsa	Kronoberg	att	S-kvinnor i Sverige aktivt jobbar med att verka för att tänderna ska bli en del av kroppen och därmed också en del av högkostnadsskyddet precis som resten av kroppen.	Besvara	Tara Twana
6.3	Vård till våldsutsatta kvinnor	Kronoberg	att	S-kvinnor verkar för ett nationellt standardiserat vårdförlopp för personer som misshandlats i nära relationer arbetas fram.	Bifall	Vivianne Macdisi

6.4	Om aborträtten	Stockholm	att	S-kvinnor ska verka för ett grundlagsstadgad av aborträtten.	Bifall	Johanna Kvist
			att	S-kvinnor driver motionen mot Arbetarepartiet Socialdemokraterna.	Bifall	
6.5	Om juridiskt kön	Stockholm	att	S-kvinnor ska verka för att en person ska kunna ändra sitt juridiska kön genom en ansökan, helt på egen hand.	Avslag	Annika Strandhäll
6.6	Avgiftsfri vasektomi	Västerbotten	att	S-kvinnor verkar för att vasektomi blir avgiftsfritt i hela landet.	Avslag	Matilda Sundquist Boox
			att	Motionen lämnas vidare till S-kvinnor i riksdagen.	Avslag	
6.7	Om preventivmedel	Västerbotten	att	S-kvinnor verkar för att kopparspiral, i likhet med hormonspiral och andra preventivmedel, klassas som läkemedel och inte medicintekniskt hjälpmedel.	Avslag	Janette Olsson
6.8	Forskningskrav på medicintekniska hjälpmedel	Västerbotten	att	S-kvinnor på alla sätt möjligt verkar för att samma krav på forskning, registrering av antal användare och uppföljning av biverkningar ska införas för medicintekniska produkter som ska placeras inne i kroppen som för läkemedel.	Besvara	Janette Olsson

6.9	Tillgänglig migränhjälp	Skåne	att	motionen överlämnas till s-kvinnor i riksdagen.	Besvara	Susanne Dufvenberg
			att	S-kvinnor arbetar för att alla regioner ska ha en likvärdig migränhjälp som jobbar aktivt med att stödja och hjälpa patienter med migrän.	Bifall	
6.10	Om lipödem	Skåne	att	S-kvinnor verkar för att mer forskning bedrivs kring diagnosen Lipödem.	Bifall	Johanna Kvist
			att	S-kvinnor även verkar för att det i utbildningar i större utsträckning ska ingå kännedom om lipödem.	Bifall	
6.11	Om lipödem	Norrbotten	att	det satsas på forskning om lipödem.	Bifall	Johanna Kvist
			att	stärka upp att alla regioner har minst en lipödemmottagning som patienterna kan remitteras till.	Avslå	
			att	stärka och öka kunskap och kompetens om lipödem hos medicinsk personal inom primärvården.	Bifall	

6.12	Om demens och anhörigvård	Värmland	att	S-kvinnor på olika sätt belyser ojämlikheten i stöd till dementas anhöriga.	Bifall	Matilda Sundquist Boox
			att	S-kvinnor lyfter frågor kring vård och stöd för dementa kvinnor.	Bifall	
6.13	Vårdens bemötande av våldsutsatta	Jönköpings län	att	det redan i grundutbildningen ingår som studiemoment hur vårdpersonal möter våldsutsatta kvinnor.	Besvara	Vivianne Macdisi
			att	befintlig vårdpersonal, även administratörer, får utbildning i bemötandet av våldsutsatta kvinnor.	Besvara	
6.14	Mammografi	Kalmar län	att	alla kvinnor får gå på mammografi fram tills de fyller 80 år.	Avslag	Sofia Skönnbrink

6.15	Om tandvårdsstödet	Göteborg	att	det statliga tandvårdsstödet för äldre ses över och att högkostnadsskyddet ska gälla längre tid än 12 månader vid långvarig behandling av tänderna.	Besvara	Yvonne Karlén
6.16	Forskning om kvinnosjukdomar	Gävleborg	att	S-kvinnor som är riksdagsledamöter motionerar om en stor satsning och prioritering av forskningsmedel och anslag till att forska på kvinno- och kvinnodominerade sjukdomar.	Bifall	Susanne Dufvenberg
6.17	Forskning om kvinnosjukdomar	Stockholm	att	S-kvinnor ska verka för att öka forskningsanslagen avseende genusmedicin.	Bifall	Susanne Dufvenberg
			att	S-kvinnor ska verka för införandet av obligatoriska studier av genusmedicin på läkarprogrammet och sjuksköterskeprogrammet.	Bifall	
6.18	Om barn- och vuxenvård	Uppsala län	att	S-kvinnor med kraft verkar för att samordnare ska finnas i övergången mellan barn- och vuxenvården och införas i de nationella riktlinjerna.	Avslag	Annika Strandhäll

7. Mäns våld mot kvinnor

7.1	Barns rätt vid vårdnadstvist	Stockholm	att	barn har rätt att tilldelas ett eget ombud som för barnets talan i vårdnadstvister.	Bifall	Emilia Töyrä
7.2	Om köp av sexuella tjänster	Västerbotten	att	S-kvinnor verkar för att specialiserat stöd till brottsutsatta (exempelvis Mikamottagningar) och till förövare (exempelvis KAST-mottagningar) ska finnas tillgängligt, genom egen verksamhet eller avtal med andra kommuner, i alla Sveriges kommuner.	Besvara	Elin Engdahl
			att	S-kvinnor verkar för att alla kommuner ska säkerställa att de har ett avtal med ett Barnahus.	Besvara	
			att	S-kvinnor verkar för att alla kommuner ska ha rutiner och handlingsplaner för köp av sexuella tjänster.	Besvara	

			att	S-kvinnor verkar för kommuner tar initiativ till samarbeten med polisen för uppsökande verksamhet mot köp av sexuella tjänster.	Besvara	
			att	S-kvinnor verkar för att resurser till polisen säkerställs och öronmärks för arbetet mot köp av sexuella tjänster.	Besvara	
			att	S-kvinnor verkar för att polisens uppdrag att arbeta med sugardejting och minderåriga klargörs.	Besvara	
			att	S-kvinnor verkar för att poliser ska ha möjlighet informera om poseringsbrott och sugardejting på skolor.	Besvara	
			att	S-kvinnor verkar för att straffskalan för köp av sexuella tjänster höjs med intentionen att fängelse i högre utsträckning döms ut.	Besvara	
7.3	Orosanmälan vid sexköp	Västerbotten	att	S-kvinnor verkar för att skapa opinion kring vikten av att barn till sexköpande föräldrar orosanmäls till socialtjänsten.	Bifall	Malin Lauber
			att	S-kvinnor verkar för att säkerställa att det blir en självklarhet i hela landet att barn till sexköpande föräldrar alltid orosanmäls till socialtjänsten.	Bifall	
			att	Motionen lämnas till S-kvinnor i riksdagen.	Bifall	
7.4	Tidsgräns vid bodelning	Skåne	att	S-kvinnor driver frågan att det ska införas en tidsgräns vid bodelning, när en part vägrar medverka vid bodelning.	Besvara	Camilla Egberth
7.5	Olaga våldsskildringar	Skåne	att	det tas krafttag för att se till att lagen om olaga våldsskildring efterlevs.	Besvara	Susanne Dufvenberg

7.6	Ersättning till våldsutsatta kvinnor	Jämtland	att	våldsutsatta kvinnor skall få ekonomiskt stöd i samband med en uppbrottsprocess.	Bifall	Vivianne Macdisi
			att	nivån på ersättningen motsvarar SGI.	Avslag	
			att	den våldsutsatta kvinnan inte måste diagnosticeras för att få denna rätt.	Bifall	
7.7	Våld mot äldre	Jönköpings län	att	S-kvinnor driver frågan i enlighet med motionens intentioner.	Avslag	Elin Engdahl
7.8	Tvångsumgänge	Blekinge	att	en lagändring gällande barns rättigheter alltid ska komma först framför föräldrarnas rätt till umgänge där det kan finnas risk för barnets psykiska eller fysiska hälsa.	Bifall	Annika Strandhäll
			att	lämna över motionen till S-kvinnor i riksdagen för att driva frågan vidare.		

8. Internationell solidaritet

9. Kvinnor och migration

10. Organisation

10.1	Om förtroendevalda förbundsrevisorer	Stockholm	att	S-kvinnors stadgar § 2 gällande revisorerna ändras med det kursiva tillägget ... "Kongressen väljer tre revisorer samt två revisorsersättare. Mandatperioden för dessa är två år. Dessa har att jämte av förbundsstyrelsen anlita yrkesrevisor till kongressen avge berättelse över förbundets räkenskaper, förvaltning och verksamhet. Revisorerna ska vid granskning av verksamhet granska dels hur förbundsstyrelsen har följt förbundets stadgar dels verkat i linje med förbundskongressens politiska ställningstaganden."	Avslag	Nina Unesi
------	--------------------------------------	-----------	-----	---	--------	------------

10.2	Om nationella kommittéer	Stockholm	att	S-kvinnors förbundsstyrelse inrättar nationella kommittéer vars områden tangerar rubrikerna i förbundets politiska program.	Avslag	Nina Unesi
			att	de nationella kommittéerna leds av ledamot/ledamöter från förbundsstyrelsen och övriga medlemmar är S-kvinnor från hela landet som har särskilt intresse och/eller kompetens inom området.	Avslag	
			att	de nationella kommittéernas uppdrag är att inom sitt politikområde genomföra studier och seminarier, bedriva kampanj- och opinionsarbete och bereda förslag till förbundsstyrelsen och kommande politiska program.	Avslag	
10.3	Om nationella kommittéer	Skåne	att	S-kvinnors förbundsstyrelse inrättar nationella kommittéer vars områden tangerar rubrikerna i förbundets politiska program.	Avslag	Nina Unesi
			att	de nationella kommittéerna leds av ledamot/ledamöter från förbundsstyrelsen och övriga medlemmar är S-kvinnor från hela landet som har särskilt intresse och/eller kompetens inom området.	Avslag	
			att	de nationella kommittéernas uppdrag är att inom sitt politikområde genomföra studier och seminarier, bedriva kampanj- och opinionsarbete och bereda förslag till förbundsstyrelsen och kommande politiska program.	Avslag	
10.4	Äldre kvinnor i politiken	Värmland	att	S-kvinnor på olika sätt lyfter frågan om att politiken ska spegla det jämställda samhället även vad det gäller ålder	Bifall	Ann-Christin Ahlberg
			att	S-kvinnor ger distrikt och klubbar ett underlag för lokala kampanjer för att komma tillrätta med åldersdiskriminering.	Bifall	
10.5	Om förtroendeuppdrag	Stockholms Allmänna Kvinnoklubb (enskild motion)	att	besluta att Stockholms Allmänna Kvinnoklubb kan sända in motionen till förbunds kongressen, i den händelse att motionen inte antas av distriktsårskongressen.	Avslag	Emilia Töyrä

			att	göra följande tillägg till § 2, sjunde stycket i S-kvinnors stadgar: Förbundsordföranden kan inte samtidigt vara ledamot av regeringen.	Avslag	
--	--	--	-----	---	--------	--

11. Övrigt

11.1	Röd färg som signum	Skåne	att	vi skall kämpa för att på alla nivåer inom det Socialdemokratiska kvinnoförbundet återta den röda färgen som vårt signum.	Besvara	Nina Unesi
11.2	Vår historia	Värmland	att	S-kvinnor tar fram ett underlag om hur en dokumentation kan organiseras och övrigt som kan vara till stöd för detta.	Avslag	Anna Fernebro
			att	S-kvinnor historia därefter lyfts i tex, bild och föremål på lämpligt sätt.	Besvara	
11.3	Val av sånger	Sjuhärad	att	S-kvinnors förbund ska arbeta för att vårt parti Socialdemokraterna ser över de sånger som är tänkt att sjungas på kongresser, möten och andra aktiviteter så att det passar in i vår tid och i ett feministiskt parti.	Bifall	Johanna Kvist
11.4	Individualisera rätten att förrätta vigsel	Göteborg	att	den socialdemokratiska riksdagsgruppen från Göteborg driver frågan om att avskaffa kyrkors och samfunds generella vigselrätt och ersätta den med personlig vigselrätt.	Avslag	Emilia Töyrä
			att	S-kvinnodistriktet i Göteborg antar motionen.	Avslag	
			att	S-kvinnors förbundskongress antar motionen som sin egen.	Avslag	
			att	Göteborgs socialdemokratiska partidistrikt antar motionen.	Avslag	
11.5	Valaffischer	Gävleborg	att	S-kvinnor som är riksdagsledamöter tar upp en diskussion inom parti för att begränsa antalet affischer.	Avslag	Ida Ekeroth Clausson

Motion 2.1: Trygghet på offentliga platser S-kvinnor Stockholm

Utred möjligheten till “Överfallsknappar” för att stärka tryggheten i Sverige.

Överfallsknappar för allmänheten i offentliga miljöer används inte i Sverige men är vanliga internationellt f.f.a. i publika transportsystem. Överfallsknappar har stor potential att öka trygghet och förebygga brott därför bör de även finnas här.

Alla i Sverige skall kunna känna sig trygga i offentliga miljöer. Undersökningar visar dock att många människor tvärtom känner sig otrygga när de rör sig utomhus.^[1] Andelen som är oroliga för våld är speciellt hög bland unga killar, där 70% av killarna mellan 16 och 29 år är oroliga för våld utomhus.^[2]

Samtidigt visar Brottsförebyggande rådet (BRÅ) att även rapporterad utsatthet för allvarliga brott är hög. Enligt BRÅ uppgav 7,5% av kvinnor att de under 2021 utsatts för ett sexualbrott. Samma år uppgav 3,5 % av män och 2,1 % av alla kvinnor att de utsatts för misshandel under året.^[3]

Våldsbrott i offentliga miljöer har inte en slumpmässig utbredning utan är starkt koncentrerad till vissa platser och områden i städer, till exempel i Stockholms tunnelbana.^[4]

Överfallsbrott och våld kan ske mycket snabbt och i nuläget saknas det möjlighet i utsatta miljöer att skyndsamt komma i kontakt med personer som snabbt kan ingripa.

I andra länder är det vanligt med s.k. överfallsknappar, framför allt i transportsystem som bussar, busshållplatser och tunnelbana.^[5] I tex Londons tunnelbana^[6] möjliggör larmknappar att en larmsignal skickas till anställda på samma station som kan ingripa och i sin tur kan påkalla polis om det behövs. Larmknappen startar också ett meddelande som tydligt uppmärksammar alla i omgivningen på situationen och att hjälp är på väg. Andra liknande system har i stället ”tysta” larm för att människor lättare skall våga trycka på dem.^[7]

Överfallsknappar fyller åtminstone två syften. Å ena sidan ökar de människors upplevda trygghet och möjliggör för dem att snabbt få hjälp vid behov, å andra sidan verkar överfallsknapparna preventivt eftersom förövare påminns om att de snabbt kan bli upptäckta.

I en genomgång av internationell forskning kring åtgärder för att minska sexuella överfall och trakasserier inom offentliga transportsystem skriver British Transport Police och British Department of Transport att brottsförebyggande miljöåtgärder som överfallsknappar och god belysning, är den andra viktigaste gruppen åtgärden, efter övervakning i form av patrullering och övervakningskameror.^[8]

Överfallsknappar används mycket sparsamt i Sverige men har potential att kunna öka tryggheten för stora delar av befolkningen i våra städer. Exempel på passande platser skulle kunna vara i tunnelbanetåg, bussar, gångtunnlar, parker och utanpå och inuti stora allmänna byggnader, vid platser där våldsbrott är överrepresenterade.

1] Brottsförebyggande rådet (2022). Nationella trygghetsundersökningen.

<https://bra.se/statistik/statistiska-undersokningar/nationella-trygghetsundersokningen.html>

[2] SVT Nyheter (2019). <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/ny-studie-killar-dubbelt-sa-oroliga-for-vald-ute-jamfort-med-tjejer>

[3] Ibid. Brottsförebyggande rådet (2022). Nationella trygghetsundersökningen.

[4] Ceccato, Attig S. (2020). Kungliga Tekniska Högskolan. Brott på tunnelbana 2009–2019. ISBN: 978-91-7873-606-5

<https://www.sakraplatser.abe.kth.se/wp-content/uploads/sites/13/2020/07/Vania-Ceccato-full.pdf>

[5] Gekoski, A., Gray, J.M., Horvath, M.A.H., Edwards, S., Emirali, A. & Adler, J. R. (2015). 'What Works' in Reducing Sexual

Harassment and Sexual Offences on Public Transport Nationally and Internationally: A Rapid Evidence Assessment. London: British

Transport Police and Department for Transport. <https://eprints.mdx.ac.uk/15219/1/#page50>

[6] <https://images.app.goo.gl/q2Hb9ZZAXpW8p8Zb9>

[7] Ibid. Gekoski, A et al. (2015).

[8] Ibid. Gekoski, A et al. (2015).

Jag yrkar på:

att S-kvinnor skall verka för en politikutveckling gällande utredning och utplacering av överfallsknappar i linje med motionens intentioner i Sverige.

att S-kvinnor ska driva frågan mot Socialdemokratiska Arbetarepartiet.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 2.1

Föredragande: Vivianne Macdisi

Motionären lyfter en viktig fråga om trygghet på offentliga platser och överfallsalarm. Det har blivit vanligare bland privatpersoner att förse sig med överfallsalarm och andra tekniska möjligheter kopplade till mobiltelefonen som förebygger överfall och övergrepp. Motionären menar att det behövs en politikutveckling gällande utredning och utplacering av överfallsknappar i offentliga miljöer.

Förbundsstyrelsen anser att det är mycket viktigt att insatser för att förebygga/stoppa och utreda överfallsbrott och våldsbrott i alla delar av samhället måste vara en av vår tids mest prioriterade frågor. Det görs idag olika insatser för att bromsa våldet. Som till exempel vill förbundsstyrelsen lyfta vikten av belysning på gator, torg och i parker men även vikten av vakter och övervakningskameror för att förebygga våldsbrott. Vi ska inte heller underskatta effekten av satsningar på barn och unga som leder till ökad delaktighet och inkludering och på så vis minskar utsatthet som leder till kriminalitet och våldsbrott.

Även om överfallsknappar skulle utplaceras på vissa offentliga platser så finns det en stor risk att det kan leda till en teoretisk och upplevd trygghet men som i praktiken kan vara svårt att upprätthålla. Om överfallsknappar tillhandahålls på offentliga platser måste de även underhållas, säkerhetsgranskas och vara kopplade till en larmfunktion som kopplar till polis eller annan ansvarig som kan ingripa. Även om initiativet är lovvärt och intressant kan det också vara förenligt med allvarlig fara och risk att bygga upp en falsk trygghet som är svår att ekonomiskt och praktiskt upprätthålla.

Ett beslut om och ansvar för att införa larm/överfallsknappar i offentliga miljöer behöver därför ägas och beslutas av respektive kommun som på lokal nivå kan avgöra om och hur denna fråga bäst möts upp.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 2.2 Investeringsstöd S-kvinnor Gotland

Återinför investeringsstödet för att öka bostadsbyggandet och minska bostadslösheten.

Vi har en stor bostadsbrist i landet och framför allt när det gäller hyreslägenheter. I stället för att flytta och lämna sin stora lägenhet som en barnfamilj skulle ha nytta av väljer man att stanna kvar då kostnaden blir allt för stor per månad att flytta till en nyproducerad mindre lägenhet. Många ungdomar bor också hemma längre då det inte finns lägenheter för studenter eller fler ungdomslägenheter med lägre hyra att tillgå. Detta medför att det inte blir en så kallad rotering i bostadsmarknaden och det blir svårt för både unga, äldre, barnfamiljer och ensamstående att hitta ett boende man har råd med.

Riksdagen beslutade den 1 december 2021 att avveckla investeringsstödet för hyresbostäder och bostäder för studerande efter årsskiftet 2021/22. Konsekvenserna av det beslutet börjar nu visas sig väldigt tydligt. Bolagen kan inte längre tillgodose allmännyttan med lägenheter i den utsträckning Sverige behöver och de byggen som sker nu blir för kostsamma både för byggherren och för individen. Det blir ett problem då den här situationen inte bara skapar brist på bostäder som det vanliga folket har råd att bo i utan att det också orsakar större och bredare samhällsklyftor i hela Sverige.

Vi tycker läget är allvarligt och att Sverige kan bättre.

Därför vi vill:

att S-kvinnor ska verka för att investeringsstödet ska återinföras och säkerställa så att familjer och individer inte tvingas till väldigt desperata beslut och därmed står på gatan utan ett boende.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 2.2

Föredragande: Malin Lauber

Förbundsstyrelsen delar motionärernas åsikt om att Sverige kan bättre. Det kommer byggas färre och dyrare hyresrätter när regeringen nu har avskaffat investeringsstödet. Sverige behöver fler billiga hyresrätter inte färre.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 3.1: Gratis glasögon för barn S-kvinnor Kronoberg

Glasögon för barn ska inte vara en klassfråga

Idag i Kronoberg finns det möjlighet för vårdnadshavare att ansöka om pengar tillbaka på köp av glasögonen eller linser till sina barn. Bidraget gäller för barn och ungdomar till och med 31 december det året ungdomen fyller 19 år (kalenderår). Bidraget uppgår till 800 kr per person per år. Bidraget söks av vårdnadshavare efter inköp av glasögon/linser med hjälp av en blankett du får av optikern och kvittot på ditt köp. Förr söktes bidraget av optikern och drogs av på kostnaden för glasögonen direkt vid köp. Att bidraget betalas ut en gång per år / person innebär också att familjer med barn som behöver byta styrka på sina glasögon mer än en gång/år, måste ha medel att betala hela summan vad glasögonen/linserna kostar.

Många vårdnadshavare har därför inte möjlighet att köpa glasögon till sina barn när behovet uppkommer. Särskilt barn i socioekonomiskt utsatta familjer. Vi S-kvinnor i Alvesta anser att alla barn ska ha rätt till de hjälpmedel de behöver, oberoende vad deras föräldrar tjänar.

Vi yrkar:

- att S-kvinnor nationellt arbetar för att glasögon med standardbåge ska vara gratis för barn upp till 19 år.
- att om att-sats 1 inte antas ska S-kvinnor nationellt verka för att bidraget ska höjas och kunna utbetalas vid varje köp av glasögon/linser.
- att S-kvinnor nationellt verkar för att bidraget ska sökas av optiker och dras av direkt vid köpet.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 3.1

Föredragande: Ida Ekeröth Clausson

Motionären lyfter den viktiga frågan om att glasögon för barn inte ska vara en klassfråga. Sedan 2016 har det varit lag på att landsting/regioner ska lämna bidrag för kostnad för glasögon eller kontaktlinser till barn och unga som är mellan 8 och 19 år. Det anses omfattas av regionernas skyldighet att erbjuda hjälpmedel enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Förbundsstyrelsen anser att det är bättre att bidraget höjs men att det fortsatt ska vara just ett bidrag. Det kan täcka de billigaste glasögonen men det ska fortfarande vara möjligt att använda till en dyrare båge. För att en så stor del av kostnaden ska täckas av bidraget är det viktigt att det höjs då inflationen gjort att glasögon ökat mycket i pris.

Förbundsstyrelsen delar motioners åsikt att det är rimligt att optikern kan dra av bidraget direkt från priset, liknande rut-/rot-systemet. Allt för att de barn och ungdomar som verkligen behöver synhjälpmedel ska kunna få det.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå att-sats 1.

att bifalla att-sats 2 och 3.

Motion 3.2: Betyg i skolan

S-kvinnor Kronoberg

Motion om att ta bort betyget F i grundskolan

2021 var 87% av alla åk 9-elever behöriga till gymnasiet. Det innebär att 13 % inte var det. 13% av Sveriges åk 9-elever kvalificerade sig inte till nästa steg i livet, gymnasiet. Även om gymnasiet är en frivillig skolform är den så gott som obligatorisk för att kunna få ett arbete idag. Att då inte kunna ta sig till nästa steg är att slå undan benen för ungdomar i redan tidig ålder, vilket kan få många konsekvenser senare i livet.

Folkhälsomyndigheten skriver följande: ”Det finns ett tydligt samband mellan utbildningsnivå och hälsa. Ett exempel är sambandet mellan utbildningsnivå och medellivslängd, där de största skillnaderna finns mellan dem som har förgymnasial utbildning och dem som har eftergymnasial utbildning. Betygen i grundskolans årskurs 9 är av avgörande betydelse för skolelevers benägenhet att studera vidare. Detta oavsett barnens socioekonomiska uppväxtbakgrund. Låga eller ofullständiga betyg från årskurs 9 ökar dessutom risken för framtida psykosociala problem, samtidigt som den psykiska hälsan kan påverka skolprestationer.”

Även Lärarnas riksförbund driver på för en förändring; en utredning om att avskaffa betyget F i grundskolan. Svenska forskare har också under en längre tid föreslagit ett avskaffande av betyget underkänt i grundskolan, då man ser konsekvenserna av detta, samma konsekvenser som Folkhälsomyndigheten också anger. Det är inte rimligt att vi stämplar och begränsar 15-åringar så kategoriskt på ett sådant sätt att det får så långtgående konsekvenser.

Vi yrkar:

att S-kvinnor nationellt verkar för att driva frågan om avskaffande av betyget F i grundskolan nationellt, via våra riksdagsledamöter.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 3.2

Föredragande: Tara Twana

Motionären tar upp en viktig och angelägen fråga om att ta bort betyget F i grundskolan. Forskningen visar att det nuvarande systemet kan leda till negativa konsekvenser för eleverna, deras självkänsla och motivation. I stället för att hjälpa eleverna att lära sig och förbättra sina prestationer kan detta betygssystem leda till att de känner sig besegrade och att de i slutändan ger upp.

Skolverkets siffror visar att 16 000 niondeklassare, alltså omkring 15 procent, får underkänt i ett eller flera kärnämnen varje år. Detta är en högre siffra än genomsnittet i EU vilket ligger på omkring fyra till fem procent. Att ta bort underkänt-betyget skulle inte nödvändigtvis innebära att eleverna inte längre bedöms på sitt arbete utan snarare att de bedöms på en mer holistisk nivå. Detta skulle även innebära att lärare bedömer elevernas prestationer baserat på en kombination av faktorer såsom muntliga presentationer, skriftliga uppgifter och deltagande i klassrummet.

Att ta bort underkänt-betyget skulle också kunna leda till att eleverna inte längre känner sig stämplade som "dåliga" elever och att de i stället ser sin potential att lära sig och växa. Dessutom har det visat sig att de som har underkänt betyg i nian löper högre risk att dö i suicid eller drogbruk, så att klara nian med goda betyg verkar vara en indikator för hur det går resten av livet.

Det är viktigt att notera att det finns ett motstånd mot att ta bort underkänt-betyget då vissa anser att det är en viktig motivation för eleverna att sträva efter att uppnå goda resultat. Men det är också viktigt att överväga de potentiella negativa konsekvenserna av ett sådant system. Att ta bort underkänt-betyget skulle kunna vara ett steg mot att skapa en mer inkluderande och rättvis utbildning för alla elever. Vi ska ha elever som vågar misslyckas, går vidare och provar igen och igen. Därför är det viktigt att vi inte summerar deras prestationer genom att sätta avgörande betyg för tidigt.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 3.3: Jämlik förskola S-kvinnor Stockholm

Vägen för en jämlik barndom.

För en avgiftsfri och obligatorisk förskola från tre års ålder.

Från och med 2024 avvecklas förskoleklassen som egen skolform och blir därefter första klass. I förskolans läroplan finns endast strävansmål, medan läroplanen för grundskolan dessutom har kursmål. Detta betyder att barnen går från en frivillig och oregelbunden undervisning direkt till den obligatoriska grundskolan. Där de skall infinna sig varenda dag.

Det är i förskolan som det livslånga lärandet startar. Det är där våra framtida ledare lär sig bli goda samhällsmedborgare, där de får kunskap om värderingar, normkritik och mänskliga värden. Förskolan belyser dessutom barnens rättigheter och klargör för barnen om både deras skyldigheter och rättigheter. Som det ser ut idag och sedan förskolereformen togs fram har det varit en klassfråga huruvida en person ska få undervisning. Det ska vara gratis undervisning i Sverige, men idag är det bara gratis så länge du är 6 år. Innan dess kostar det pengar att få lära sig de grundläggande färdigheterna en medborgare behöver.

Forskning visar att barn som socialiserar dagligen med andra barn sällan hamnar utanför samhällets gemenskap. Även att socialisera med vuxna är en viktig del i ett barns uppväxt. Kostnaden för förskolan skapar social stratifiering och ökar klyftorna i samhället. Det blir en ”vi” och ”dem”- samhälle. Om du har gått i förskola och fått grundläggande färdigheter för att vara redo för skolan eller inte. Samma gäller det sociala, det finns ofta möjlighet för en person att gå förskolan och hela grundskolan med samma vänner.

En obligatorisk förskola kommer dessutom ge arbetstillfällen då det kommer krävas mer personal, och behöriga pedagoger. Är verksamheten medveten om hur många barn det kommer vistas på förskolan kommande vecka finns inte risk att barngrupperna blir för stora då verksamheten kan ordna personalstyrka i tid. Det är som förskollärare svårt att planera undervisningen om man inte är medveten hur många barn som kommer.

Reformen skulle även innebära arbetstillfällen. Dels personal dels byggnation av lokaler. Anledningen att det bör vara från tre års ålder är då att barnets kognitiva färdigheter utvecklas och barnet har lättare för att klä sig själv och ombesörja sig själv och varandra.

Därför yrkar jag:

- att S-kvinnor ska verka för att se över möjligheten för en avgiftsfri och obligatorisk förskola från tre års ålder.
- att S-kvinnor ska verka för förenklad utbildningsmöjlighet för nuvarande förskolepersonal för att öka kompetensen.
- att S-kvinnor ska driva frågan mot arbetarepartiet Socialdemokraterna.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 3.3

Föredragande: Ann-Christin Ahlberg

För oss S-kvinnor har frågan om en bra allmän förskola för alla barn alltid varit en hjärtefråga. Vi tycker att allmän förskola ska gälla redan från två års ålder, för att inget barn ska lämnas utanför.

Barn ska ges likvärdiga förutsättningar att växa upp som starka individer och för att nå dit är förskolan den plats där flickor och pojkar kan få samma möjligheter att nå goda resultat, känna sig trygga och må bra. S-kvinnor tycker det är viktigt att vi har en förskola med hög kvalitet, där det satsas på fortbildning och kompetensutveckling för all förskolepersonal. Förskolan måste genomsyras av en genusmedvetenhet och normkritisk pedagogik, för det livslånga lärandet startar redan i förskolan. Vår förskola är grunden till vårt samhälles välfärd, och det är bra för barnen.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse att-sats 1 besvarad.

att bifalla att-sats 2 och 3.

Motion 3.4: Menssäkra skolor S-kvinnor Jönköpings län

Menssäkra skolor

Det borde vara lika självklart med tillgängliga mensskydd i anslutning toaletterna på våra skolor som det är med toalettpapper, så är det tyvärr inte idag. Vi vet att ungefär 50 % av alla elever på våra högstadieskolor och en något lägre andel på våra mellanstadieskolor har behov av mensskydd. Alla kvinnor har troligen varit med om att glömma att packa ner några mensskydd i väskan eller i fickan och att i stället behöva använda sig av toalettpapper för att rädda situationen. Det är givetvis inte rimligt att våra barn i skolan skall behöva ha det så.

Tillgång till mensskydd kan innebära att flickor som annars hade gått hem från skolan kan stanna kvar dagen ut och bör vara en självklarhet på våra skolor. Det räcker inte med att det finns mensskydd att hämta hos skolsyster, hen är inte alltid på plats. Dessutom upplevs tyvärr mens ibland lite som pinsamt och många vill inte avslöja att de har mens. Då är det viktigt att tillgängliga mensskydd finns i anslutning till toaletten.

Jönköpings kommun menssäkrade sina högstadieskolor efter jullovet i januari 2023. Nu är det dags för resten av Sverige att följa efter.

Vi yrkar på:

att S-kvinnor arbetar aktivt för att menssäkra alla Sveriges skolor.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 3.4

Föredragande: Camilla Egberth

S-kvinnor Jönköpings län lyfter i motionen en viktig fråga och förbundsstyrelsen håller med om att det borde vara lika självklart med tillgängliga mensskydd i anslutning till toaletterna på våra skolor som det är med toalettpapper.

I skollagens första kapitel står det att utbildningen ska ta hänsyn till barn och elevers olika behov, men också att skolan ska sträva efter att uppväga skillnader. Dessa skillnader kan vara sociala och ekonomiska, och påverka barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. För alla som har mens är mensskydd ett nödvändigt behov som måste uppfyllas för att säkerställa god miljö och hälsa.

Att menssäkra skolor, gymnasier och universitet ökar flickor och unga kvinnors närvaro och bidrar också till att nå de globala målen till God utbildning, Rätten till hälsa, Jämställdhet och Jämlikhet.

I S-kvinnors politiska program som antogs på kongressen i oktober 2021 har S-kvinnor som krav att menstruationsskydd skall vara kostnadsfria i kapitel Jämställd Hälsa och därmed arbetar aktivt med frågan.

Förbundsstyrelsens föreslår kongressen besluta:

att anse motionen besvarad.

Motion 3.5: Om barnförsäkringar S-kvinnor Göteborg

Barnförsäkring som ska ingå i barnbidraget

Varje år skadas ca 60 000 barn och ungdomar i Sverige. Barn som går på förskola och grundskola är försäkrade, för skador mm. Men enbart under tiden dom är på förskolan och grundskolan, och det kan se olika ut i olika kommuner. Resten av dygnet är många barn oförsäkrade. Ofta gäller försäkringen också bara för olycksfall och handikapp.

Om föräldrarna inte har tecknat en egen försäkring för sitt/sina barn, är barnen, från födseln tills de börjar i förskolan, helt utan försäkringsskydd.

Alla barn borde vara försäkrade från födelsen tills dom lämnat gymnasiet och därefter själva väljer att teckna en olycksfall- och livförsäkring.

I dagens Sverige så är en del föräldrar hemma längre med sina små barn. Det finns även politiska partier som uppmanar föräldrar att stanna hemma längre med barnen. Vi vet också att alla inte har ekonomiska förutsättningar eller nödvändig kunskap varför det är viktigt att deras barn är försäkrade.

Vi Socialdemokrater har alltid värnat barnens rätt och trygghet. Vi vet att barnbidraget är ett viktigt tillskott till de flesta barnfamiljerna. Vi tycker att det är dags att vidareutveckla stödet till barnfamiljer. Därför ska stödet även innefatta en barnförsäkring till dess annan försäkring övertar försäkringsansvaret för barnet. För att skapa bättre försäkringsskydd för alla barn.

Jag föreslår därför:

att S-kvinnor ska arbeta för att alla barn i Sverige ska vara försäkrade som en del av stödet till barnfamiljer. Alla familjer ska genom en försäkring kunna få samma trygghet om något skulle hända barnet.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 3.5

Föredragande: Emilia Töyrä

Motionären har många poänger med sin motion, där utgångspunkten är barns trygghet och ett mer jämlikt Sverige. Förbundsstyrelsen ser också ett samhälle där barn far illa och fler barn riskerar att få det svårt med den nu förda politiken - speciellt barn till ensamstående föräldrar med låga inkomster, vilket tenderar att vara kvinnor. Vi tror dock inte att en barnförsäkring är svaret på ojämlikheten. Grunden för den socialdemokratiska samhällsvisionen är ett jämlikt samhälle och i ett sådant finns inget behov av försäkringar för barn. Detta ska det allmänna garantera.

Samhällskontraktet har, genom tidigare borgerliga regeringar och en högermajoritet i riksdagen, alltmer kommit att utmanas. Behovet av att försäkra sig och sin familj från ekonomiska risker som en sjukdom kan innebära har blivit större. Detta har lett till att fler köper sig förtur inom sjukvården och att sjukvårdslagens portalparagraf - vård ska ges först till den som behöver det mest - inte längre efterföljs. Att kollektivt teckna försäkringar för alla landets barn är en lösning på bekymret som motionären belyser men inte en lösning vi ser som attraktiv. Snarare är lösningen att välfärden tilldelas mer resurser, att familjer i ekonomisk utsatthet ges medel att leva ett tryggt och drägligt liv och att föra en ekonomisk politik som utjämnar klyftorna mellan den som har och den som saknar pengar. Därför yrkar förbundsstyrelsen avslag på motion 3.5.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 3.6: Barns rättigheter i rättsväsendet S-kvinnor Göteborg

Stärk barns rättigheter i rättsväsendet

När barn blir utsatta för brott eller tvist om vårdnad behövs speciell kompetens för att förstå barns sätt att uttrycka sig. Från juristutbildning till domare tar det många år, inte under något av de åren ges kunskaper för att kunna bevisvärdera och bedöma barns utsagor. För att barns bästa skall tas tillvara krävs att de som är satta att döma har tillräcklig kunskap om barns sätt att uttrycka sig.

Med särskilda domstolar kan barns bästa tas tillvara. Vi har i Sverige idag specialdomstolar bland annat mark o miljö och arbetsdomstol skälet till detta är att det behövs speciell kunskap inom dessa verksamhetsområden.

Jag föreslår därför:

- att den socialdemokratiska riksdagsgruppen i Göteborg får i uppdrag att utreda förslag om behov av att särskilda barndomstolar införs för att säkra barns rätt.
- att den socialdemokratiska riksdagsgruppen i Göteborg får i uppdrag att se till att barn ska ha rätt till målsägandebiträden i alla instanser.
- att motionen antas av Göteborgs socialdemokratiska kvinnodistrikt.
- att socialdemokratiska kvinnors förbunds kongress antar motionen som sin egen.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 3.6

Föredragande: Annika Strandhäll

Motionen tar upp behovet av specialistkompetens inom rättsväsendet för att förstå barns sätt att uttrycka sig och yrkar att det ska inrättas särskilda barndomstolar där fall som berör barn behandlas.

Förbundsstyrelsen delar uppfattningen om att barns rättigheter behöver stärkas inom rättsväsendet.

På flera orter finns så kallade Barnahus. Dessa Barnahus är ett samarbete mellan polis, åklagare, vård och socialtjänst och syftar till att barn som utsatts för eller har bevittnat våld eller övergrepp ska höras av de olika aktörerna i en trygg och säker miljö. Barnet slipper utredas och undersökas på olika ställen. Miljön är barnanpassad och förhör kan spelas in för att sedan spelas upp under en domstolsförhandling. De som möter barnen är specialutbildade för detta. Förbundsstyrelsen anser att detta är ett av flera bra sätt att låta barn komma till tals.

Förbundsstyrelsen anser även att domstolar, utöver regelbunden utbildning, i högre utsträckning bör använda sig av sakkunniga inom områden där det krävs särskild sakkunskap, exempelvis barn- och familjerättsärenden, sexualbrott och hedersrelaterat våld och förtryck.

Förbundsstyrelsen anser att intentionen att barn ska höras är oerhört viktig, men att detta kan göras på annat sätt än att inrätta särskilda specialdomstolar i form av barndomstolar. Det råder heller inte någon enighet bland jurister eller civilsamhälle om att särskilda barndomstolar skulle vara det bästa för att stärka barns rättigheter, bland annat på grund av risk för bristande likvärdighet i olika delar av landet.

Motionärerna har i att-satsen riktat sig till den socialdemokratiska riksdagsgruppen i Göteborg, vilket gör att S-kvinnors förbundskongress inte kan fatta beslut i frågan.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 3.7: Välfärdens förutsättningar S-kvinnor Örebro län

En välfärd vi kan lita på – på riktigt

Rallarrosen, S-kvinnor i Hallsbergs kommun anser att välfärden måste prioriteras för att förhindra ett splittrat samhälle med ökad arbetslöshet, ökad psykiska ohälsa, ökad kriminalitet och ökad främlingsfientlighet med mera. I dag ser vi ett samhälle som allt som oftast splittrar människor.

Vi anser att kommuner, regioner och statliga myndigheter ska ha en budget som motsvarar de kostnader som det lagstyrda uppdraget inne-bär. En slimmad budget eller en nedskärning är inte en effektivisering utan ett hot mot att nå lagstiftarens syfte!

Vi anser också att kostnaden för att upprätthålla valfrihetssystemet inom skattefinansierad välfärd ska utredas, men allra helst avvecklas.

Rallarrosen anser att välfärdens olika verksamheter ska arbeta förebyggande, utifrån forskning och beprövad erfarenhet. Vi anser att välfärdens olika verksamheter ska organiseras på ett sätt som ger god arbetsmiljö, måluppfyllelse och ekonomisk hushållning.

Ett hållbart arbetsliv med bra anställningsvillkor gör det lättare att behålla och rekrytera nya medarbetare. Vi är övertygade om att ett hållbart arbetsliv genererar hög måluppfyllelse och i sin tur ekonomisk hushållning.

Vi anser att vinstjakten i välfärden omedelbart ska stoppas. Vårdkoncerner som exempelvis Humana ska inte tillåtas göra hög vinst samtidigt som kommunen får ta över deras verksamhet för att säkerställa rättssäker vård och omsorg. Offentlighetsprincipen och krav på insyn ska vara desamma för privata och offentliga aktörer inom välfärdssektorn.

Rallarrosen anser att extra satsningar måste göras på förskola, förskoleklass, fritidshem och skola. Barnen är vår framtid och ger vi dem goda förutsättningar att utvecklas och lära, bygger vi en mer hållbar framtid.

Vi anser att sjukvården måste arbeta mer förebyggande och hälso-främjande. Tidiga insatser kan minska ohälsa och kostnader.

Vi anser att Välfärden måste prioriteras!

Vi hemställer:

att bevakas utvecklingen av Sveriges välfärd.

att vid varje lämpligt tillfälle ta kraftfulla och tydliga initiativ till en välfärd utifrån Rallarrosens och Socialdemokratins intentioner.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 3.7

Föredragande: Matilda Sundquist Boox

Förbundsstyrelsen delar motionärernas uppfattning om att välfärden måste prioriteras för att motverka splittring och ökad främlingsfientlighet, förebygga psykisk ohälsa och motverka arbetslöshet. Vi delar också bilden av att det är viktigt att arbeta för hållbara anställningsvillkor för att kunna orka arbeta under hela yrkeslivet samt att offentlig sektor måste ha kostnadstäckning för sin verksamhet vilket vi dessvärre inte ser i nuvarande regeringars budget. Vi delar också bilden av att tidiga insatser behöver sättas in då en bra förskola, skola och fritidshem är grunden för att kunna satsa på barnen som är vår framtid. Slutligen delar förbundsstyrelsen åsikten att valfrihetssystemet urholkar kvaliteten i välfärden och bör avskaffas vilket vi också har kongressbeslut på. Vinstjakten som är i välfärden grundar sig på privatiseringarna i välfärden och det måste få ett slut.

Motionärerna yrkar på att S-kvinnor ska bevaka utvecklingen av Sveriges välfärd samt att vid varje lämpligt tillfälle ta kraftfulla och tydliga initiativ till en välfärd utifrån Rallarrosens och Socialdemokratins intentioner. En av S-kvinnors absoluta hjärtefrågor handlar om välfärden och att bevaka välfärdens förutsättningar är en viktig del i vårt arbete för att förbättra livet för många kvinnor och barn vare sig de arbetar inom välfärden eller tar del av den.

Vi anser att ett gott samhälle har en jämlik och jämställd välfärd i hela landet. Det är därför också viktigt att välfärden har de resurser som den behöver vilket vi tyvärr inte ser idag. S-kvinnor har ett helt avsnitt om välfärden i vårt politiska program och försöker kontinuerligt att driva opinion samt ordna aktiviteter kopplade till välfärdens förutsättningar. Förbundsstyrelsen yrkar mot bakgrund av detta på att motionen ska anses besvarad.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse motionen besvarad.

Motion 3.8: Suicidprevention S-kvinnor Örebro län

Suicidprevention

Rallarrosen, S-kvinnor i Hallsbergs kommun anser att alldeles för många människor väljer att avsluta sitt liv i förtid.

Vi anser därför att suicidpreventionen måste förstärkas i samhället och att kommunala, regionala och statliga myndigheter ska ligga i framkant när det gäller kunskapsspridning och förebyggande arbete.

Vi anser också att organisationer som arbetar suicidförebyggande och uppfyller gällande regler för att få statliga bidrag ska stödjas ekonomiskt i sitt arbete.

Rallarrosen anser att alla barn, unga och äldre, alla kvinnor och män, alla föräldrar och anhöriga ska erbjudas stöd i att förebygga suicid och erbjudas stöd efter en närståendes suicid eller suicidförsök.

Vi hemställer därför

- att uppdra till våra riksdagsledamöter att bevaka och aktivt driva frågan om att organisationer som arbetar med suicidprevention ges ett ökat ekonomiskt stöd.
- att uppdra till våra förtroendevalda i kommuner, regioner och riksdag att utveckla sitt arbete med kunskapsspridning och suicidprevention.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 3.8
Föredragande: Annika Strandhäll

Att människor beslutar sig för att avsluta sina liv i förtid är en oerhörd tragedi. Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning om att samhället måste prioritera det förebyggande arbetet vad gäller barns, ungas och vuxnas psykiska ohälsa.

Förbundsstyrelsen delar också uppfattningen att organisationer som arbetar suicidförebyggande ska stödjas ekonomiskt.

Arbetet med suicidprevention är av stor vikt och det finns idag ett nationellt program för suicidprevention i Sverige där olika aktörer har ett utpekat ansvar.

Förbundsstyrelsens uppfattning är att S-kvinnor på olika sätt ska driva på i politiska frågor som rör människors psykiska ohälsa (som i värsta fall kan leda till självmord eller försök till självmord). Däremot har kongressen inte beslutanderätt när det gäller uppdrag åt förtroendevalda på region- och kommunnivå.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla att-sats 1.

att anse att-sats 2 besvarad.

Motion 4.1: Förbud mot pälsfarmar S-kvinnor Stockholm

Inför förbud mot pälsfarmar

I partiets program står det skrivet att behandla djur på ett etiskt bra sätt, är ansvar som åligger oss alla. Sverige ska vara världsledande när det gäller djurskydd. Trots det, är Sverige en av de få länder i Europa där pälsdjursuppfödning fortfarande är lagligt. 21 av 27 medlemsstater har, eller är nära, ett pälsfarmsförbud. Inom partiet har avsaknad av lagstiftningsförslag varit tydligt, och man yrkar på att endast fortsätta granska industrin. Förutom att tränga burar inte värnar djurens naturliga beteende, har pälsdjursindustrin en betydande miljöpåverkan. Den utgör också en risk för både människor och djurs hälsa. Under covid-19-pandemin drabbades hundratals minkfarmer av coronavirusutbrott, och nya varianter av SARS-CoV-2 visade sig ha överförts från djur till människor. Massavlivningar genomfördes för att hindra fortsatt smittspridning. Dessutom utgör pälsdjursindustrin ett hot mot den biologiska mångfalden. Att värna den biologiska mångfalden är något som uttrycks specifikt i S-kvinnors politiska program för klimat och hållbarhet.

Att tillåta fortsatt verksamhet av pälsdjursindustrin upplevs gå i strid med de etiska principer partiet uttrycker i sin djurskyddspolitik. Förbud redan råder i tretton medlemsstater i EU, och kampanjer pågår internationellt för att ett förbud ska genomföras i hela Europa. I Sverige vill fem av sju ungdomsförbund, inklusive SSU, avveckla pälsdjursfarmning. Att då fortsätta tillåta att denna typ av industri som både är riskfylld och oetisk, känns förlegat. Låt S-Kvinnor vara en föregångare och ta ställning i frågan inom partiet.

Därför yrkar vi:

att införa ett nationellt förbud och succesiv avveckling pälsdjursfarmning.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 4.1

Föredragande: Malin Lauber

I Sverige föds cirka en halv miljon minkar upp årligen på landets 40 minkfarmer. De föds upp enbart för sin päls. Den allra mesta pälsen exporteras till andra länder. En mink lever över en sommar och sedan gasas den ihjäl. Till en minkpäls behövs skinnen från 50 minkhonor. Under deras korta liv har de ingen möjlighet att bete sig naturligt. Land efter land förbjuder pälsindustrin men Sverige tvekar. Majoriteten av svenskarna är också för ett förbud, närmare bestämt 80 procent. Det är genant att Sverige fortfarande tillåter detta djurplågeri. Päls är dessutom ur tiden och de flesta förstår det orimliga i att låta djur lida för vår fåfängas skull. Förbundsstyrelsen håller med motionärerna om att det behövs ett nationellt förbud mot pälsdjursfarmning.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 4.2: Slopad moms på ekologiska produkter

S-kvinnor Göteborg

Högre matpriser gör att färre handlar ekologisk mat. Ekologiska produkter och livsmedel är bra för miljön eftersom de inte släpper ut lika mycket kemikalier som icke ekologiska produkter. Vid framtagning av ekologiska produkter används inga naturfrämmande bekämpningsmedel eller konstgödsel. I stället används mer kostsamma och tidskrävande förebyggande metoder. Ekologisk produktion ökar biologisk mångfald, ger bördigare jord och leder till mindre bekämpningsmedel i vår mat och i vår natur. Ekologisk matproduktion använder också varor som produceras i närområdet, exempelvis gödsel från lokala gårdar i stället för importerat konstgödsel vilket i sig ger en mer robust och förutsägbar inhemsk livsmedelsförsörjning i en orolig omvärld.

Under kvartal tre 2022 har volymen av sålda ekologiska livsmedel minskat med 13 procent jämfört med samma period förra året. Ekologiska lantbrukarna räknar med att den ekologiska odlingsmarken kommer att minska under 2023. Flera ekologiska gårdar lägger ner sin verksamhet eller ställer om till konventionellt jordbruk.

I en tid med stigande matpriser ser vi hur konsumenter inte har ekonomiska förutsättningar att välja ett dyrare alternativ. Samtidigt vill vi öka ekologisk produktion och konsumtion för ett hållbart lantbruk i Sverige även på lång sikt. Hur skall vi få konsumenter att handla ekologiskt om inflationen på livsmedel ökar och de ekologiska livsmedlen är dyrare än andra livsmedel? Genom att ta bort eller minska momsens på ekologiska livsmedel kan konsumtion och produktion av ekologiska produkter stimuleras.

Exempel på momsens påverkan på priset på fyra varor:

	Eko	Icke-Eko	Eko utan moms
Mellanmjölk 1 l	19,70	13,30	12,47
Crème fraiche 1 kg	79,90	75,90	71,33
Ägg/st	4,04	3,46-2,99	3,60
Nötfärs/kg	129	124	115,17

Jag föreslår därför:

- att ge den socialdemokratiska riksdagsgruppen i Göteborg uppdraget att arbeta för att moms på ekologiska livsmedel tas bort.
- att S-kvinnor i Göteborgs antar motionen.
- att S-kvinnors förbunds kongress antar motionen som sin egen.
- att Göteborgs socialdemokratiska partidistrikt antar motionen.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 4.2

Föredragande: Ida Ekeröth Clausson

Motionären lyfter frågan om slopad moms på ekologiska produkter. För att den svenska välfärden ska fungera behövs också ett fungerande och pålitligt skattesystem. För att det ska vara rättvist och ha ett förtroende bland medborgarna är det viktigt med generella regler med breda skattebaser och inte minst att nivån på skatterna är väl avvägda gentemot målen med den ekonomiska politiken och ambitionerna med välfärden. Tydliga regler bidrar inte bara till förståelse och legitimitet för skattesystemet utan minskar också den administrativa bördan för företag och privatpersoner. Dessutom minskar också risken för fel, slarv och medvetet fusk om systemet är lätt att förstå. Frågan om moms, mervärdesskatt är komplex och styrs av mervärdesskattelagen och mervärdesskattedirektivet från EU som säger att medlemsstaterna måste ha en normalskattesats som inte får vara lägre än 15 procent. Utöver det får ett mindre antal undantag med reducerade skattesatser göras för varor och tjänster. I det svenska systemet finns tre momssatser. En normal momssats på 25 procent och två lägre momssatser på 12 respektive 6 procent. Det är lätt att förstå att detta har lett till olika gränsdragnings- och avgränsningsdiskussioner.

För att värna mervärdesskatten som en effektiv intäktskälla för finansieringen av välfärden vill vi vara varsamma med att utvidga undantagen från den normala momssatsen och restriktiva med att ge fler varor en lägre moms på 6 eller 12 procent, även om det i sig förstås skulle kunna ha positiva effekter för enskilda branscher och det i vissa fall också kan finnas politiska incitament till att underlätta konsumtion av varor och tjänster. Förbundsstyrelsen delar inte synen att en sänkning av moms på ekologiska produkter är rätt politisk prioritering att göra det ekonomiska läget Sverige är inne i. Även om syftet är vällovligt för att öka konsumtionen av ekologiska produkter anser vi att andra insatser än skatteförändringar i första hand bör prövas.

Motionärerna har i att-satsen riktat sig till den socialdemokratiska riksdagsgruppen i Göteborg, vilket gör att S-kvinnors förbundskongress inte kan fatta beslut i frågan.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 4.3: Om skogsbruk S-kvinnor Stockholm

Den svenska skogen – bevarad för en framtid - eller utsatt för privat och samhällsekonomisk rovdrift.

Under århundraden har stora delar av Sverige varit ett landskap som präglats av skog och skogsbruk. Utöver den norrländska malmen är det skogen som under lång tid genererat inkomster och arbetsplatser. Såväl staten som små och stora privata skogsägare har bedrivit verksamhet i skogen och använt dessa tillgångar på liknande sätt som landet nyttjat utbyggd vattenkraft från sjöar och vattendrag. Idag utbyggs också vindkraft både på land och hav för att öka en allt större elektrifiering.

Kunskaper om vad skog kan ge, hur växtprocessen fungerar och vad som bidrar till en produktiv skog har ökat mycket på senare år. Skogsindustrin har utvecklats starkt under mer än hundra år och såväl avverkat som nyplanterat allt större ytor i skogen. Skogen har gett virke, massaved och en mängd olika produkter.

Kapitalägare och banker men även staten är dominerande ägare vid sidan av bönder med sina egna sammanslutningar. Även kyrkan är en stor skogsägare som har avkastningskrav. Skogsbruket har därför länge präglats av politiska maktförhållanden. Stora bolag, även med internationellt inflytande, liksom det privata ägandet står emot befolkningens olika intressen. Renägarna som inte äger den skog de sedan urminnes tid brukat för renskötseln, hör till en del av befolkningen som drabbats hårt av utvecklingen.

Idag har tillkommit att skogen är viktig för klimatet. Allt flera grupper i samhället, som skogsforskare, naturvårdare som värnar om biologisk mångfald, många som levt av arbete i skogen är idag djupt oense med privata och statliga skogsbolag och en del av forskarna om hur skogen skall skötas och användas i fortsättningen. Man reagerar mot det intensiva skogsbruket och dess konsekvenser för miljö och biologisk mångfald. Man vill värna om gammal skog med en mångfald av träd och växter, djur och annat liv som har funnits sedan urminnes tid. Man kräver av skogsnäringen att den bedrivs på ett mera hållbart sätt. En annan fråga rör vad som har bäst effekt på koldioxidhalten; att avverka skogen och använda den som biobränsle i stället för fossilt bränsle eller låta den stå kvar?

Socialdemokrater har inte varit tydliga i sin skogsbrukspolitik. Även kopplingen till vad klimatfrågan kan kräva är otydlig. Statliga myndigheter deltog i skogsnäringens lobbyverksamhet när EU ville skärpa kraven på svensk avverkning av klimatskäl. Klimat och miljö kom nästan helt bort i partiets valrörelse 2022. På partiets hemsida framgår dubbelheten av att både stödja skogsnäringen med avverkning för all möjlig varuproduktion, ge många nya jobb - och att skydda värdefulla naturskogar med biologisk mångfald. Där har socialdemokrater inte bestämt sig och gjort en rimlig avvägning. Staten har haft ett eget intresse av att sälja skog bland annat för massaproduktion och det har fått gå ut över rennäringens behov av produkter som ger näring till renskötseln. Ett stort folkligt missnöje med kalhyggen negligeras medan skogsbolagen får fortsätta sin avverkning på grund av en hungrig marknad för massaprodukter. Med en ny borgerlig regering finns det en stor risk att det är bolagen och de förmögna privata ägarna med stora skogstillgångar som får fortsätta att diktera villkoren för skogsbruket. Det gynnar varken samhället eller de små privata skogsägarna, som kan ha ett intresse av att sköta sin egen skog med tålmod och tankar på framtiden. Vart ska de väljare i skogslänen som nu i viss mån lämnat Centerpartiet vända sig om detta parti främst tillgodoser storägarnas intressen?

Långsiktiga spelregler påstås på partiets hemsida ha tagits fram för skogsbruket i bred enighet. Det finns inte någon sådan bred enighet, här finns i stället en mängd motsatta intressen. Därför borde vi socialdemokrater sätta oss in i villkoren för ett framtida skogsbruk och inte minst dess samband med klimatfrågorna. Vi får inte överlåta det till ägare av skogsindustrin utan att tänka över vad som gagnar flertalet i den svenska befolkningen. Skogen är en klimat- och miljöfråga, det är en fråga för arbetare och för glesbygd, det är också en fråga om på vems villkor naturresurser exploateras och hur värden ska fördelas. Det är vår fråga!

TÅBs S-kvinnoklubb föreslår därför att:

socialdemokrater fortsätter att värna ett välfungerande skogsbruk genom att se till hela befolkningens intresse av att skydda en blandad och levande skog med biologisk mångfald tar fasta på vilket uttag ur skogen som klimatet kräver som kolsänka utreder hur långt privat ägande kan få styra en resurs som hör till hela befolkningen

Vi föreslår:

- att motionen skickas till 2023 års distriktskongress.
- att den skickas vidare till partidistriktets årsmöte 2023.
- att motionen lämnas till partistyrelsen för åtgärd.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 4.3

Föredragande: Sofia Skönnbrink

Den svenska skogen är vårt gröna guld och precis som motionären skriver genererar den inkomst samtidigt som den skapar jobb och tillväxt i hela landet. Skogen spelar också en central roll i klimatomställningen genom att ersätta fossila produkter, eller som motionären framhåller, som kolsänka.

Förbundsstyrelser håller med motionären om att den svenska skogen har ett unikt naturvärde och att det därför är av största vikt att den förvaltas i balans mellan naturvård och skogsbruk.

Förbundsstyrelser menar dock inte att det ena behöver utesluta det andra och att det går att upprätthålla ett aktivt skogsbruk som ger oss nödvändiga råvaror, samtidigt som vi värnar klimatet och den miljömässiga hållbarheten.

För att uppnå detta är det viktigt att den som brukar skogen tar hänsyn till de svenska miljömålen om levande skogar och ett rikt växt- och djurliv. Därutöver ska Sverige som land även leva upp till sina EU-rättsliga åtaganden på området.

Motionären efterfrågar en översyn av Socialdemokraternas skogspolitik och att partiet sätter sig in i villkoren för det framtida skogsbruket och då inte minst dess samband med klimatfrågorna.

Förbundsstyrelsen ser positivt på motionens intentioner men eftersom den är ställd till fel instans kommer den inte att kunna bifallas.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 5.1: Om familjepolitik S-kvinnor Stockholm

Dags för ett program för jämställd familjepolitik!

I vår klubb har vi granskat åtta av kvinnoförbundets särskilda program som kommit ut sedan 1970-talet. Detta gjordes som en uppföljning av förbundets kanske viktigaste program från 1972, "Familjen i framtiden". Flera av dessa äldre program har varit inriktade på barnens frågor, andra på kvinnornas situation, löner och andra villkor men efter "Familjen i framtiden" 1972 och den reviderade upplagan 1978 har familjepolitiken kommit i bakgrunden.

Vi önskar att förbundet breddar sitt perspektiv kring olika personer inom familjen efter att oftast drivit frågor kring kvinnors och barns situation. Men svenskarna lever i familjer och samhället räknar med familjer som en viktig enhet, den som reproducerar vår befolkning och där vuxna delar ett ansvar för barn och ungdomar under deras uppväxt, med stöd från samhället.

Idag står bredvid den jämställda kvinnan allt flera jämställda män. Det har blivit uppenbart för allt flera att familjer består av personer som stödjer varandra och samarbetar om gemensamma uppgifter. Det finns idag en mängd familjer som inte är de traditionella, en mamma, en pappa och ett eller flera barn. Männen tar ännu ut en mindre del av föräldraledigheten men många delar idag mera lika. Pappor grundar tidigt sin kontakt även med små barn under sin föräldraledighet.

Det socialdemokratiska kvinnoförbundet behöver gå före och visa att man förutsätter att männens andel ökar i det gemensamma familjeprojektet. Förbundet behöver i samma anda som på 70-talet granska vad som ännu behövs för att par eller enskilda ska kunna ta ansvar för dagens och framtidens barn och unga. Det saknas ett klassperspektiv i politiken. Vi vet att det ännu brister med barnomsorg på obekväma tider där många i LO-grupper har arbetstider över hela dygnet. Förskolebarn har fortfarande inte tillräckligt lång vistelsetid på förskolan med svensktalande personal för att få ett tillräckligt bra språk inför skolstarten. Vi vet att det ännu brister med särskilt kvinnors heltidslöner som gör det möjligt för dem som föräldrar att klara försörjningen för både sig själva och barnen. Detaljerade regler inom föräldraförsäkringen kan också vara hinder för att föräldrar ska kunna överblicka sin ekonomi när de blir beroende av detta stöd. En särskilt viktig fråga är tillräckligt med lämpliga bostäder för familjer, även hyresrätter. Nya krav kommer att ställas på anpassning till miljö och klimat där familjer som också har ansvar för barn och unga kan bli extra ansträngda såväl ekonomiskt som praktiskt. Kvinnoförbundet behöver idag gå före och precis som på 1970-talet arbeta för ett jämställt föräldraskap. Det behövs en politik som på nytt lyfter och räknar med familjernas kapacitet och möjligheter. Det är en alltmera jämställd familjepolitik som kan ge stöd och insatser för familjer på såväl primärkommunal som regional och statlig nivå.

Vi föreslår att förbundet bildar en arbetsgrupp som tar initiativ till en genomgång av distriktens och klubbarnas syn på hela familjens behov av politiskt stöd för framtiden när det gäller såväl välfärd, boende som samhällets lagstiftning och bestämmelser i övrigt.

Vi yrkar

att ställa sig bakom kraven i ovanstående motion från TÅB och sända motionen till S-kvinnor i Stockholms distriktskongress med yrkandet.

- att anta motionen som kvinnodistriktets egen, och
- att sända motionen till S-kvinnors förbunds kongress.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 5.1

Föredragande: Janette Olsson

S-kvinnors politiska program ”Fred, frihet, feminism är vår gemensamma framtid” antogs av S-kvinnors kongress i oktober 2021. Där beskrivs vår familjepolitik och hur vi vill se hur det jämställda samhället ska utvecklas. Inför kongressen -21 arrangerades möten i distrikten kring förslag till program, motioner och inspel behandlades på kongressen.

Ett feministiskt samhälle måste bygga på tillgång till fungerande välfärd av hög kvalitet. En stark och gemensam välfärd är ett mål i sig och är en grund för allas frihet. När välfärden inte räcker till är det oftast kvinnorna som får kompensera för bristerna genom att gå ner i arbetstid. Det anhörigansvar som många kvinnor i dag tar leder till att de får lägre lön, mindre fritid, försämrad pension, ökad stress och ohälsa, samtidigt som samhället förlorar arbetade timmar och skatteintäkter.

Tillgång till en kvalitativ förskola, skola och fritidsverksamhet är grundläggande och väsentligt i ett välfärdssamhälle. Där läggs grunden för framtiden och barnen ska få möta pedagoger som förmedlarkunskap som är nödvändig för ett jämställt, jämlikt och demokratiskt samhälle.

Kvinnligt dominerade och manligt dominerade yrken värderas på olika sätt vilket bidrar till de stora löneskillnaderna mellan kvinnor och män. Kvinnors löner måste höjas, det är dags att de kvinnligt dominerade yrkena likställs med de manligt dominerade yrkena.

När kvinnor får barn ökar risken för sjukfrånvaro markant, detsamma gäller inte för män. Kvinnor tar ett större ansvar för barn och hem.

Det ojämlika uttaget idag leder till sämre löneutveckling och lägre pension för kvinnor och befäster ojämlika strukturer där kvinnor tar mer ansvar för obetalt hemarbete medan männen kan lägga mer tid på förvärvsarbetet. Pappor som har större engagemang i omsorgen av sina barn mår bättre. Den enskilt mest betydelsefulla reform för ökad jämställdhet i arbetslivet och familjelivet är en helt individualiserad föräldraförsäkring. Det är en samhällsvinst för framtiden att dela på föräldraförsäkringen och en rättighet för barn att tidigt få knyta an till båda föräldrarna.

Barnomsorg och äldreomsorg ska vara av hög kvalitet, det ska finnas lagstadgad rätt till barnomsorg på obekvämt arbetstid samt vara subventionerad och tillgänglig när tiden för föräldraledigheten är slut. För S-kvinnor 30 timmars arbetsvecka som norm med bibehållen lön är en viktig reform för bättre hälsa, minskad sjukfrånvaro, lägre arbetslöshet, mer fritid och ökad jämställdhet.

De viktiga frågor om S-kvinnors familjepolitik som motionärerna lyfter finns väl beskrivna i vårt program. I våra distrikt och klubbar sker mycket viktigt arbete med att driva dessa frågor. Material och utbildningar som stöd erbjuds från förbundet.

I samband med att det familjepolitiska programmet från 1972 ’Familjen i framtiden’ fyllde 50 år arrangerade S-kvinnor ett jubileumsseminarium. Sedan dess har S-kvinnor vidtagit flera initiativ för att lyfta familjepolitikens betydelse, genom att bland annat kroka arm med fackförbund och parti, där vår förhoppning är att flytta fram och få gehör för S-kvinnors familjepolitiska förslag. Förbundet planerar också olika aktiviteter i syfte att samla in medlemmarnas inspel till familjepolitiken.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 5.2: Ett arbetsliv fritt från våld

S-kvinnor Västerbotten

Hot och våld förekommer i många olika yrken. Inte minst inom kvinnodominerade vårddycken utsatts personal regelbundet för våld, ofta av vårdtagare. Hot och våld inom omsorgen är ett område där forskning är mycket begränsad. Det är dock känt att det är ett problem som finns i vissa vårdverksamheter och att det behöver uppmärksammas.

2019 kom ILO:s konvention (nr 190) vars syfte är att motverka våld och trakasserier samt könsrelaterat våld och könsrelaterade trakasserier i arbetslivet. 2021 presenterade regeringen ett betänkande (SOU 2021:86) där det konstaterades att svensk rätt är förenlig med ILO:s konvention (nr 190) om avskaffande av våld och trakasserier i arbetslivet. Det fastslogs därmed att det inte behövs några lagändringar för att ratificera konventionen. Trots detta har konventionen ännu inte ratificerats. Det ser vi som problematiskt. ILO-konvention 190 behöver ratificeras för att konventionen ska kunna genomföras på ett övertygande sätt.

Hot och våld tar sig uttryck på olika sätt och har olika orsaker beroende på var och i vilken situation det sker. Det är därför svårt att peka ut alla potentiella risksituationer och tydliga riskgrupper. Förutom att begreppet våld har olika innebörd för olika personer och varierar beroende på vem som utövar våldet – det egna barnet, partnern, patienten, kollegan eller en främling – kan även uppfattningen av vad som är våld variera över tid. Även olika yrkesgrupper och arbetstagare har olika uppfattningar om vad som är verkliga hot och våldshändelser. Vid våld i arbetslivet är det tydligt att flera av de yrkesgrupper som är särskilt utsatta upplever våldshändelserna som en vardagsrisk som följer med yrke. Därför är det mycket som talar för att många incidenter av våld och hot i arbetslivet aldrig registreras, vare sig genom polisanmälan eller genom incidentrapportering. Hur stora mörkertalen är varierar sannolikt mellan olika branscher. Generellt anmäls allvarliga våldshändelser oftare än lindriga och våld mellan obekanta anmäls oftare än våld från bekanta. Relationen till gärningspersonerna skiljer sig också tydligt åt mellan anställda inom skola, vård och omsorg och andra yrkesgrupper, som t.ex. butiksanställda och bankpersonal.

I omsorgsyrken är det troligt att den utsatte mer sällan tolkar situationen som en brotts handling. Därmed är det mindre sannolikt att denne tar kontakt med polisen eller ens tar upp händelsen som ett tillfälle där hon utsatts för våld i en offerundersökning, vilket i sin tur osynliggör problematiken med att utsättas för våld i sin yrkesroll. Tidigare kriminologisk forskning visar att förändringar i anmälningsrutiner, anmälningsbenägenhet och samhällets syn på våld har betydelse för hur mycket våld och hot som anmäls.

Med bakgrund i ovanstående föreslår vi S-kvinnor Västerbotten besluta att:

- att S-kvinnor jobba för att synliggöra att hot och våld inom omsorgsyrken utgör ett arbetsmiljöproblem oavsett vem våldsutövaren är.
- att S-kvinnor i riksdagen aktivt arbetar för en ratificering av ILO konvention 190.
- att S-kvinnor verkar för nödvändiga lagändringar som kan behövas för att stävja hot och våld i arbetslivet.
- att S-kvinnor verkar för en nollvision mot hot och våld i arbetslivet.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 5.2

Föredragande: Ann-Christin Ahlberg

S-kvinnor instämmer i motionären att vi ska ha ett arbetsliv fritt från våld.

Arbetsgivare och de fackliga organisationerna har ett stort ansvar att se till att det är en arbetsmiljö utan våld på våra arbetsplatser och speciellt inom dom kvinnodominerade yrkena. Var fjärde arbetarkvinna har utsatts för våld eller hot i sitt arbete enligt LO, många av dom vågar inte anmäla. Studier visar också att unga kvinnor i arbetaryrken är mer utsatta än resten av befolkningen både på jobbet och i övriga samhället. Kampen mot våldet kan vi inte ge upp förrän vi har stoppat det och här har politiken också ett stort ansvar att förändra och förbättra lagstiftningen.

Kampen mot våldet kan S-kvinnor inte ge upp förrän vi har stoppat det, oavsett om våldet sker i hemmet, på arbetsplatsen eller på annan plats i samhället.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 5.3: Om AI S-kvinnor Västerbotten

Säkerställ AI som utmanar patriarkatet

Artificiell Intelligens (AI) är en samlingsterm för datasystem som kan känna av sin omgivning, tänka, lära sig och vidta åtgärder. AI blir viktigare och viktigare i vårt moderna samhälle, och det finns stor potential för vad det kan medföra vad gäller teknikutveckling och framtida välfärdslösningar.

Redan idag berör AI nästan alla aspekter av våra liv och arbeten; från den personliga assistenten i telefonen till våra hushållsapparater till nya bankprocesser, automatiserade personkontroller och förändrade arbetssätt inom i princip alla samhällets områden. Möjligheterna är oändliga. AI innebär dock inte bara nya, smarta, tjänster utan också väldigt stora risker. Artificiell intelligens riskerar att stärka rasistiska och sexistiska tendenser i vårt samhälle, om vi inte vidtar åtgärder mot det.

Forskning från New York University visar att de som jobbar inom Artificiell intelligensområdet till väldigt stor del är vita, heterosexuella män. Forskarna varnar för att ett alltför ensidigt perspektiv hos dem som ska lära maskinerna hur världen ser ut, bidrar till att diskriminera kvinnor, icke-vita och hbtq-personer. Vid den stora jämställdhetskonferensen Forum Jämställdhet 2021 så handlade en av programpunkterna om hur artificiell intelligens riskerar att bli lika sexistisk och rasistisk som vi människor är, om vi inte aktar oss. Forskare där lyfte fram att en stor del av den tekniska utvecklingen drivs fram av aktörer kopplade till sex- och krigsindustrin och att detta påverkar vilken AI som växer fram. Forskare gick så långt att de där krävde globala handlingsplaner för att utveckla handlingsplaner för att AI ska utvecklas på ett sätt som istället främjar jämställdhet och utmanar patriarkatet. De menade att det är nödvändigt för samhället att sätta upp normer för det grundläggande syftet med AI och etiska riktlinjer kring design av AI idag för att kunna bygga ett jämställt samhälle.

Redan nu har man sett att det i svallvågorna av AI-utvecklingen uppstår följdproblem som diskriminering, oansvarig hantering av data och algoritmer med inbyggda fördomar. Risken för diskrimineringen märks framför allt på områden där det redan förekommer diskriminering, som antagning till högre utbildning, banklån eller tillgång till bostäder. Fenomenet har fått ett namn: algoritmisk diskriminering. Algoritmisk diskriminering påverkar mängder av människor, på alla områden där AI används.

Det har t ex konstaterats att;

- nätreklam tenderar att i högre grad visa reklam för lägre avlönade jobb åt kvinnor än åt män.
- sökningar på ett afroamerikanskt namn leda till reklam för verktyg som visar utdrag ur belastningsregister, trots att sådan reklam mycket sällan visas annars.
- olika ansiktsgenkänningsystem bättre identifierar ljushyade människor, eftersom den artificiella intelligensen har lärts upp med hjälp av ljushyade ansikten. På grund av det här drabbas mörkhyade oftare av diskriminering när det gäller falska misstankar och onödiga åtgärder.
- Lönebeslut blir diskriminerande på grund av kön och hudfärg, om algoritmen grundar sig på en tidigare rekryteringspraxis som varit ensidig gällande dessa faktorer.

Några exempel av många. Klart är att beslut riskerar att bli ojämlika i fråga om etnisk bakgrund, kön eller andra faktorer beroende på hur den AI vi använder oss av utvecklats. Utvecklingen inom AI går väldigt snabbt och varken politik eller regelverk hinner med. Därför är det viktigt att vi alla agerar och gör vad vi kan för att avhjälpa den här problematiken - problematik som vi även idag ser inom många områden som exempelvis inom medicinvetenskapen där det främst forskats på vita män och vi därför missar många symptom på allvarliga sjukdomar hos både kvinnor och människor med andra hudfärger.

Om vi som samhälle inte tillsammans agerar skyndsamt på området Artificiell intelligens riskerar vi att gå i samma fälla på det här området och förstärka diskriminerande problematik som får stora konsekvenser för många människor.

Utifrån ovanstående föreslår vi S-kvinnors förbundskongress besluta:

- att S-kvinnor aktivt arbetar för att bilda opinion i dessa frågor och lyfta fram frågor om etik och normer inom AI-utvecklingen.
- att S-kvinnor verkar för att det i riksdagen samt på regional och lokal nivå arbetas för att det ställs krav på att de AI-tjänster som utvecklas och som offentliga aktörer upphandlar ska vara jämställda, inkluderande och icke-diskriminerande.
- att Motionen lämnas till S-kvinnor i riksdagen.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 5.3

Föredragande: Tara Twana

Motionären tar upp en viktig och angelägen fråga om att säkerställa Artificiell intelligens (AI) som utmanar patriarkatet. Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning att de som jobbar inom AI-området till väldigt stor del är vita, heterosexuella män. AI är en teknik som växer snabbt och används inom allt fler områden, från självkörande bilar till rekommendationssystem på nätet. Men som med alla tekniska framsteg föreligger det en risk för att AI kan stärka rasistiska och sexistiska tendenser i vårt samhälle om vi inte vidtar åtgärder.

För att undvika detta måste vi se till att AI-utvecklingen blir mer inkluderande. Det är viktigt att vi inkluderar fler perspektiv i utvecklingen av AI-system, både när det gäller kön, etnicitet och sexuell läggning. Vi måste också se till att de data som används är så opartiska som möjligt. Detta kan inkludera att använda data från olika källor och att tillämpa olika tekniker för att minska bias. Det är även viktigt medvetenhet om hur AI fungerar och dess potentiella konsekvenser sprids i samhället. Detta kan göras genom utbildning om AI på skolor och universitet samt genom att öka medvetenheten om AI och dess potentiella risker bland allmänheten. Det är också viktigt att säkerställa att AI-system används på ett etiskt och rättvist sätt och att det finns ramar och regler på plats för att skydda medborgarnas rättigheter.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 5.4: Skyldighet att rapportera dom till arbetsgivare S-kvinnor Jönköpings län

Skyldighet att rapportera fällande dom till arbetsgivare

Vi har idag ett system där ett flertal arbetsgivare kräver utdrag ur belastningsregistret för att avgöra om en person är lämplig att anställa eller inte. Det gäller flera branscher men allra viktigast är det nog på arbetsplatser där man som anställd befinner sig i en förtroendeställning gentemot barn såsom inom socialtjänsten eller förskola/skola. Om en person som redan är anställd begår ett brott som skulle hindra anställning, till exempel ett sexualbrott eller drogrelaterat brott, så kommer inte arbetsgivaren att få kännedom om detta. I värsta fall kan detta innebära att vi har lärare anställda på våra skolor som är dömda för sexualbrott mot barn utan att vi vet om det. Att kräva in utdrag ur belastningsregistret med regelbundenhet skulle innebära ett mycket omfattande arbete för en kommun med tusentals anställda. Det vore mycket bättre om arbetsgivaren med automatik fick kännedom om denna typ av fällande dom. Det bör enbart gälla arbetsgivare som anställer personer som är i förtroendeställning gentemot barn.

Barnkonventionen är sedan 2020 svensk lag, enligt den skall barn skyddas från knark, sexuellt utnyttjande och mot allt våld. Den säger dessutom att vi alltid skall ha barnets bästa som grund i våra beslut.

Därför yrkar vi på:

att S-kvinnor verkar för en automatik i att rättsväsendet meddelar arbetsgivaren om en anställd har dömts för ett brott som innebär en olämplighet att arbeta med barn, exempelvis drogrelaterade brott eller sexualbrott.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 5.4

Föredragande: Anna Fernebro

Först vi förbundsstyrelsen fastställa att våra barn är de mest värdefullaste vi har och ska skyddas så långt det bara går.

Alla människor har rätt till ett privatliv, vilket uttrycks i artikel 8 i den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Detta måste vi värna.

Rätten till skydd av privatlivet och den personliga integriteten är inte absolut. Skyddet enligt regeringsformen kan inskränkas genom lag (2 kap. 20 § RF).

Lag (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn är ett exempel på detta. ” Den som erbjuds en anställning i staten, en kommun, en region, ett företag eller en organisation ska, om arbetet innebär direkt och regelbunden kontakt med barn, på begäran av den som erbjuder anställningen visa upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. Lag (2019:962) ... Registerutdrag som avses i denna lag får inte vara äldre än ett år.”

Dataskyddsförordningen sätter gränser för vad som får registreras om enskilda personer. En arbetsgivare får i samband med rekrytering bara behandla sådana uppgifter som är sakligt motiverade och nödvändiga för ändamålet, det vill säga uppgifter som behövs för att bedöma om någon är lämplig för en viss tjänst.

När det gäller redan anställd personal anser förbundsstyrelsen att arbetsgivaren redan har alla möjligheter att ha kontroll på eventuella fällande domar genom § 32-befogenheterna eller det s.k. arbetsgivarprerogativet, – Arbetsgivarens ensidiga rätt att leda och fördela arbetet. Principen har kommit att utgöra en mycket viktig komponent för den svenska modellen, som grundar sig på maktbalans mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Om en anställd blivit anklagad, ingått i en rättsprocess och sedan blivit dömd, kan detta inte undgå arbetsgivaren. Förtroende byggs inte genom den här typen av krav utan genom att skapa ett tryggt arbetsklimat.

När det är konstaterat att en anställd har begått ett allvarligt brott eller är under utredning så ska arbetsrättsliga åtgärder vidtas för att säkerställa om personen kan sköta sitt arbete.

Att införa en automatik där rättsväsendet meddelar arbetsgivare om fällande domar på anställda anser förbundsstyrelsen som högst olämpligt och inte förenligt med gällande lagstiftning. Det kan även strida mot GDPR:s hantering av personuppgifter.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 6.1: TBE-vaccin

S-kvinnor Kronoberg

Region Kronoberg är en av de regioner som är utpekade som ett av de riskområden där TBE smittan är som högst. TBE är en förkortning på "Tick Borne Encephalitis", fästingburen hjärninflammation, en sjukdom som alltså sprids mellan människor och djur.

De flesta som drabbas av TBE blir ofta snabbt återställda, men en tredjedel får besvär som är långdragna eller i värsta fall bestående. Ett fåtal får bestående förlamningar, och i sällsynta fall förekommer dödsfall.

Det finns ett effektivt vaccin mot TBE, och för barn äldre än ett år som vistas i ett riskområde rekommenderas detta vaccin.

S-kvinnor i Kronoberg kan se att vaccination mot TBE har blivit en klassfråga eftersom det inte är gratis eller subventionerat för barn.

Yrkar:

att S-kvinnor verkar för att göra TBE vaccinet kostnadsfritt för barn under 18.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6.1

Föredragande: Susanne Pettersson-Graff

Motionären tar upp en viktig och angelägen fråga rörande erbjudande om fritt vaccin för barn. Fästingöverförd hjärninflammation, TBE, är en allvarlig sjukdom som överförs till människor via fästingar. Någon behandling mot TBE finns inte. Den som blir smittad av TBE-virus kan efter 1–2 veckor få influensaliknande symptom som lindrig feber och värk i huvud och kropp, efter det känner man sig återställd och får då livslång immunitet. Men för några återkommer symptomen efter cirka en vecka med mer uttalade symptom. Hos var 3:e smittad sprids viruset till hjärnan. Hos ungefär var tredje som smittats sprids viruset vidare till hjärna och hjärnhinnor. Det finns ingen medicin som botar TBE, utan behandling som ges är bara symptomlindrande.

Det tar ofta lång tid innan man känner sig helt frisk igen. Ungefär 40% av vuxna som blir sjuka får kvarstående besvär i form av problem med huvudvärk, trötthet som leder till koncentrations och minnesstörningar. I vissa fall ger skador på nerver upphov till förlamningssymptom som också kan påverka hörselnerven med hörselnedsättning och balanssvårigheter som följd. Inför TBE-säsongen 2013 valde Folkhälsomyndigheten tillsammans med smittskyddsmyndigheterna i landet att sänka den åldersgräns där man börjar rekommendera vaccin till barn i riskområden från tre till ett år. Detta beror på att studier på Astrid Lindgrens barnsjukhus i Stockholm visat att även små barn kan drabbas av långvariga symptom som minnesproblem och orkeslöshet, vilket man tidigare inte trott.

Fall av TBE rapporteras numera från Skåne i söder till Gävle kommun och Dalarnas län i norr, samt även längre norrut längs Östersjöskusten. Priset per dos/barn varierar mellan olika vaccinatörer, det kostar mellan 300–400 kronor. Det krävs minst 3 doser/barn för att skydda mot TBE. Detta blir väldigt kostsamt för en barnfamilj, speciellt om man är ensamstående med flera barn. Att vaccinera sina barn mot TBE är en enkel åtgärd för att förhindra risken att få allvarliga men för livet. Att barn vistas ute i friska luften är en självklar del av uppväxten. Det ska inte vara en klassfråga som avgör om barn är skyddade inför naturens faror eller ej.

Förbundsstyrelsens föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 6.2: Tandvårdshälsa S-kvinnor Kronoberg

Tänderna en del av kroppen

Tänderna ingår inte i högkostnadsskyddet, och det tycker vi S-kvinnor i Alvesta är bedrövligt! Många har motionerat kring detta ämne innan oss, bland annat har vi S-kvinnor via våra fackförbund motionerat på tidiga 2010-tal, men vi har också S-kvinnor som Aylin Fazelin som 2019 motionerade om samma sak i riksdagen. Vi tycker att denna fråga tål att lyftas upp till dess att det sker en förändring.

Vi socialdemokrater tror också på förebyggande insatser, och vi tror att tills vi får ett nytt system, ett system där tänderna ingår i högkostnadsskyddet, behöver vi jobba på fler fronter.

Yrkar:

att S-kvinnor i Sverige aktivt jobbar med att verka för att tänderna ska bli en del av kroppen och därmed också en del av högkostnadsskyddet precis som resten av kroppen.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6.2

Föredragande: Tara Twana

Motionären tar upp en viktig och angelägen fråga om tandvårdshälsa. En jämlik tandvård ökar folkhälsan och leder därmed också till en mer jämlik och jämställd hälsa.

Tandvården har blivit en klassfråga vilket är fullständigt oacceptabelt. Att detta slår mot kvinnor med svagare ekonomi är uppenbart. Vi vet att dålig tandhälsa leder till försämrad livskvalitet, ger smärta och lidande, påverkar hela kroppen samt kan leda till en rad allvarliga sjukdomar. Det är faktiskt helt orimligt att vi inte ser tänderna som en del av kroppen. Ingen ska behöva leva med dåliga tänder för att hen inte har råd!

På Socialdemokraternas senaste kongress beslutades att konkreta steg ska tas mot en mer jämlik tandvård, det har S-kvinnor också gjort. S-kvinnor kräver att tandvården jämställs med övrig sjukvård och ingår i samma försäkringssystem. Det ska inte vara några skillnader i patientavgifterna mellan att besöka en läkare eller tandläkare.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse motionen besvarad.

Motion 6.3: Vård till våldsutsatta kvinnor S-kvinnor Kronoberg

Standardiserat vårdförlopp för misshandlade kvinnor

Våld i nära relationer är vår tids dolda pandemi. Enligt Brottsförebyggande Rådet (BRÅ) anmäldes 2021 57 600 fall av misshandel där den som utsattes var bekant med gärningspersonen. För alla anmälda misshandelsbrott mot kvinnor begick brottet av en bekant i 81 % av fallen, motsvarande siffra för män var 45 %. Under 2020 dödades 17 personer av en person de hade en parrelation med.

När kvinnor söker vård måste det finnas en lyhördhet hos vårdpersonalen för att skaffa sig en tydlig bakgrund till situationen. Det borde vara en självklarhet att lämna en destruktiv relation, men många saker påverkar för att kunna göra det. Vårdnad av barn, husdjur, ekonomisk utsatthet och bostad är några saker som försvårar för kvinnor att lämna.

Samhällets skyddsnet för våldsutsatta kvinnor ser olika ut i landet. Detta påverkas av hur kvinnojourer finansieras och hur bostadsmarknaden ser ut.

Precis som vid många sjukdomar så borde det finnas ett standardiserat, snabbt förlopp för samhället att ta hand om misshandlade kvinnor. Vård, skyddat boende, omsorg om barn, kontakt med skatteverk, polis och så vidare.

Med anledning av ovanstående yrkar jag:

att S-kvinnor verkar för ett nationellt standardiserat vårdförlopp för personer som misshandlats i nära relationer arbetas fram.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6.3

Föredragande: Vivianne Macdisi

Motionären föreslår att ett nationellt standardiserat vårdförlopp gällande omhändertagande för våld i nära relation. Idag arbetar bland annat Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) med forskning, utbildning och metoder för att möta och hjälpa våldsutsatta.

NCK:s arbete riktar sig till alla aktörer både kommun, region, ideella och privata aktörer som kommer i kontakt med våldsutsatta. De har tex en välutvecklad digital utbildning som bör erbjudas alla som arbetar med eller kan komma i kontakt med en våldsutsatt. [Webbkurs om våld - Nationellt centrum för kvinnofrid \(NCK\) - Uppsala universitet \(uu.se\)](#) Webbkursen ger vägledning i vad som bör göras för att snabbt upptäcka och stödja våldsutsatta. Rutiner ger stöd i det praktiska arbetet med våldsutsatta. NCK har därför tagit fram en modell och metod för arbetet med våldsutsatta. En [sammanfattning av Uppsalamodellen - Nationellt centrum för kvinnofrid \(NCK\) - Uppsala universitet \(uu.se\)](#) visar att de rutiner, handlingsplaner och vårdprogram som antagits under årens lopp fungerar som ett viktigt stöd för personalen i det praktiska arbetet. Arbetssättet har redan fått genomslag bland regioner runt om i landet och samtliga har idag ett vårdprogram eller motsvarande dokument för omhändertagandet av våldsutsatta kvinnor. Många enheter ställer också frågor om våld rutinmässigt i stor utsträckning till patienterna.

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning att nästa steg nu är att det bör tas fram ett nationellt standardiserat vårdförlopp för personer som misshandlats i nära relationer. Dels för att säkerställa att detta implementeras i hela landet, dels för att det blir lättare att mäta och följa upp resultatet av arbetet. Inte minst så är det en viktig signal att frågan måste prioriteras.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 6.4: Om aborträtten S-kvinnor Stockholm

Värna aborträtten utan ett kontrakt med Sveriges kvinnor!

När konservativa krafter sveps över hela världen och får gehör så sätts aborträtten i kläm i samma veva. Aborträtten ska värnas och skyddas, detta är viktigare än någonsin när vi kan bevittna hur bakåtsträvande krafter i EU och Sverige hotar aborträtten och därmed kvinnors rätt till sin egen kropp. Att det finns abortmotståndare hos KD är ett faktum. Riksdagen andre vice talman Julia Kronlid skrev år 2017 en motion till Riksdagen om att sänka den fria aborträtten från vecka 18 till vecka 12.⁴ Det är dessa personer som (åtminstone i skrivande stund) kommer vara med och leda Sverige i fyra år. Det finns en blocköverskridande vilja att grundlagsskydda aborträtten, där även S ingår. Det är dags att skrida till verket innan något parti ändrar sig.

Den svenska socialdemokratin måste vara en stark röst för aborträtten, både på nationell och internationell nivå. Därför vill jag se ett grundlagsskydd av aborträtten i sin nuvarande form, för att göra det svårare för de konservativa att begränsa aborträtten. Självklart att abort ska vara en nödlösning, det förebyggande arbetet är minst lika viktigt. Däremot är det inte värt att ens riskera en begränsning av aborträtten.

En begränsad aborträtt innebär inte att färre aborter genomförs. En begränsad aborträtt innebär ett system där kvinnors reproduktiva hälsa inte tas på allvar, ett system där kvinnor riskerar sina liv för att inte bli mamma.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/Bj8bL9/abortfragan-plagar-kristdemokraterna>

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/sankning-av-gransen-for-fri-abort_H5021625

Därför yrkar jag:

att S-kvinnor ska verka för ett grundlagsstadgad av aborträtten.

att S-kvinnor driver motionen mot Arbetarepartiet Socialdemokraterna.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6.4

Föredragande: Johanna Kvist

Förbundsstyrelsen tackar motionärerna för en viktig motion om en ständigt aktuell fråga – att stå upp för och skydda aborträtten.

Aborträtten utmanas ständigt. Under 2021 röstades en kontroversiell lag igenom i Texas, USA. Den som hjälper någon att göra en abort kan få betala upp mot 90 000 kr i böter. Detta har lett till att hotet mot aborträtten ökat och Högsta domstolen i USA upphävde 2022 grundlagsskyddet för abort.

Men vi måste inte blicka över Atlanten för att se abortmotståndet. Två aborter i veckan, enbart på måndagar och läkare som vägrar göra sitt jobb. Det är verkligheten för kvinnor som behöver en abort i den italienska regionen Marche. I Polen har undantaget om abort vid fosterskador tagits bort och 2021 beslutades det att abort enbart ska vara tillåtet om graviditeten orsakats av en våldtäkt, eller om mammans liv är i fara.

I Sverige har vi en politisk företrädare som i Europaparlamentet frekvent röstat emot aborträtten inte bara en, utan 22 gånger. Flera politiker pratar öppet om att ändra gränsen för fri abort från graviditetsvecka 18 till vecka 12.

S-kvinnors linje här är tydlig: aborträtten ska skyddas och vi kommer alltid stå upp för kvinnans rätt att bestämma över sitt liv och sin kropp. Att, precis som motionärerna föreslår, grundlagsskydda aborträtten är ett viktigt steg för kvinnors rätt till abort idag, imorgon och i framtiden.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 6.5: Om juridiskt kön S-kvinnor Stockholm

Rätt att bestämma ditt juridiska kön.

Den nuvarande könstillhörighetslagen är över 50 år och förlegad. Idag krävs långa medicinska utredningar för att individer ska få ändra juridiskt kön – vilket kränker individens rätt att själv bestämma sitt juridiska kön. Idag krävs en medicinsk diagnos innan det är möjligt att ansöka om att ändra juridiskt kön. Det är en långsam och krånglig process. Utan ett juridiskt kön som överensstämmer med en persons könsidentitet begränsas många transpersoner i sin vardag. Det kan handla om svårigheter att hämta ut paket från posten, om rädsla att visa identitetshandlingar och om risk för hot, våld och trakasserier, exempelvis vid resor. Därmed kränks transpersoners rätt till privatliv, rätt till självbestämmande och rätt till erkännande inför lagen. Med en ny modernare lagstiftning kan fler människor i Sverige få leva i enlighet med sin könsidentitet.

Regeringen kommer under våren, efter många års utredning och politisk tvekan, lägga fram en proposition till riksdagen om en ny könstillhörighetslag. I förslaget ingår att den nuvarande lagen delas upp i två: en som reglerar ändring av det juridiska könet och en som reglerar tillgång till könsbekräftande underlivskirurgi. Genom att separera den medicinska processen från den juridiska lättas den administrativa bördan för den könsbekräftande vården, vilket gör att den i stället kan fokusera på att ge god vård och vägen till ett nytt juridiskt kön förkortas avsevärt. Detta är viktigt och bra.

Både regeringspartierna och Socialdemokraterna tvekar däremot om huruvida en person helt på egen hand, bara genom att skicka in en enkel ansökan, ska kunna ändra sitt juridiska kön. För att ändra juridiskt kön kan det även fortsättningsvis komma att krävas en utredning av vården följt av ett myndighetsbeslut. Att ändra sitt juridiska kön skulle därmed också i fortsättningen vara en tidskrävande process, något som går stick i stäv med FN:s internationella människorättskontor, OHCHR, som uppmanat medlemsstaterna att alltid utfärda personbevis som speglar individens självupplevda könstillhörighet.

Alla människor har rätt att själva bestämma sitt juridiska kön. Oavsett om du som transperson vill, kan eller behöver genomgå könsbekräftande vård, inklusive kirurgi, ska du som vill kunna ändra ditt kön i folkbokföringen. Likaväl som att om du som transperson genomgår underlivskirurgi eller könsbekräftande vård, ska kunna välja att inte ändra ditt juridiska kön.

Det ska bara vara upp till dig själv att bestämma.

Därför yrkar jag:

att S-kvinnor ska verka för att en person ska kunna ändra sitt juridiska kön genom en ansökan, helt på egen hand.

att S-kvinnor ska driva frågan mot Socialdemokratiska Arbetarepartiet.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6.5

Föredragande: Annika Strandhäll

Motionären tar upp att det idag krävs långa medicinska utredningar för att individer ska få ändra juridiskt kön och anser att en person ska kunna ändra sitt juridiska kön genom en enkel ansökan.

Förbundsstyrelsen instämmer i att personer som lider av könsdysfori behöver ökat stöd. Däremot anser förbundsstyrelsen att viktig kunskap fortfarande saknas för att kunna gå vidare med ett lagförslag som gör ändring av juridiskt kön till en enkel administrativ process som bygger på självidentifikation.

Dels är orsakerna bakom den stora ökningen av könsdysfori bland unga ännu inte kända. Vi vet att det i stor utsträckning är flickor det handlar om i den nya grupp som upplever könsdysfori (det har skett en 1500% ökning av könsdysfori på 10 år, 75% är biologiska flickor). Vi vet också att samvariation med autism och andra neuropsykiatriska diagnoser är kraftigt överrepresenterat bland de som söker könsbekräftande behandling.

Likaså behövs mer kunskap om vilka konsekvenser självidentifikation av kön skulle kunna få för arbetet med könsuppdelad statistik eller de intressekonflikter som kan uppstå i olika delar av samhället. Att omdefiniera kön från att bygga på biologi till att vara en självupplevd känsla är en stor förändring som inte har utretts tillräckligt.

Redan idag är det möjligt att ändra juridiskt kön utan medicinska ingrepp. Förbundsstyrelsen är samtidigt enig med motionären om att samhället behöver göra mer för att korta väntetiden och ge ökat stöd till personer som lider av könsdysfori.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 6.6: Avgiftsfri vasektomi S-kvinnor Västerbotten

Avgiftsfri vasektomi

Preventivmedel är något som är otroligt viktigt, inte minst för kvinnans möjlighet att själv bestämma över och kontrollera sin reproduktion. De preventivmedel som finns idag är i de allra flesta fall framtagna för kvinnan att använda och innebär i de flesta fall någon form av hormonpåverkan.

Preventivmedel är dock inte enbart av godo. Av de alternativ som idag finns följer de flesta med risk för besvärliga biverkningar i form av - bland mycket annat - spända bröst, småblödningar, finnar, nedstämdhet, huvudvärk och minskad sexlust eller tom rent av för kroppen skadliga följder såsom höjt blodtryck och kraftig viktuppgång. En dansk registerstudie som publicerats i den vetenskapliga tidskriften *New England Journal of Medicine* har påvisat att risken för att utveckla bröstcancer stiger ju längre tid en kvinna använt preventivmedel. P-piller och andra hormonella preventivmedel har i olika forskningsstudier i Sverige och Danmark visat sig kunna leda till psykisk ohälsa i form av bland annat nedstämdhet, depression och ökad risk för självmord. Gynekologer runt om i landet vittnar också om att kvinnor ofta upplever att hormonella preventivmedel har negativ påverkan på lusten. Listan på biverkningar är lång och fler än 1 av 100 kvinnor uppger att de upplever dem.

Det alternativ som finns för att mannen ska kunna ta ansvar för den gemensamma, eller egna, reproduktionen är, förutom kondom vasektomi, som innebär ett enkelt ingrepp där sädesledaren helt enkelt stängs - ett ingrepp som utförs under lokalbedövning och som inte påverkar mannen på något vis annat än att han med största sannolikhet inte kan göra en kvinna gravid. Kostnaden för vasektomi skiljer sig stort åt mellan olika regioner runt om i. I 9 regioner i Sverige idag är vasektomi avgiftsfritt, med undantag för patientavgiften. I många förhållanden där båda parter känner att de är klara med barn är risken att kvinnan går kvar på sina hormonalternerande preventivmedel, just på grund av kostnaden för vasektomi. Kondom, som är ett annat alternativ, är även det förhållandevis kostsamt. Kostnaden för en vasektomi motsvarar på många håll flera års användande av p-piller eller andra hormonalternerande alternativ, detta många gånger trots att kvinnan de facto påverkas negativt av dem. Kvinnans välmående, och mannens möjlighet att själv kontrollera sin reproduktion, ska inte vara avhängigt på ekonomiska förutsättningar.

2017 infördes kostnadsfria preventivmedel för kvinnor under 21 år. Efter detta har förskrivningen av långtidsverkande preventivmedel i den åldersgruppen ökat. Det i sin tur förklarar Socialstyrelsen vara en faktor till att antalet aborter i Sverige nu minskar. Med avgiftsfri vasektomi kanske samma effekt vad gäller antalet kvinnor som behöver gå genom livet drabbade av biverkningar till följd av hormonella preventivmedel kan minska.

Förbundskongressen föreslås besluta:

- att S-kvinnor verkar för att vasektomi blir avgiftsfritt i hela landet.
- att Motionen lämnas vidare till S-kvinnor i riksdagen.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6.6

Föredragande: Matilda Sundquist Boox

Preventivmedel har varit en viktig del i att kvinnor själva ska kunna fatta beslut gällande familjebildning och sitt eget liv. Preventivmedel är precis som motionärerna skriver dock inte enbart av godo utan det finns många olika typer av biverkningar. Motionärerna lyfter fram mannens ansvar i reproduktionsfrågan där vasektomi är ett alternativ för att kunna förhindra oönskade graviditeter. Vasektomi är ett förhållandevis enkelt och billigt alternativ till exempelvis kondom och innehåller inte några hormoner likt p-piller. Motionärerna argumenterar utifrån detta att vasektomi borde vara avgiftsfritt i hela landet vilket man också yrkar på samt att motionen ska lämnas vidare till S-kvinnor i riksdagen.

Förbundsstyrelsen anser likt motionärerna att det är ett problem att så mycket av preventivmedlen som riktar sig till kvinnor innehåller både hormoner och biverkningar som påverkar kvinnors hälsa. Vasektomi skulle i heterosexuella relationer då kunna vara ett alternativ. Förbundsstyrelsen anser dock att införandet av avgiftsfri vasektomi skulle vara att gå en väg där man åsidosätter det verkliga problemet nämligen att frågor kopplade till kvinnors hälsa ständigt är nedgraderade och föremål för bristande resurstillsättning. Förbundsstyrelsen anser att kvinnors liv och hälsa är ett område som det behöver forskas mer på så att vården kan bli mer jämställd.

Att gå en väg där man ger män tillgång till avgiftsfri vasektomi vore att öka på en redan befintlig ojämfälld hälso- och sjukvård istället för att tillsätta mer resurser så att bättre alternativ till p-piller utan hormonbehandling och många biverkningar kan komma till. Förbundsstyrelsen yrkar därför på att motionen ska avslås.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 6.7: Om preventivmedel S-kvinnor Västerbotten

Dags att ta kvinnors symptom på allvar

Allt fler kvinnor med kopparspiral rapporterar ”oförklarliga” oegentligheter i kroppen. Grupper har bildats på bland annat Facebook där kvinnor samlas och utbyter erfarenheter med varandra. Gruppen ”kopparöverskott/kopparförgiftning med eller utan kopparspiral” har över 8000 medlemmar, varav de flesta är kvinnor som haft eller har kopparspiral.

Inom vårdprofessionen utgår man idag, pga brist på forskning på området, från att en kopparspiral endast har en lokal verkan precis där den sitter och därför bara kan ge lokala biverkningar som ökad blödning, ökad mensvärk, smärta och utstötning.

Vi vet dock idag att koppar är ett ämne som forslas i blodbanan och även påverkar andra ämnen i kroppen. Exempelvis så är det förhöjda kopparnivåer som bidrar till att fog lossning är möjlig vid en graviditet. För höga nivåer av koppar hämmar upptaget av kalcium i kroppen, vilket i sin tur påverkar upptaget av magnesium. Både kalcium och magnesium är viktiga ämnen för nervsystemets funktion och bidrar bland annat till att reglera livmoderöppningens förmåga att öppna och sluta sig, vilket i sin tur påverkar (är vad som är) mensvärk. Koppar kan också bidra till en förhöjd nivå av östrogen i kroppen. Östrogen påverkar menstruationsblödningar. Ökade menstruationsblödningar är en av de biverkningar av kopparspiral som vården ”erkänner”. Kopplingar har kunnat påvisas mellan förhöjda kopparnivåer och depression. Det har även kunnat påvisas kopplingar mellan alzheimer och koppar, vilket också det talar för att koppar är ett ämne som påverkar centrala nervsystemet.

Bristen på studier av kopparläckage från livmodern gör således att det saknas information om biverkningar, vilket i sin tur leder till att vården inte tar kvinnors symptom på allvar och i många fall ej heller rapporterar dem.

Många kvinnor har dock själva till läkemedelsverket rapporterat symptom som bukspänning, smärta, huvudvärk, yrsel, illamående, kräkningar och diarré, trötthet, takykardi, andningspåverkan, koncentrationssvårigheter, »hjärndimma«, depressiva tankar m.fl. till läkemedelsverket som följd av att bära kopparspiral. Alla dessa symptom återfinns vid överbelastning på grund av ökad mängd koppar i dricksvatten samt vid akut kopparexponering, och ett stort antal kvinnor vittnar om att symptomen försvinner efter veckor upp till månader efter uttag av kopparspiralen. Många återfår symptom i skov, ofta relaterat till menscykeln, ibland flera år efter uttag och alldeles för många har dessförinnan fått uteslutningsdiagnoser som utmattningssymptom och psykisk sjukdom, till och med djup depression med suicidtankar. I vissa fall har detta lett till långvarig sjukskrivning, medicinering och arbetsoförmögenhet.

Enligt fabrikanter gav den tidigare spiralen med 200 kvadratmillimeters kopparyta förhöjda kopparkoncentrationer i lever och njurar och förhöjda kopparhalter i blodet hos spiralbärande flickor. Trots detta har varken Läkemedelsverket eller tillverkaren funnit anledning till ytterligare studier, då det saknas evidensbaserad forskning som bekräftar sambandet mellan kopparspiral och kopparöverskott. Samstämmiga berättelser från hundratals kvinnor beaktas inte överhuvudtaget och en ansökan om medel till ett forskningsprojekt om mätning av kortisol och kopparinnehåll i hårstrån avsågs häromåret.

Då kopparspiral, trots att den innehåller ett kroppseget essentiellt spårämnesmineral, klassas som medicinteknisk produkt finns inget krav på noggranna studier, registrering av antal användare och uppföljning av biverkningar.

Det här är allvarligt. Det är mer än uppenbart att forskning behövs för att fastställa kopparnivåer i blodserum och på cellnivå hos kvinnor med symptom på kopparöverskott.

Med anledning av ovanstående föreslår S-kvinnor Västerbotten:

att S-kvinnor verkar för att kopparspiral, i likhet med hormonspiral och andra preventivmedel, klassas som läkemedel och inte medicintekniskt hjälpmedel.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6.7

Föredragande: Janette Olsson

Medicintekniska produkter utgör en viktig bas för god och säker hälso- och sjukvård. De används även inom omsorgsverksamheter och av patienter själva och inte minst, av konsumenter. Det finns ett regelverk som styr vad som är läkemedel och medicinteknisk produkt.

Skillnaden mellan medicinteknik och läkemedel är att en medicinteknisk produkt inte ska uppnå sin huvudsakliga avsedda verkan med hjälp av farmakologiska, immunologiska eller metaboliska medel. Däremot kan en medicinteknisk produkt understödjas i sin funktion av sådana medel. Det är tillverkarens avsikt med produkten som avgör om produkten är en medicinteknisk produkt.

Produktens egenskaper och vad den är avsedd för, avgör om det är en medicinteknisk produkt eller inte. Den avsedda användningen framgår av märkning, bruksanvisning och marknadsföring. Det regelverk för medicintekniska produkter som ligger under Läkemedelsverkets ansvar omfattar säkerhet och prestanda för produkterna när de används som det som tillverkaren har avsett. Regelverket ställer höga krav på tillverkare för att användare ska få tillgång till säkra och effektiva produkter. Produkten regleras dessutom i två EU-förordningar.

Att S-kvinnor kan avgöra eller ändra vad som är läkemedel eller medicintekniska produkter menar förbundsstyrelsen inte möjligt och regelverket som finns är ändamålsenligt.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 6.8: Forskningskrav på medicintekniska hjälpmedel S-kvinnor Västerbotten

Forskningskrav på medicintekniska hjälpmedel som ska placeras inne i kroppen

Medicintekniska produkter innefattar produkter som används inom alla delar av hälso- och sjukvården. Till skillnad från sådana produkter som räknas till läkemedel finns inte för medicintekniska produkter några krav på forskning, registrering av antal användare och uppföljning av biverkningar. För medicintekniska produkter räcker att de är CE-märkta.

Definitionen för medicintekniska produkter liknar i mycket den för läkemedel och det gör att det kan uppstå svårigheter vid gränsdragningen. I huvudsak används produktens verkningsmekanism för att avgöra gränsen, det vill säga om produktens huvudsakliga verkan uppnås genom dess farmakologiska, immunologiska eller metaboliska verkan betraktas produkten inte som en medicinteknisk produkt. Det är tillverkarens avsikt med produkten som avgör om produkten är en medicinteknisk produkt. I vissa fall kan även produktens funktion ha betydelse (ibland benämnt verkningsmekanismen).

Idag är det fler och fler kvinnor som rapporterar biverkningar och oförklarliga problem av produkter som klassas som medicintekniska produkter, såsom bröstimplantat och kopparspiral. Påverkan av bröstimplantat har på grund av att så många drabbas t om fått ett eget namn, breast implant illness, och grupper har bildats på bland annat Facebook med tusentals medlemmar där liknande historier om oegentligheter till följd av kopparspiral diskuteras mellan medlemmarna.

På grund av att dessa produkter inte är att betrakta som läkemedel finns inga krav på forskning, registrering av antal användare och biverkningar. Detta är problematiskt då dessa produkter innehåller ämnen som dels kan utsöndras i blodomloppet och också påverkar kroppen på olika sätt.

I maj 2021 kom ett nytt regelverk kring medicintekniskt regelverk. Det är bra - det ställer ökade och tydligare krav på tillverkare, på granskande organ (så kallade anmälda organ) och medicintekniska myndigheter. Det är dock tyvärr inte tillräckligt. I och med att forskningskravet, som finns på läkemedel, saknas så erkänner ofta vården - som måste anmäla dem till de granskande organen - inte biverkningarna då vården jobbar evidensbaserat. Det krävs alltså att saker är bevisat i forskning för att det ska "gillas". I och med att det krävs anmälningar från vården för att bevilja forskning på en medicinteknisk produkt så blir detta en ond spiral, som inte leder någon vart.

Många kvinnor, både kvinnor som lider av breast implant illness är feldiagnostiserade och felbehandlade i den traditionella sjukvården och många får inget gehör för deras misstankar om att implantaten gör dem sjuka. Detsamma gäller för ett stort antal kvinnor med kopparspiral, trots att vi idag vet en hel del om vad för dels ämnen som ingår i bröstimplantat men också vad höga kopparnivåer kan göra i vår kropp.

Med anledning av ovanstående föreslår jag att S-kvinnors förbundskongress besluta

att S-kvinnor på alla sätt möjligt verkar för att samma krav på forskning, registrering av antal användare och uppföljning av biverkningar ska införas för medicintekniska produkter som ska placeras inne i kroppen som för läkemedel.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6.8

Föredragande: Janette Olsson

Medicintekniska produkter är viktiga för en god och säker hälso- och sjukvård. Skillnaden mellan medicinteknik och läkemedel är att en medicinteknisk produkt inte ska uppnå sin huvudsakliga avsedda verkan med hjälp av farmakologiska, immunologiska eller metaboliska medel.

Medicinsktekniska produkter är allt från enklare produkter som plåster, självtester, olika implantat till engångssprutor, kanyler eller röntgenutrustning och produkter avsedda för befruktningskontroll eller fertilitetsstöd.

Det är tillverkarens avsikt med produkten som avgör om produkten är en medicinteknisk produkt.

Det regelverk för medicintekniska produkter som ligger under Läkemedelsverkets ansvar omfattar säkerhet och prestanda för produkterna när de används och regleras i två EU-förordningar. Det nya regelverket kring medicintekniskt regelverk kom i maj 2021. Förändringen i det nya regelverket ställer ökade och tydligare krav på tillverkare för att användare ska få tillgång till säkra och effektiva produkter.

-Kliniska prövningar ska utföras och ska vara vetenskapligt och tekniskt tidsenlig. Prövningen ska visa om produkten är säker.

-Läkemedelsverket övervakar och publicerar säkerhetsrelaterad information gällande medicintekniska produkter som finns på den svenska marknaden. Detta görs för att endast säkra och ändamålsenliga produkter ska användas. Patienter och användares hälsa inte äventyras vid användning av medicintekniska produkter.

-Tillverkaren ska systematiskt följa upp produkterna under produktmodellernas hela livscykel och rapportera allvarliga tillbud till myndigheterna. De ska informera om oförutsedda risker, återkalla eller dra in produkter.

Med hänsyn till det regelverk och kraven som gäller kring medicinsktekniska produkter så menar förbundsstyrelsen att motionens syfte inte skulle betyda en större skillnad.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse motionen besvarad.

Motion 6.9: Tillgänglig migränhjälp S-kvinnor Skåne

Tillgänglig migränhjälp

Migrän är en folksjukdom och vår vanligaste neurologiska sjukdom som drabbar ca 15 % av den vuxna befolkningen. Migrän är vanligare än andra folksjukdomar som astma och diabetes. Migrän är framför allt en kvinnosjukdom där två av tre drabbade är kvinnor.

Migrän är ingen sjukdom som du dör av men de som lider av det mår mycket dåligt och det påverkar hela deras livssituation.

Världshälsoorganisationen, WHO, har räknat ut att migrän är den tredje viktigaste orsaken till funktionsbortfall i världen. Detta gör att migrän medför utöver ett personligt lidande även en betydande samhällskostnad.

Det är en tiondel av alla migräniker som utvecklar kronisk migrän vilket innebär att 1-2% (cirka 200 000 personer) Sveriges befolkningen lider av detta mycket handikappande och kostsamma tillstånd. Men det stora flertalet är ännu inte diagnosticerade och än mindre behandlade.

IHE, Institutet för Hälso- och Sjukvårdsekonomi, kom fram till att den totala årliga kostnaden i form av produktionsbortfall bland den i dag förvärvsarbetande delen av Sveriges befolkning kan beräknas uppgå till cirka 4,9 miljarder kronor, motsvarande i genomsnitt 2,4 miljoner arbetsdagar eller cirka 9 500 heltidstjänster per år.

Detta produktionsbortfall och bättre levnadsvillkor för den drabbade kan förändras med bättre migränvård.

Det uppskattas att cirka 40 procent av alla med migrän skulle kunna ha nytta av anfallsförebyggande behandling men endast 3–13 procent använder det.

Behandlingen av huvudvärk är väldigt ojämlig beroende på var man bor i landet samt att många sjuka inte får rätt behandling.

Eftersom det bara finns ett fåtal nationella regler har de regionala landstingen möjlighet att stoppa den behandling som läkaren vill ge. Vilket leder till att de inte får ta del av sin rättmätiga del av landstingsbudgeten för hjärnans sjukdomar. Detta är både oetiskt och går emot WHO:s riktlinjer.

Idag vet man att om man får hjälp i tid och får förebyggande medicin så är det väldigt få som utvecklar kronisk migrän samt att de som har kronisk migrän kan bli helt friska om de behandlas med biologiska läkemedel.

Biologiska läkemedel är en sista utväg och ges endast av neurolog efter noggrant övervägande och de ska enligt nationella riktlinjer kunna ingå i högkostnadsskyddet vilket de idag inte gör i alla regioner.

Jag yrkar:

att S-kvinnor arbetar för att alla regioner ska ha en likvärdig migränhjälp som jobbar aktivt med att stödja och hjälpa patienter med migrän.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6.9

Föredragande: Susanne Dufvenberg

Nästan alla vet vad migrän är och känner dessutom någon som har sjukdomen. Det är inte så konstigt eftersom 1,5 miljoner svenskar beräknas lida av denna återkommande huvudvärk. Med ny medicin går det nu att mildra och till och med förhindra de plågsamma attackerna som begränsar tillvaron för de drabbade.

Migrän är en av våra stora folksjukdomar och kan förmörka hela tillvaron för den som har oturen att drabbas: när tillvaron fylls av olidlig huvudvärk eller oro för nästa attack slår det mot både arbetslivet och fritiden med familj, vänner och aktiviteter. WHO har klassat den som en av de svåraste sjukdomarna att leva med.

Det är viktigt att säkerhetsställa en jämlik och jämställd hjälp vid migrän i hela landet.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 6.10: Om lipödem

S-kvinnor Skåne

Lipödem

Lipödem är en smärtsam kronisk sjukdom i fettvävnaden. Vid sjukdomens utbrott ökar kroppens fettceller i storlek och personen ökar i omfång framförallt över höfter, lår och underben men även armar.

Lipödem drabbar i stort sett endast kvinnor och bryter oftast ut i samband med hormonförändringar som till exempel pubertet, barnafödande eller menopaus. Endast ett fåtal män har rapporterats ha lipödem

Det finns ingen botande behandling mot lipödem, men det går att få hjälp att minska och förebygga besvären. Vägledning, rådgivning, information tillsammans med egenvård har stor betydelse för att hantera besvären och ingår också i behandlingen av lipödem.

Det saknas vetenskapliga studier av metoder för att diagnostisera och sjukdomen förväxlas ofta med andra sjukdomar som exempelvis fetma.

Det behövs mer fokus på utbildning av personal både för att upptäcka, behandla och bemöta kvinnor med denna diagnos.

Samt även mer forskning om sjukdomen.

Jag yrkar:

att S-kvinnor verkar för att mer forskning bedrivs kring diagnosen Lipödem.

att S-kvinnor även verkar för att det i utbildningar i större utsträckning ska ingå kännedom om Lipödem.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6.10

Föredragande: Johanna Kvist

Förbundsstyrelsen tackar motionärerna för en viktig motion som berör den ständigt aktuella frågan om kvinnors hälsa och kvinnosjukdomar.

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor. Men så ser det inte ut idag. S-kvinnor driver frågan om jämställd hälsa och en del av det är att kunskapen om just kvinnosjukdomar måste öka. En av dessa sjukdomar är Lipödem som är en smärtsam sjukdom som i princip enbart drabbar kvinnor. Kunskapen kring sjukdomen är låg och många kvinnor blir feldiagnosticerade.

Precis som motionärerna tar upp finns ingen medicinsk behandling mot Lipödem men det går att minska och förebygga besvären. Vägledning, rådgivning och information tillsammans med egenvård har stor betydelse för att kunna hantera besvären och ingår också i behandlingen av Lipödem. Men för att detta ska stärkas behöver kunskapen om Lipödem öka. Det handlar dels om kompetensutveckling kring sjukdomen för vårdpersonal, dels genom mer forskning om Lipödem.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 6.11: Om lipödem S-kvinnor Norrbotten

Lipödem – många kvinnor får felaktig eller ingen diagnos och avsaknad av behandling

Lipödem är en kronisk sjukdom i fettvävnaden som till största del drabbar kvinnor. Ökade fettansamlingar på kroppen som kan vara mycket smärtsamma. Många kvinnor har svårt att få en korrekt diagnos. Man har exempelvis felaktigt hänvisats till dietister som lägger upp dieter som inte är verksamma på sjukdomen. Exempel finns där kvinnor har betraktats som överviktiga och inte villiga eller förmögna nog att gå ner i vikt. Konsekvensen kan bli att de kvinnor som är drabbade av lipödem utan att ha en diagnos, dessutom skuldbeläggs som inte kapabla att klara av att gå ner i vikt. Bara för att nämna några exempel.

Vården ser olika ut i olika regioner i Sverige. I någon Region får man kompressionskläder eller besök hos lymfterapeut, medan i andre Regioner ex Norrbotten, finns ingen vård att få. All behandling får där bekostas av patienten själv.

Många kvinnor har svårt att få adekvat diagnos, vård och behandling. Det behövs också satsas på forskning om lipödem. Då det knappt bedrivs forskning, saknas också evidens för diagnostik och behandlingar. Ett moment 22 uppstår och många kvinnor lider utan att få adekvat vård och hjälp.

Vi vill att S-kvinnor verkar för:

- att det satsas på forskning om lipödem.
- att stärka upp att alla regioner har minst en lipödemmottagning som patienterna kan remitteras till.
- att stärka och öka kunskap och kompetens om lipödem hos medicinsk personal inom primärvården.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6.11

Föredragande: Johanna Kvist

Förbundsstyrelsen tackar motionärerna för en viktig motion som berör den ständigt aktuella frågan kvinnors hälsa och kvinnosjukdomar.

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor. Men så ser det inte ut idag. S-kvinnor driver frågan om jämställd hälsa och en del av det är att kunskapen om just kvinnosjukdomar måste öka. En av dessa sjukdomar är Lipödem som är en smärtsam sjukdom som i princip enbart drabbar kvinnor. Kunskapen kring sjukdomen är låg och många kvinnor blir feldiagnosticerade.

Precis som motionärerna tar upp finns ingen medicinsk behandling mot Lipödem men det går att minska och förebygga besvären. Vägledning, rådgivning och information tillsammans med egenvård har stor betydelse för att kunna hantera besvären och ingår också i behandlingen av Lipödem. Men för att detta ska stärkas behöver kunskapen om Lipödem öka. Det handlar dels om kompetensutveckling kring sjukdomen för vårdpersonal, dels genom mer forskning om Lipödem.

Motionärerna yrkar på att det satsas på forskning om Lipödem och att kunskapen om sjukdomen inom vården ska stärkas men också att alla regioner ska ha minst en Lipödemmottagning som patienterna kan remitteras till. Förbundsstyrelsen vill här ta upp de geografiska skillnader som finns och möjligheterna att ha just en sådan mottagning i varje region kan vara begränsade och en utmaning. Det kan vara svårt att se till att varje region har minst en Lipödemmottagning. Men däremot är det viktigt att alla regioner kan remittera patienter till en mottagning specialiserad på sjukdomen Lipödem, antingen i sin region eller i en annan region.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla att-sats 1 och 3.

att avslå att-sats 2.

Motion 6.12: Om demens och anhörigvård S-kvinnor Värmland

Kvinnors roll för dementa anhöriga

Över tid har demensutredningar förfinats men inte samhällets stöd inom demensområdet som primärt ska organiseras av kommunerna.

Fler kvinnor än män finns inskrivna inom demensvården. Något som inte enbart kan tillskrivas kvinnors längre livslängd. Det är då av vikt att tydligt ha styrdokument som tillgodoser kvinnornas behov och önskemål så långt det är möjligt.

Att anhöriga till dementa på ett tidigt stadium får tillgång till stöd är avgörande för hur den fortsatta omsorgen kan organiseras. Tyvärr ser vi att kvinnor inte får samma snabba stöd som vårdande man i liknande situation.

Fortfarande är bilden av den vårdande kvinnan ett spöke som styr insatsen. Bördan landar alltså tungt på maka/sambo/dotter/svärdotter. Till detta bör läggas att kommunerna sällan har en demensvård som lever upp till det ökade behovet. Avlastningssystem är bristfälligt och är ett område som drabbas av besparingar i en tuff kommunal ekonomi.

Därför vill jag:

att S-kvinnor på olika sätt belyser ojämlikheten i stöd till dementas anhöriga.

att S-kvinnor lyfter frågor kring vård och stöd för dementa kvinnor.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6.12

Föredragande: Matilda Sundquist Boox

Allt fler drabbas av demens och fler kvinnor än män drabbas. Demenssjukdom är ofta förenat med ett stort lidande både för den drabbade och dennes anhöriga. Demens innebär vidare ofta att livskvaliteten försämras. Att få en god vård och omsorg är därför väldigt viktigt för att minska lidande och upprätthålla en god livskvalité. Det här är särskilt viktigt för kvinnor utifrån att fler kvinnor är drabbade av demens. Motionärerna skriver att det är viktigt att ha tydliga styrdokument som tillgodoser kvinnors behov och önskemål så långt det är möjligt. Det är en uppfattning som förbundsstyrelsen delar och vi anser därför att motionens första uppsats ska bifallas.

En annan viktig aspekt av demenssjukdomar är att det ofta betraktas som de anhörigas sjukdom och många anhöriga (i synnerhet) vårdar dementa närstående. Många av de kvinnor som vårdar demenssjuka anhöriga förväntas göras detta på egen hand utan adekvat stöd från samhällets sida. Det finns därutöver stora variationer i landet mellan om och vilken typ av stöd som finns att få för anhöriga till personer med demens. Det här skapar en ojämlikhet som behöver motverkas. Motionärerna yrkar i sin motion också på att S-kvinnor ska belysa ojämlikheten i stöd till dementas anhöriga. Förbundsstyrelsen instämmer i det också och yrkar på att motionens andra uppsats också ska bifallas.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 6.13: Vårdens bemötande av våldsutsatta S-kvinnor Jönköpings län

Mäns våld mot kvinnor, bemötande från vården

Många kvinnor lever under både fysisk och psykisk misshandel i sina förhållande. För att kunna fånga upp dessa utsatta kvinnor, måste vården bli bättre på att uppmärksamma våldsutsatta, bemöta dessa på rätt sätt med rätt metod och veta hur det går till att larma kring kvinnorna. Redan under utbildningen inom vårdrken, ska det vara obligatorisk med hur detta görs.

Vi yrkar:

- att det redan i grundutbildningen ingår som studiemoment hur vårdpersonal möter våldsutsatta kvinnor.
- att befintlig vårdpersonal, även administratörer, får utbildning i bemötandet av våldsutsatta kvinnor.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6.13
Föredragande: Vivianne Macdisi

Motionären lyfter frågan om att det redan i grundutbildningen för vårdpersonal ska ingå utbildning att möta våldsutsatta kvinnor samt att detta även ska gälla för fler yrkesgrupper. Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) arbetade aktivt under lång tid för att få till ett beslut om att öka kunskapen om våld i nära relation genom högskole-/universitetsexamen för särskilda yrkesgrupper.

Den 1 juli 2018 infördes ett nytt examensmål i högskoleförordningen om att visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Åtta utbildningar på grundnivå har examensmålet: Fysioterapeutexamen, Juristexamen, Läkarexamen, Psykologexamen, Socionomexamen, Sjuksköterskeexamen, Tandläkarexamen och Tandhygienistexamen.

I mars 2018 fick Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att genomföra utbildningsinsatser och kunskapsstöd till lärosäten som har dessa utbildningar. Där ingår: Hedersrelaterat våld och förtryck, Barnäktenskap, Tvångsäktenskap, Könstympning av flickor och kvinnor, Våld mot barn, Prostitution och människohandel för sexuella ändamål, Hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer.

Det finns således redan beslut om att flera grundutbildningar ska innehålla kunskap om våld i nära relation. Förbundsstyrelsen ser gärna att det arbetet utvidgas till ytterligare utbildningar.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse motionen besvarad.

Motion 6.14: Mammografi S-kvinnor Kalmar län

Mammografi fram till 80 års ålder

Idag får vi kvinnor gå på mammografi tills vi fyller 74 år. Vi är flera kvinnor som får bröstcancer efter den åldern. Vi önskar att alla kvinnor får gå på mammografi fram tills de fyller 80 år. Det finns regioner som redan infört det, till exempel Region Norrbotten.

Vi önskar att S-kvinnor arbetar för:

att alla kvinnor får gå på mammografi fram tills de fyller 80 år.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6.14
Föredragande: Sofia Skönnbrink

Sveriges befolkning blir äldre och friskare och en kvinna som är 75 år förväntas i dag kunna leva i genomsnitt tolv år till. För att bibehålla god hälsa genom hela livet är det viktigt att i ett tidigt skede upptäcka, följa upp och behandla cellförändringar.

Bland kvinnor i västvärlden är bröstcancer den vanligaste cancersjukdomen.

Därför är mammografin så oerhört viktigt eftersom den bidrar till tidig upptäckt och att fler kvinnor överlever bröstcancer. Screening med mammografi erbjuds idag till kvinnor mellan 40 - 74 år. Risken för att drabbas av vissa typer av cancer ökar dock med åldern och det är också bevisat att cancerfall med dödlig utgång är vanligast hos kvinnor över 80 år.

Trots det slutar de avgiftsfria mammografiundersökningarna, precis som motionären skriver, vid 74 års ålder.

En tidig upptäckt av bröstcancer är avgörande för att minska lidandet och för att fler ska kunna botas. Till skillnad från motionären anser dock inte förbundsstyrelsen att det ska finnas någon övre åldersgräns för mammografi i Sverige. Förbundsstyrelsen arbetar efter S-kvinnors politiska program som antogs 2021, i vilket det står att vi ska verka för att åldersgränsen tas bort helt och att kvinnor ska kallas till avgiftsfri mammografi även efter 74 år.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 6.15: Om tandvårdsstöd S-kvinnor Göteborg

Förändrat högkostnadsskydd inom det statliga tandvårdsstödet gällande långvariga tandvårdsbehandlingar

Många äldre har problem med tänder och ibland krävs specialistbehandlingar exempelvis på paradontologen. Det kan också krävas långvariga behandlingstider och kostnaden blir för den enskilde mycket hög. Under 12 månader gäller högkostnadsskyddet och sen får patienten så att säga "börja om" för att nå högkostnadsskyddets nivå igen.

Så här ser förutsättningar ut enligt Försäkringskassans hemsida:

”Högkostnadsskyddet beräknas per år. Det betyder att alla åtgärder som görs under en sammanhängande period på tolv månader räknas in i ditt högkostnadsskydd. Du kan själv bestämma att en ny ersättningsperiod ska börja innan den tidigare har löpt ut. Det kan vara fördelaktigt när du står inför en större behandling.

Du betalar själv de kostnader som under ett år är sammanlagt 3 000 kronor enligt statens referenspriser eller tandläkarens respektive tandhygienistens priser om de är lägre. Sedan får du ersättning för

- 50 procent av kostnader som överstiger 3 000 kronor
- 85 procent av kostnader som överstiger 15 000 kronor.”

Många har inte så bra ekonomi och det kan därför innebära att man inte fortsätter sin behandling då patienten inte klarar kostnaderna pga. skral ekonomi.

Yrkande:

att det statliga tandvårdsstödet för äldre ses över och att högkostnadsskyddet ska gälla längre tid än 12 månader vid långvarig behandling av tänderna.

Förbundsstyrelsens utlåtande över 6.15

Föredragande: Yvonne Karlén

Motionären föreslår att det statliga tandvårdsstödet för äldre ses över och att högkostnadsstödet ska gälla längre tid än 12 månader vid långvarig behandling av tänderna.

Förbundsstyrelsen delar motionärens syn att tandvårdskostnaderna kan bli väldigt höga. S-kvinnor anser därför att det är dags att behandla tänderna som en del av kroppen. Ingen ska behöva leva med dåliga tänder på grund av sin ekonomi. Kvinnor med låg inkomst eller låg pension har sällan råd att gå till tandläkaren. Dålig tandhälsa kan leda till infektioner, tandlossning och åderförkalkning som kan vara orsak till hjärtinfarkt. Inflammationer i munnen är ett hot mot det allmänna hälsotillståndet.

S-kvinnor anser att tandvården ska likställas med övrig sjukvård. Det ska inte skilja sig om du söker vård för tänderna eller hjärtat. En jämlik tandvård ökar folkhälsan och ger därmed också en mer jämlik och jämställd hälsa.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse motionen besvarad.

Motion 6.16: Forskning om kvinnosjukdomar S-kvinnor Gävleborg

Forskning/kunskap om kvinnosjukdomar.

Kvinnosjukdomar är ofta lågprioriterade inom forskningen och många gånger saknas kvinnor till och med i forskningsstudier. Framför allt saknas forskning inom typiska kvinnosjukdomar, så som lipödem, migrän, utbrändhet m.m.

Kunskapen om kvinnosjukdomar är ganska låg.

En stor satsning och prioritering av forskningsmedel till att forska på kvinnosjukdomar behöver nu övervägas.

Vi föreslår:

att S-kvinnor som är riksdagsledamöter motionerar om en stor satsning och prioritering av forskningsmedel och anslag till att forska på kvinno- och kvinnodominerade sjukdomar.

Förbundsstyrelsens utlåtande över 6.16
Föredragande: Susanne Dufvenberg

Många gånger saknas kvinnor i forskningsstudier. Det är ett allvarligt jämställdhetsproblem eftersom utebliven forskning kan leda till mer lidande och högre dödlighet.

Kvinnosjukdomar är också mindre prioriterade inom forskningen. Det handlar framför allt om problem och sjukdomar kopplade till kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa, som exempelvis endometriosis, inkontinens, vestibulit och förlossningsskador. När kvinnor leder medicinska forskarlag så ökar chansen att könsskillnader studeras.

Här behövs det satsas samt prioriteras på forskning gällande kvinnors sjukdomar och deras hälsa men också på det förebyggande arbetet.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 6.17: Forskning om kvinnosjukdomar S-kvinnor Stockholm

Mer forskning om kvinnor - för en jämställd hälsa

Inom medicinsk forskning utgör männen normen, trots att kvinnor och män reagerar olika på behandlingar. Att kvinnors sjukdomar är lägre prioriterade än mäns sjukdomar är ett faktum.¹ En viktig del av detta är att belysa genusmedicinen, något som integrerar både de biologiska och sociologiska könsskillnaderna. Alla ska ha möjlighet till en rättvis och jämställd vård, därmed finns det ett behov av att se medicinen ut ett genusperspektiv. Enligt Jämställdhetsutredningen från 2015 är det tydligt att kvinnor och män inte får en likvärdig vård. Exempelvis framgår det att män i större utsträckning erbjuds vård på en strokeenhet vid en stroke än vad kvinnor gör. Skillnader föreligger även i hjärtvården och cancervården.

Mer resurser måste läggas på kvinnlig hälsa. Det är en fråga om jämställdhet och rättvisa. Forskning måste bedrivas för att öka kunskapen om kvinnosjukdomar, för att kvinnor ska kunna få en kvalitetssäkrad vård som de har rätt till. En jämställd vård innebär inte ett krav på att vården konstant ska vara likadan, snarare innebär det att sjukvårdspersonalen har tillräcklig kompetens för att behandla patienter efter de skillnader som faktiskt existerar.

<https://www.forskning.se/2016/02/15/ge-ratt-var-d-kvinnors-och-mans-kroppar-reagerar-olika-pa-behandling/>

<https://www.nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vald-i-nara-relationer/dodligt-vald/>

Därför yrkar jag:

- att S-kvinnor ska verka för att öka forskningsanslagen avseende genusmedicin.
- att S-kvinnor ska verka för införandet av obligatoriska studier av genusmedicin på läkarprogrammet och sjuksköterskeprogrammet.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6.17
Föredragande: Susanne Dufvenberg

Många gånger saknas kvinnor i forskningsstudier. Det är ett allvarligt jämställdhetsproblem eftersom utebliven forskning kan leda till mer lidande och högre dödlighet.

Kvinnosjukdomar är också mindre prioriterade inom forskningen. Det handlar framför allt om problem och sjukdomar kopplade till kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa, som exempelvis endometrios, inkontinens, vestibulit och förlossningsskador. När kvinnor leder medicinska forskarlag så ökar chansen att könsskillnader studeras.

Men som motionären beskriver så är det en förutsättning att sjukvårdspersonalen har tillräcklig kompetens för att behandla patienter efter de skillnader som faktiskt existerar.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 6.18: Om barn- och vuxenvård S-kvinnor Uppsala län

Övergången från barn - till vuxenvården måste förbättras

"Som 19 årig kille i Uppsala med en kronisk muskelsjukdom har jag sedan jag fick min diagnos vid fyra års ålder tyckt att vården fungerat bra. Det tycker både jag och mina föräldrar. Vi är nöjda med Akademiska Barnsjukhuset 95 B.

Nyligen skedde en stor förändring eftersom jag fyllde 18 år och blev myndig. Det innebär att jag måste ta ett eget ansvar för att se till att minska antalet besök på sjukhuset.

Övergången har genomförts på olika sätt. Övergången från Barnhabiliteringen till Vuxenhabiliteringen har skett mycket bra. Min tidigare arbetsterapeut och sjukgymnast kontaktade sina kollegor på Vuxenhabiliteringen och vid ett besök skedde en presentation av de nya personerna som skulle ta över ansvaret. Jag fick träffa dem vid ett besök och lära känna dem lite.

Övergången från Barnsjukhuset till Vuxensjukhuset har fungerat sämre. Vuxensjukhuset verkar sakna samordnare, vilket försvårar samarbetet mellan de olika mottagningarna. Bedömningar görs av neurolog-, andning-, hjärt-, röntgen-, ögon-, dietist-, hud- och endokrinmottagningarna. Besök görs även hos sjukgymnast och arbetsterapeut.

Tidigare på Barnsjukhuset planerades de olika läkarbesöken in på två heldagar per år. Det var effektivt och bra för mig och jag kan tänka mig att för de som bodde långt borta från sjukhuset, extra bra. Sjukresor, ledighet från jobb och skola innebär ju kostnader för både Regionen och kommunerna.

När man fyllt 18 eller 19 år och gått ut gymnasiet betyder det inte att man är redo att ta fullt vuxenansvar. Tidigare har man fått hjälp av en samordnare på Barnsjukhuset, i mitt fall en sjuksköterska, som samarbetade med ansvarig läkare. Nu finns inte det stödet.

Att fortsätta ha en samordnare som håller i de inplanerade sjukhusbesöken är viktigt eftersom det gäller besök till flera avdelningar och att samordnaren har kontakt med ansvarig läkare."

Utifrån ovanstående information vill jag uppmärksamma betydelsen av att en förbättring av övergången från barn- till vuxenvården behövs. Rätten till en tillitsfull och kvalitetssäkrad vård påverkar tryggheten och hälsan för de unga patienterna och deras anhöriga. Med lärdom från barnsjukvården kan bemötandet och respekten införas.

Gällande vårdens skyldigheter och patientens möjligheter står att läsa i patientlagen, patientdatalagen samt i hälso- och sjukvårdslagen. Till exempel har patienten möjlighet att få en fast vårdkontakt då vården anser det nödvändigt. En fast vårdkontakt är en person från hälso- och sjukvården som har fått ansvaret att hjälpa en patient att tillgodose hans behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet i vården. Om man inte redan har en fast vårdkontakt men är i behov av det, kan man själv begära att få en sådan.

Vilka utmaningar som kan uppstå vid övergången kan man bland annat läsa i rapporten Förberedd och sedd, som släpptes av Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (tidigare kallat Vårdanalys), 2019. Utifrån forskning och intervjuer med unga personer kunde man se att övergångarna kunde skilja sig en del beroende på person, organisation och var någonstans i Sverige man bodde. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har tagit fram ett antal

rekommendationer på förbättringar utifrån rapportens resultat. Rekommendationerna riktar sig till Sveriges regering och regioner, då det är regionerna som har det grundläggande ansvaret att erbjuda en god hälso- och sjukvård. Vård- och omsorgsanalys rekommenderar:

Att regionerna behöver driva ett systematiskt och målinriktat arbete med att göra övergångsprocessen mer personcentrerad, och förtydliga ansvarsfördelningen för övergångar i praktiken.

Att regionerna behöver skapa bättre förutsättningar för verksamheter inom hälso- och sjukvården att dra lärdomar av det som framkommer i forskningen och av erfarenheterna från lokal verksamhet.

Att regeringen och regionerna behöver skapa förutsättningar för nationell uppföljning, utvärdering och forskning.

Jag yrkar:

att S-kvinnor med kraft verkar för att samordnare ska finnas i övergången mellan barn-och vuxenvården och införas i de nationella riktlinjerna.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6.18
Föredragande: Annika Strandhäll

Förbundsstyrelsen instämmer i motionärens önskan att förbättra övergången mellan barnsjukvård och vuxensjukvård.

I våras tillsatte Sveriges kommuner och regioner en nationell arbetsgrupp som ska kartlägga likheter och skillnader i landet vid övergång från barnsjukvård till vuxensjukvård, identifiera framgångsfaktorer för ett personcentrerat och strukturerat arbetssätt och beskriva ”best practice” samt identifiera behov av kunskapsstöd och kompetensutveckling. Gruppen består av vårdens representanter såväl som patient- och närståendeföreträdare. Som en första del i gruppens arbete publiceras en rapport i juni månad. Rapporten är ett underlag för arbetet med att minska variation och skapa en mer jämlik vård för målgruppen.

Förbundsstyrelsen menar att politikens syfte i första hand måste vara att förbättra samordningen vid övergången från barnsjukvård till vuxensjukvård, och att det i dagsläget saknas kunskap om hur denna samordning ska genomföras på bästa sätt. Motionärens önskan om att S-kvinnor verkar för att tillsätta samordnare och se över de nationella riktlinjerna kan mycket väl vara två lösningar som förbättrar övergången. Det återstår att se när kunskapsläget för denna del av vården ökar. De rapporter som hittills publicerats tillsammans med den nationella arbetsgruppens arbete bidrar till ny och viktig kunskap som behövs för att förbättra övergången från barnsjukvård till vuxensjukvård.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 7.1: Barns rätt vid vårdnadstvist S-kvinnor Stockholm

Barns rätt till eget ombud i vårdnadstvist

Sedan 2020 är barnkonventionen lag i Sverige. Beslutet innebär inga nya rättigheter för barn, men barns rättigheter får högre status. Barnkonventionen gäller på samma sätt som övriga lagar i Sverige, såsom socialtjänstlagen, skollagen och föräldrabalken. Två av de grundläggande principerna i barnkonventionen är att barns bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn, samt att alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Tre år och sju dagar efter att lagen fallit i kraft, rapporteras om en åttaårig pojke som misstänks ha blivit mördad i samband med ett ej övervakat umgänge med hans biologiska pappa. Ett umgänge som Tingsrätten en kort tid innan tilldelat pappan efter en infekterad vårdnadstvist. Jämställdhetsmyndigheten har i en rapport till regeringen kartlagt 814 utvalda domar i vårdnadstvister som meddelats efter den 1 april 2020. De 817 utvalda domarna, hade valts ut från större grupp domar inhämtat från samtliga 48 tingsrätter i landet. I rapporten framkom det att våld eller andra övergrepp mot förälder eller barn uppges i 64 procent av de granskade målen. Man uppgav också att barnrättsperspektivet ofta brister. Det finns helt enkelt en risk, menar de, att barn kan tvingas till att bo och ha umgänge med en våldsutövande förälder.

I en vårdnadstvist har domstolen två särskilt viktiga omständigheter att förhålla sig till: Dels att beakta risken för att barnet eller någon annan i familjen utsätts för övergrepp, eller riskerar att föras bort. Det andra är barnets behov av en nära och god kontakt med båda föräldrarna. I rätten presenteras den utredning som domstolen beställer från socialnämnden, samt parternas egna uppgifter. Parterna, har oftast varsin advokat som representerar dem i vårdnadstvisten. Barnet inte har dock inte möjlighet att företrädas av något eget ombud. Detta innebär att barn inte har möjlighet att överklaga ett beslut. Det kan också försvåra att barnets rättigheter och egen röst inte beaktas fullt ut i processen. Med hänvisning till Jämställdhetsmyndigheten rapport är det av största vikt att ett sådant ombud har kompetens inom våld och hur det kan yttra sig på olika sätt.

Därför yrkar vi:

att barn har rätt att tilldelas ett eget ombud som för barnets talan i vårdnadstvister.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 7.1

Föredragande: Emilia Töyrä

Vi är många som förfärats av uppgifterna som framkommit i media om barn som drabbats av sina föräldrars våld, där samhället brustit i att ta sitt ansvar. Motionären pekar på vikten av att på riktigt implementera barnkonventionen i svensk lag och exemplifierar detta tydligt med barns röst i vårdnadstvister. Den tidigare socialdemokratiska regeringen har arbetat hårt för att stärka barns rättigheter och vi har gjort landvinningar på området.

Den 1 juli 2021 trädde en ny lag i kraft som gör att barn som blir vittne till våld inom familjen får starkare skydd. Den nya lagen om barnfridsbrott innebär att det blir straffbart att utsätta barn att bevittna brott i nära relation. Ett barn som bevittnar våld blir nu målsägande och har då rätt till målsägandebiträde och skadestånd. Barnet ges därmed ett ökat rättsskydd och ses som ett brottsoffer och det betyder mycket för barnens rättssäkerhet och möjlighet till att få upprättelse. Däremot är det inte säkert att detta alls kommer påverka den våldsutövande förälderns rätt till vårdnad - vilket ytterligare stärker motionärens sak gällande barns rätt till egna ombud i vårdnadstvister.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 7.2: Om köp av sexuella tjänster

S-kvinnor Västerbotten

Om köp av sexuella tjänster

Att ha sex mot ersättning medför en stor risk för att utsättas för olika former av våld inklusive hot, rån och våldtäkt. De som utsätts för denna brottslighet kan vara barn och unga och en majoritet av de i prostitution är tjejer eller kvinnor. Personerna har i många fall erfarenhet av sexuella övergrepp och våld. Psykiska åkommor och missbruk är vanligt förekommande och neuropsykiatriska tillstånd inklusive intellektuell funktionsnedsättning kan finnas bland de utsatta. Straffskalan för köp av sexuella tjänster är fortsatt låg och fängelse döms sällan ut trots serieköp. Arenan för prostitution och ingången till den ändras i takt med samhället. Prostitution kan se ut på olika sätt men de med erfarenhet av prostitution ser att gränser kan förskjutas snabbt, från att ett foto skickas på mms till en våldtäkt. Just nu märks att många, särskilt unga, börjar med prostitution på sidor för sugardejting (köp av sällskap). Sugardejting är svårt att arbeta uppsökande mot och tydliga inriktningsmål för polisen tycks saknas. På flertalet håll i landet finns inte kompetens för detta bland polisen och eller poliser med detta som särskilt uppdrag att arbeta med. När polisen träffar på minderåriga brottsoffer finns inte alltid ett adekvat stöd att ge via kommunen, tex via ett Barnahus.

För att utreda misstanke om brottslighet mot minderåriga, så som att gå igenom en telefon med chattar till olika män för att identifiera misstänkta gärningspersoner, så krävs omfattande polisresurser. Uppsökande verksamhet runt om i landet mot köp av sexuella tjänster verkar därför ofta undvikas av polisen. Undantaget är Stockholm där en samverkansöverenskommelse finns om att polis och kommun tillsammans arbetar uppsökande mot sexköpare och personer, både under och över 18 år, som befinner sig i prostitution. Genom uppsökande myndighetssamverkan mellan polis och kommun nås personer som annars inte skulle nås. Uppmärksamhet kan riktas mot särskilt utsatta grupper så som minderåriga. Stöden kan också lättare skraddarsys efter individen. De olika kompetenser som finns i myndigheterna kompletterar ofta varandra och tröskeln till att anmäla brott och söka skydd kan sänkas.

S-kvinnor Västerbotten yrkar:

- att S-kvinnor verkar för att specialiserat stöd till brottsutsatta (exempelvis Mikamottagningar) och till förövare (exempelvis KAST-mottagningar) ska finnas tillgängligt, genom egen verksamhet eller avtal med andra kommuner, i alla Sveriges kommuner.
- att S-kvinnor verkar för att alla kommuner ska säkerställa att de har ett avtal med ett Barnahus.
- att S-kvinnor verkar för att alla kommuner ska ha rutiner och handlingsplaner för köp av sexuella tjänster.
- att S-kvinnor verkar för kommuner tar initiativ till samarbeten med polisen för uppsökande verksamhet mot köp av sexuella tjänster.
- att S-kvinnor verkar för att resurser till polisen säkerställs och öronmärks för arbetet mot köp av sexuella tjänster.

- att S-kvinnor verkar för att polisens uppdrag att arbeta med sugardejting och minderåriga klargörs.
- att S-kvinnor verkar för att poliser ska ha möjlighet informera om poseringsbrott och sugardejting på skolor.
- att S-kvinnor verkar för att straffskalan för köp av sexuella tjänster höjs med intentionen att fängelse i högre utsträckning döms ut.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 7.2

Föredragande: Elin Engdahl

Förbundsstyrelsen vill föreslå kongressen anse motionen besvarad. Dock vill styrelsen framhålla att motionen lyfter många viktiga frågor och förslag gällande hur vi kan sätta stopp för så kallt köp av sexuella tjänster som för oss S-kvinnor egentligen borde kallas för rena övergrepp. Vi utgår från att en kvinnas kropp aldrig är till salu och därför driver vi redan ett offensivt arbete för att förändra lagstiftning, se till att kunskap höjs osv helt i linje med motionen. När det gäller de konkreta förslagen i attsatserna menar vi att de är väldigt specifika och redan är linje med vad vi driver.

När det gäller stöd till offer och förövare så driver vi detta, exempelvis att vi ska motverka sexköp och prostitution genom förstärkt samverkan mellan olika samhällsinstanser. När det gäller Barnahus är det en väldigt bra och viktig verksamhet men vi menar att det är svårt att vi S-kvinnor ska bestämma att det måste vara just konceptet Barnahus, om det finns annan likvärdig verksamhet tycker vi det skulle vara rimligt att vi även jobbar för att införa det. När det gäller de olika attsatserna om polisens uppdrag så menar vi dels att vi redan driver det men också att det redan idag är möjligt för polisen att informera på skolor. Frågan om högre straffskala för köp av sexuella tjänster är en fråga vi drivit länge och även fått gehör för i partiet under förra mandatperioden. Totalt sett ser vi således att motionen trots att den har goda intentioner och bra förslag ändå behöver besvaras utifrån att vi redan jobbar i den riktningen eller att det redan finns möjlighet till det som föreslås.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse motionen besvarad.

Motion 7.3: Orosanmälan vid sexköp S-kvinnor Västerbotten

Automatisk orosanmälan vid sexköp

Av forskning och erfarenhet vet vi att kriminalitet hos en förälder kan påverka ett barn negativt. Köp av sexuell tjänst är ett sexualbrott enligt brottsbalken. Det borde därför vara naturligt att det görs en orosanmälan till socialtjänsten när en person som är förälder lagförs för detta brott. Det är tyvärr inte alltid fallet.

En orosanmälan till socialtjänsten innebär att en utbildad socionom gör en bedömning om det kan finnas skäl att titta närmare på barnets situation. Det är rimligt att det ska göras om en förälder uppenbarligen anser det vara okej att köpa sig tillgång till en annan människas kropp för att tillfredsställa sina egna behov. Att köpa en kropp är en form av övergrepp. Ett samtycke kan inte köpas, och att betala för sexuell tjänst är därför att utnyttja en person, som oftast på ett eller annat sätt befinner sig i en mycket utsatt situation.

Det är därför bra att undersöka om den person som köper sex är villig att ta emot stöd för det för att undvika att ett kriminellt beteende fortsätter. Den bedömningen kan endast göras om information kommer till socialtjänsten för kännedom via en s.k. anmälan om oro.

Bedömning om en orosanmälan ska göras ligger hos polisen. Tyvärr så ser man där ofta köp av sexuell tjänst som ett brott i mängden. Det saknas ofta interna rutiner för att orosanmälan för just köp av sexuell tjänst alltid ska orosmälas.

Med en bra dialog mellan kommun och polis, där man från socialtjänstens håll är tydliga med att man vill att det ska alltid ska övervägas orosanmälan i samband med köp av sexuell tjänst, går det ändra på detta - det har Umeå visat. De styrande Socialdemokraterna där har på ett föredömligt sätt tagit ett samordningsinitiativ mellan socialförvaltning och polismyndighet, som bidrar till att polisens interna rutiner för att se och göra detta stärkts så att en orosanmälan sker i alla fall av sexköp. Det borde vara gängse arbetssätt i hela vårt land.

På partiets kongress i Göteborg 2021 antogs det i de politiska riktlinjerna att samverkan mellan polis och sociala myndigheter ska stärkas, både för att öka anmälningsbenägenheten och för att kunna skydda kvinnor och deras barn bättre.

S-kvinnors förbundskongress 2023 besluta:

- att S-kvinnor verkar för att skapa opinion kring vikten av att barn till sexköpande föräldrar orosmäls till socialtjänsten.
- att S-kvinnor verkar för att säkerställa att det blir en självklarhet i hela landet att barn till sexköpande föräldrar alltid orosmäls till socialtjänsten.
- att motionen lämnas till S-kvinnor i riksdagen.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 7.3

Föredragande: Malin Lauber

Sexköp är ett sexualbrott och vid vilket annat sexualbrott skulle en orosanmälan inte göras. Barn har rätt att växa upp i en trygg miljö fri från våld och således bör socialtjänsten se över barnets situation i den händelsen en förälder har köpt sex. Många kommuners socialtjänst välkomna en anmälan.

2020 lämnade två S-kvinnor in en motion till riksdagen i motionens anda. Riksdagen ställde sig inte bakom det som anfördes i motionen. Många poliser gör idag som regel en orosanmälan för barnen.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse motionen bifallen.

Motion 7.4: Tidsgräns vid bodelning S-kvinnor Skåne

Tidsgräns vid bodelning

Enligt Brottsförebyggande rådet lever cirka 150 000 barn med en förälder som blivit misshandlad av den andra föräldern. Hundratals kvinnor har dödats av en nuvarande eller före detta partner. Mammor, döttrar, systrar och vänner som drabbas av mäns våld mot kvinnor. Det är brott som ska straffas. Det är brottsoffer som ska skyddas och få stöd.

Som samhälle måste vi vidta många olika insatser för att rädda och stödja de kvinnor och barn som lever under dessa svåra förhållanden. Sedan 2016 arbetar vi socialdemokrater efter en sammanhållen strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Regeringen har gjort ett stort antal viktiga insatser på detta område med allt från straffskärpningar och ökade resurser till förebyggande insatser. Men det finns fortfarande ett antal insatser som måste till. Det krävs många åtgärder på många olika områden för att få slut på våldet.

När en kvinna vågar ta steget att lämna en våldsam partner är det viktigt att få stöd. Lika viktigt är att få till en långsiktighet för att kunna börja ett nytt liv. Det finns kvinnor som lämnat men känt sig tvingade att gå tillbaka när de inte får till en bra bostadssituation för sig och barnen. Till exempel handlar det om kvinnor som inte fått till en bodelning och därmed inte har ekonomiska möjligheter till en hållbar bostads-situation. Maken eller sambon har vägrat medverka till en bodelning och situationen har till slut tvingat brottsoffret tillbaka till förövaren. En bodelning mellan makar bör göras skyndsamt, men det finns inte någon lag som anger hur lång tid den ska eller som mest får ta. Det är inte rimligt; vi behöver införa en tidsgräns vid bodelning.

Vi yrkar:

att S-kvinnor driver frågan att det ska införas en tidsgräns vid bodelning, när en part vägrar medverka vid bodelning.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 7.4

Föredragande: Camilla Egberth

Förbundsstyrelsen anser att motionärerna lyfter en viktig fråga både ur ett rättvist och rättssäkert perspektiv. Idag finns det ingen uttrycklig tidsgräns för hur sen en maka eller make kan begära en bodelning. Det betyder i praktiken att det alltså går att göra en bodelning långt efter en skilsmässa och detta ställer till problem för många kvinnor som behöver och vågar ta steget att lämna en våldsam partner och har behov att skyndsamt göra en bodelning så de kan börja ett nytt liv, precis som ni tar upp i er motion.

S-kvinnor har länge arbetat med frågan om förbättrade bodelningsprocesser. I riksdagen har vi verkat för att hitta tvärpolitisk samsyn, vi har träffat experter på frågan och vi har engagerat S-kvinnor som är riksdagsledamöter. I år lade Socialdemokraterna en kommittémotion på samma tema där det socialdemokratiska yrkandet handlade om att införa en tidsgräns för när bodelningsförfarandet ska vara klart. En majoritet av riksdagspartierna vill utreda hur bodelningslagarna kan moderniseras och har därför lagt ett tillkännagivande som innebär att regeringen måste utreda frågan om ny lagstiftning vid bodelningar.

Med anledning av att detta anser förbundsstyrelsen att S-kvinnor redan driver frågan om att det skall införas en tidsgräns vid bodelning, när en part vägrar medverka vid bodelning.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse motionen besvarad.

Motion 7.5: Olaga våldsskildring S-kvinnor Skåne

Olaga våldsskildring

Idag distribueras våldspornografi fritt över internet trots lagen från 1989. Våldspornografi består av det mest vidriga man kan göra mot en kvinna.

Våldspornografi kan bestå av misshandel, bonding, fistfucking, gruppvåldtäkter, strypsex, snuff movies m.m.

Detta förändrar synen på kvinnan som en jämställd person hos män, pojkar och flickor.

Vad som i motionen benämns som kvinna kan utbytas mot man, pojke, flicka eller binär och vice versa. Detta kan drabba alla oavsett kön.

Konsumtion av våldspornografi flyttar fram gränser för vad som är tillåtet. Det normaliseras. Detta kommer att påverka kommande generationer.

Jag yrkar på:

att det tas krafttag för att se till att lagen om olaga våldsskildring efterlevs.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 7.5

Föredragande: Susanne Dufvenberg

Motionären framför att lagstiftningen om olaga sexuell våldsskildring behöver ses över mot bakgrund av den digitala utvecklingen när det gäller nätpornografi, vilket förbundsstyrelsen håller med om.

90 procent av den kommersiella pornografin innehåller våld och förnedring av kvinnor, men producenterna och distributörerna behöver aldrig stå till svars. Sedan 1989 har Sverige en lag som säger att det är olagligt att sprida filmer eller bilder innehållande sexuellt våld. Trots detta används inte lagen mot den våldspornografi som finns tillgänglig, sprids och dagligen konsumeras. Förra året gick Roks kvinno- och tjejjourer och organisationen Kvinnofronten samman för att polisanmäla distributionen av den våldsamma porren. Men de filmer innehållande sexuellt våld mot kvinnor som polisanmäldes, på flera platser i landet, resulterade inte i att någon brottsutredning initierades. Polisens svar? Brottet begicks utomlands.

Roks och Kvinnofronten menar att då filmerna sprids i Sverige är det fråga om olaga sexuell våldsskildring.

Brottsbalken anger att den som skildrar sexuellt våld eller tvång i bild med uppsåt att bilden eller bilderna sprids – eller sprider en sådan skildring – döms till böter eller fängelse i upp till två år. Det betyder att om det är någon som sprider dessa filmer, ska den dömas till ansvar. Så, trots att det finns lagstiftning som syftar till att kriminalisera distributionen av sexuellt våld, tillämpas den inte när det gäller den grova pornografin på nätet.

Bland annat mot bakgrund av denna problembild tillsatte den socialdemokratiskt ledda regeringen en utredning som ska se över denna fråga och ska presenteras i november 2023 (Dir. 2022:100). Utredningen ska bland annat analysera varför det finns så få lagföringar för olaga våldsskildring beträffande våldspornografi och föreslå åtgärder för att brott i större utsträckning ska beivras. Förbundsstyrelsen ser fram emot utredningens resultat och förslag till åtgärder.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse motionen besvarad.

Motion 7.6: Ersättning till våldsutsatta kvinnor S-kvinnor Jämtland

Ersättning motsvarande SGI (sjukpenninggrundande inkomst) för våldsutsatta kvinnor i samband med akut uppbrott.

Ibland blir hela uppbrottsprocessen ett heltidsarbete för en kvinna som akut lämnar en våldsam man. Detta är ett osynligt problem som vi vill lyfta här.

I denna akuta situation för en våldsutsatt kvinna, är själva uppbrottet från en relation det svåraste momentet. Förutom detta känslomässiga, ofta trauma, krävs det på samma gång kontakter med många olika delar av samhällsfunktionerna, som tar mycket tid och kraft.

Ibland blir kvinnan sjukskriven, ofta med diagnosen psykisk insufficiens, en diagnos som sedan ligger kvar i hennes journal och som kan vara en nackdel för henne i kommande processer. Konsekvensen av att hon utsatts för våld av en man kräver till exempel kontakter med:

- Polis
- Advokat
- Sjukvård
- Kurator
- Säkerhetsarbete- /utrustning
- Socialtjänst, våldsutredning och barn/familj
- Skola för barnen
- Trappansamtal för barnen
- Skyddat boende
- Eventuellt flyttning från orten

Oavsett varför en kvinna behöver ha tid för alla åtgärder och kontakter under uppbrottsprocessen behöver kvinnan försörjning/ekonomisk ersättning för att klara den akuta situationen, detta utan att behöva bli utredd eller diagnosticerad. (Det är inte rimligt att kvinnans ekonomi skall ligga på socialstödsnivå).

Vi yrkar därför:

- att våldsutsatta kvinnor skall få ekonomiskt stöd i samband med en uppbrottsprocess.
- att nivån på ersättningen motsvarar SGI.
- att den våldsutsatta kvinnan inte måste diagnosticeras för att få denna rätt.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 7.6

Föredragande: Vivianne Macdisi

Motionären aktualiserar frågan om att ett ekonomiskt stöd ska utgå till en våldsutsatt kvinna under vissa perioder av uppbrottsprocessen eftersom den kan vara så krävande både känslomässigt och ekonomiskt samt kräver omfattande kontakt med myndigheter som är tidskrävande.

Att ta steget att lämna en våldsrelation kan vara mycket krävande både känslomässigt och ekonomiskt för en våldsutsatt kvinna. Det kan även innebära stora svårigheter att hitta ett ersättningsboende vilket ofta är en förutsättning för att kunna lämna, samt svårt att jobba heltid. Det är inte ovanligt att kvinnan sjukskriver sig under uppbrottsprocessen. Det kan även vara förenat med höga kostnader för juridiska ombud, flytt och andra utgifter som fortsätter rulla in samtidigt som den våldsutsatta behöver rikta allt fokus på att läka eller att förbereda sig för en svår juridisk process som kan ta tid. Förbundsstyrelsen menar att det är både rimligt och önskvärt att någon form av ekonomisk ersättning ska utgå till den våldsutsatta kvinnan på samma sätt som många andra ekonomiska skyddsnet är uppbyggda i en stark och rättssäker välfärdsstat. Det är däremot svårt att fastställa den exakta ersättningsnivån som är rimlig och det vore oskäligt att knyta ersättningen till SGI då inte alla ens omfattas av SGI.

Det är även viktigt att framhålla att rätten till skadestånd regleras särskilt i Skadeståndslagen och prövas i samband med den juridiska processen. Detta ska inte förväxlas med en eventuell tillfällig ekonomisk kompensation för att få tid att fullfölja en uppbrottsprocess i samband med våld i nära relation.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla att-sats 1 och 3.
- att avslå att-sats 2.

Motion 7.7: Våld mot äldre S-kvinnor Jönköpings län

Våld i nära relationer, äldre

Våld i nära relationer, upphör inte för att vi blir äldre. Utsatthet har inget slutdatum. Utsattheten kan både bestå av fysiskt våld, men även psykiskt, sexuell och ekonomiskt. Däremot kan det vara svårighet att nå ut till de äldre kvinnorna och benägenheten att anmäla förövare är betydligt lägre bland äldre. Ett stort mörkertal föreligger med största sannolikhet. Även detta är en generationsfråga; benägenheten att anmäla. Framför allt då det är en närstående som kvinnan är beroende av, eller bor tillsammans med. Risker är mycket höga att kvinnan då hon är i beroendeställning, även isoleras och våldet kan pågå under mycket lång tid, innan eller om det ens uppmärksammas. Genom att S-kvinnor tar ett aktivt ställningstagande för dessa kvinnors utsatthet och mot våld, ska detta även ingå i S-kvinnors politiska program.

Vi yrkar därför att:

att S-kvinnor driver frågan i enlighet med motionens intentioner.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 7.7

Föredragande: Elin Engdahl

Motionen lyfter en oerhört viktig fråga, allt våld måste få ett slut. Det är därför extra viktigt att uppmärksamma de grupper som vanligtvis inte brukar sättas i fokus, vi vet att våldet förekommer i alla delar av samhället och kvinnor av alla åldrar blir utsatta. Dock föreslår förbundsstyrelsen avslag på motionen eftersom den handlar om att vi ska ta ett aktivt ställningstagande i enlighet med motionen genom att det ska ingå i vårt politiska program. Eftersom det politiska programmet inte är uppe för beslut denna kongress kan vi inte göra ändringar i programmet.

Slutligen vill förbundsstyrelsen understryka att vi menar att innebörden av motionens intentioner redan är något vi arbetar med och som tydligt står i vårt politiska program ”Våldet mot kvinnor finns överallt. Särskilt utsatta är kvinnor med missbruksproblematik, kvinnor med funktionsnedsättning och äldre kvinnor där utsattheten kan öka när det sociala livet inskränks. Det är viktigt att ha ett särskilt fokus på dessa grupper.” Kampen för ett samhälle fritt från våld fortsätter, S-kvinnor är garanten för det!

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 7.8: Tvångsumgänge S-kvinnor Blekinge

Motion ang. barns rättigheter vs föräldrars umgängesrätt

Barnkonventionen blev en del av svensk lag 2020 men trots det har vi sett att barnens bästa inte ses till. Samma år som lagen antogs dog ”Lilla hjärtat” i sina föräldrars vård och 2023 dog ”Tintin” när hans far hade ansvaret.

Ett barn har rätt att känna sig trygg i sin hemmiljö. En förälder borde givetvis vara norm för barnets bästa, men barnets bästa ska alltid gå före.

Barn är lojala mot sina föräldrar, man förtiger mycket och är kanske övertygade om att det är deras (barnets) fel när vuxna inte tar ansvar eller betar sig illa, därför kanske man inte ens vet om att de har det dåligt, och om frågan dyker upp från skolan eller andra vuxna så förnekar barnet ofta att något är galet.

Många barn som är placerade bär på en oro om att bli skickade tillbaka hem igen. En bild ur verkligheten, jag har följt ett barn några år. Hen är nu i mellanstadieåldern, är placerad och detta omprövas var 6:e månad. Varje gång vittnar familjehemsföräldrarna om att hen inför det nya beslutet får magproblem och kan inte fokusera på till exempel skolan.

Det är dags att rättssamhället tar sitt ansvar och ser till barnen och deras trygghet, drömmar och önskan.

S-kvinnor i Blekinge yrkar på att S-kvinnor verkar för:

- att en lagändring gällande barns rättigheter alltid ska komma först framför föräldrarnas rätt till umgänge där det kan finnas risk för barnets psykiska eller fysiska hälsa.
- att lämna över motionen till S-kvinnor i riksdagen för att driva frågan vidare.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 7.8
Föredragande: Annika Strandhäll

Motionen tar upp ett angeläget ämne som är av största vikt för att säkerställa barns rättigheter.

Jämställdhetsmyndighetens granskning av 814 tingsrättsdomar gällande vårdnad, boende och umgänge visar att det i 64 procent av fallen framkommer uppgifter om våld och övergrepp. I många av fallen har domstolarna inte vägt in dessa uppgifter i besluten. Likaså visar en ny rapport från kvinno- och tjejjourernas riksförbund Unizon att 9 av 10 barn som har umgänge med sin eller en närståendes förövare upplever ångest, rädsla, sorg och frustration av umgänget.

Granskningarna bekräftar den bild som motionären pekar på, att barnrättsperspektivet inte sällan brister och det finns en risk att barn kan tvingas till att bo och ha umgänge med en våldsutövande förälder.

Den socialdemokratiska regeringen tillsatte år 2021 en utredning för att se över hur skyddet för barnet kan stärkas när frågan uppkommer om umgänge med en förälder som har utövat våld. Frågan bereds nu inom Regeringskansliet.

Förbundsstyrelsen håller med motionären om att barns rättigheter ska gå före en förälders rätt till umgänge och att det behövs bättre lagstiftning för att säkerställa barns trygghet och frihet från våld.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 10.1: Om förtroendevalda förbundsrevisorerna S-kvinnor Stockholm

Förtydliga de förtroendevalda förbundsrevisorernas uppdrag

S-kvinnor har en unik ställning som Sveriges största politiska kvinnoförbund. Möjligheter att bedriva politikutveckling, arbeta för att förverkliga våra politiska förslag och att vara en stark offentlig röst för ökad jämställdhet måste ändå ständigt både bevakas och utvecklas.

Vi ser att kvinnors behov, perspektiv och erfarenheter alltjämt regelmässigt ges mindre tyngd i samhällsdebatten, liksom i samhället i stort, i viktiga nutids- och framtidsfrågor. S-kvinnor kan och bör motverka detta.

S-kvinnors, av kongressen förtroendevalda, revisorers uppgift är att vara medlemmarnas ombud och granska förbundets arbete gällande räkenskaper, förvaltning och verksamhet. Fokus för uppdraget är idag ekonomisk granskning och att nödvändiga beslut är fattade av förbundsstyrelsen.

En viktig aspekt i revisorernas uppdrag gällande granskning av verksamhet bör förtydligas, nämligen att granska dels hur styrelsen har följt förbundets stadgar dels verkat i linje med förbundskongressens politiska ställningstaganden.

S-kvinnor Stockholm yrkar:

att S-kvinnors stadgar § 2 gällande revisorerna ändras med det kursiva tillägget ...
“Kongressen väljer tre revisorer samt två revisorsersättare. Mandatperioden för dessa är två år. Dessa har att jämte av förbundsstyrelsen anlita yrkesrevisor till kongressen avge berättelse över förbundets räkenskaper, förvaltning och verksamhet. *Revisorerna ska vid granskning av verksamhet granska dels hur förbundsstyrelsen har följt förbundets stadgar dels verkat i linje med förbundskongressens politiska ställningstaganden.*”

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 10.1

Föredragande: Nina Unesi

S-kvinnors verksamhetsrevisorer väljs av förbunds kongressen. Dessa består av tre ordinarie ledamöter och två ersättare. En av de ordinarie revisorerna är sammankallande för gruppen. Därtill anlitar S-kvinnor en auktoriserad revisionsbyrå som detaljgranskar ekonomiska transaktioner, statuter, policyer, fonder, reglementen, verksamhetsberättelser, protokoll, delegationsordning, stadgar, förvaltningsberättelse och mycket annat. Under granskningsperioden får de auktoriserade- och verksamhetsrevisorerna underlag av förbundskansliet för att fullgöra granskningen. En öppen kommunikationslinje för den fortlöpande granskningen mellan förbundskansliet och de auktoriserade- och verksamhetsrevisorerna pågår året om men är särskilt aktiv under granskningsperioden.

Verksamhetsrevisorernas uppdrag såsom det är formulerat i S-kvinnors stadgar är i överensstämmelse med de formuleringar som beskriver verksamhetsrevisorernas uppdrag i politiska och civilsamhällesorganisationer. De auktoriserade- såväl som verksamhetsrevisorerna har historiskt och till dags dato fullgjort sitt uppdrag till fylles. Förbundsstyrelsen delar inte motionärens uppfattning och avslår därför motionen.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 10.2: Om nationella kommittéer

S-kvinnor Stockholm

Inrätta nationella kommittéer och stärk arbetet med att utveckla och förverkliga S-kvinnors politiska program

S-kvinnor har en unik ställning som Sveriges största politiska kvinnoförbund. Möjligheter att bedriva politikutveckling, arbeta för att förverkliga våra politiska förslag och att vara en stark offentlig röst för ökad jämställdhet måste ändå ständigt både bevakas och utvecklas.

Vi ser att kvinnors behov, perspektiv och erfarenheter alltjämt regelmässigt ges mindre tyngd i samhällsdebatten, liksom i samhället i stort, i viktiga nutids- och framtidsfrågor. S-kvinnor kan och bör motverka detta.

Som sidoförbund till det socialdemokratiska partiet fattar S-kvinnor beslut om vilken politik vi vill driva både i samhället i stort och inom partiet.

S-kvinnors politiska program, vårt förbunds gemensamma ideologi och politik, beslutas var fjärde år (året innan valår) av förbundsstyrelsen. Programmets utkast tas fram av förbundsstyrelsen och går på remiss ut till klubbar och distrikt inför kongressen. Innehållet brukar i regel vara en mix av antagna motioner och tidigare fattade beslut om till exempel stora politiska frågor.

De nio rubrikerna i S-kvinnors politiska program (det senaste är antaget 2021):

Kvinnors rättigheter är mänskliga rättigheter	Jämställd hälsa
Det feministiska samhällsbygget	Exploatering och objektifiering av kvinnokroppen
Välfärd	Internationell solidaritet
Klimat och hållbar omställning	Kvinnor och migration
Ett jämställt och tryggt arbetsliv	

Arbetet med, och dialogen kring, det politiska programmet är som regel mest intensivt inför beslutande kongress. Det finns behov av att stärka detta arbete även mellan kongresserna genom att skapa nationella nätverk för S-kvinnor som löpande vill arbeta aktivt med det politiska programmens frågor.

Inrätta Nationella kommittéer

Att inrätta nationella kommittéer, vars område tangerar respektive rubrik i S-kvinnors aktuella politiska program, skulle både stärka arbetet med det politiska programmet och skapa viktiga nationella nätverk där förbundets medlemmar kan engagera sig nationellt i de frågor som engagerar dem mest. Förslagsvis leds kommittéerna av ledamöter i förbundsstyrelsen.

Medlemmar i kommittéerna ska vara S-kvinnor från klubbar och distrikt över hela landet som är särskilt intresserade och/eller kunniga i de politiska frågor som kommittén/kapitlet behandlar.

De nationella kommittéernas uppdrag skulle inom sina respektive politikområden med fördel vara brett och innefatta bl.a. seminarier, kampanj- och opinionsarbete samt beredning av förslag till förbundsstyrelsen och kommande politiska program. På så sätt blir kommittéerna viktiga länkar i arbetet med att utveckla och förverkliga S-kvinnors politiska program.

S-kvinnor Stockholm yrkar:

att S-kvinnors förbundsstyrelse inrättar nationella kommittéer vars områden tangerar rubrikerna i förbundets politiska program.

- att de nationella kommittéerna leds av ledamot/ledamöter från förbundsstyrelsen och övriga medlemmar är S-kvinnor från hela landet som har särskilt intresse och/eller kompetens inom området.
- att de nationella kommittéernas uppdrag är att inom sitt politikområde genomföra studier och seminarier, bedriva kampanj- och opinionsarbete och bereda förslag till förbundsstyrelsen och kommande politiska program.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 10.2

Föredragande: Nina Unesi

S-kvinnor har idag sex stycken utskott. Dessa är klimatutskottet, facklig-politiska utskottet, bostadspolitiska utskottet, internationella utskottet, studieutskottet och stadgeutskottet. I dessa utskott ingår förbundsstyrelsens ledamöter och ersättare. Utskottens uppgift och arbete fastställs genom en verksamhetsplan som förbundsstyrelsen beslutar om årligen. Som exempel på vad utskotten hittills gjort kan nämnas nästan ett tiotal studiesatsningar, en föreläsningsskiva under uppbyggnad, revidering av vårt miljöpolitiska besiktningssunderlag, internationella besök och nätverksbyggande, och underlag för ett bostadspolitiskt rådslagsmaterial.

Förbundsstyrelsen avslår motionen för att vi inte anser att förbundsstyrelsen därtill hinner leda och administrera nio ytterligare kommittéer/utskott enligt det upplägg som framgår i motionen.

S-kvinnor invänder mot motionen också av andra skäl. Vi är ett förbund som utgår från principerna för den representativa demokratin. Det innebär att när vi tillsätter nationella grupper/utskott/kommittéer så gör vi det med målbilden att sammansättningen reflekterar hela förbundet – från norr till syd, öst till väst och att de som deltar i grupperna får ett förtroende att föra och förvalta medlemmarnas talan. Det är viktigt för trovärdigheten i det resultat som gruppen sedan producerar.

I motionen förordas en annan princip än den som vi är vana vid i S-kvinnor. Motionären anser att kommittéerna ska bestå av medlemmar som har ett intresse och/eller kompetens att resonera kring S-kvinnors politiska frågor. I den grupsammansättningen är det endast en person som har ett förtroende som sträcker sig längre än det personliga ansvaret, och det är den förbundsstyrelseledamot som ska hålla samman och administrera gruppens arbete. Vi vänder oss därför mot att-sats 3 som innebär att gruppen ska opinionsbilda, kampanja, genomföra studier och föreläsningar på nationell nivå. Det gör vi därför att det är ansvars- och arbetsuppgifter som hanteras av förbundsstyrelsen och förbundsledningen.

Förbundsstyrelsen vill sporra till politiska samtal i hela landet. Vi anser att den viktigaste delen av motionen uppnår vi på ett annat sätt. I första hand genom att utveckla ett samarbete med ABF, där vi tillsammans tar fram ett studiecirkelmateriale med utgångspunkt i S-kvinnors politiska program *Fred, frihet, feminism är vår gemensamma framtid*. Därigenom ger vi alla medlemmar kraft och verktyg att strukturera och tillsammans med andra ta sig an innehållet i programmet, genom studiecirklar, föreläsningar och andra aktiviteter.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 10.3: Om nationella kommittéer

S-kvinnor Skåne

Inrätta nationella kommittéer och stärk arbetet med att utveckla och förverkliga S-kvinnors politiska program

S-kvinnor har en unik ställning som Sveriges största politiska kvinnoförbund. Möjligheter att bedriva politikutveckling, arbeta för att förverkliga våra politiska förslag och att vara en stark offentlig röst för ökad jämställdhet måste ändå ständigt både bevakas och utvecklas.

Vi ser att kvinnors behov, perspektiv och erfarenheter alltså regelmässigt ges mindre tyngd i samhällsdebatten, liksom i samhället i stort, i viktiga nutids- och framtidsfrågor. S-kvinnor kan och bör motverka detta.

Som sidoförbund till det socialdemokratiska partiet fattar S-kvinnor beslut om vilken politik vi vill driva både i samhället i stort och inom partiet.

S-kvinnors politiska program, vårt förbunds gemensamma ideologi och politik, beslutas var fjärde år (året innan valår) av förbundskongressen. Programmets utkast tas fram av förbundsstyrelsen och går på remiss ut till klubbar och distrikt inför kongressen. Innehållet brukar i regel vara en mix av antagna motioner och tidigare fattade beslut om till exempel stora politiska frågor.

De nio rubrikerna i S-kvinnors politiska program (det senaste är antaget 2021):

- Kvinnors rättigheter är mänskliga rättigheter
- Det feministiska samhällsbygget
- Välfärd
- Klimat och hållbar omställning
- Ett jämställt och tryggt arbetsliv
- Jämställd hälsa
- Exploatering och objektifiering av kvinnokroppen
- Internationell solidaritet
- Kvinnor och migration

Arbetet med, och dialogen kring, det politiska programmet är som regel mest intensivt inför beslutande kongress. Det finns behov av att stärka detta arbete även mellan kongresserna genom att skapa nationella nätverk för S-kvinnor som löpande vill arbeta aktivt med det politiska programmets frågor.

Inrätta Nationella kommittéer

Att inrätta nationella kommittéer, vars område tangerar respektive rubrik i S-kvinnors aktuella politiska program, skulle både stärka arbetet med det politiska programmet och skapa viktiga nationella nätverk där förbundets medlemmar kan engagera sig nationellt i de frågor som engagerar dem mest. Förslagsvis leds kommittéerna av ledamöter i förbundsstyrelsen.

Medlemmar i kommittéerna ska vara S-kvinnor från klubbar och distrikt över hela landet som är särskilt intresserade och/eller kunniga i de politiska frågor som kommittén/kapitlet behandlar.

De nationella kommittéernas uppdrag skulle inom sina respektive politikområden med fördel vara brett och innefatta bl.a. seminarier, kampanj- och opinionsarbete samt beredning av förslag till

förbundsstyrelsen och kommande politiska program. På så sätt blir kommittéerna viktiga länkar i arbetet med att utveckla och förverkliga S-kvinnors politiska program.

S-kvinnor Skåne yrkar att förbunds kongressen fattar beslut om:

- att S-kvinnors förbundsstyrelse inrättar nationella kommittéer vars områden tangerar rubrikerna i förbundets politiska program.
- att de nationella kommittéerna leds av ledamot/ledamöter från förbundsstyrelsen och övriga medlemmar är S-kvinnor från hela landet som har särskilt intresse och/eller kompetens inom området.
- att de nationella kommittéernas uppdrag är att inom sitt politikområde genomföra studier och seminarier, bedriva kampanj- och opinionsarbete och bereda förslag till förbundsstyrelsen och kommande politiska program.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 10.3

Föredragande: Nina Unesi

S-kvinnor har idag sex stycken utskott. Dessa är klimatutskottet, facklig-politiska utskottet, bostadspolitiska utskottet, internationella utskottet, studieutskottet och stadgeutskottet. I dessa utskott ingår förbundsstyrelsens ledamöter och ersättare. Utskottens uppgift och arbete fastställs genom en verksamhetsplan som förbundsstyrelsen beslutar om årligen. Som exempel på vad utskotten hittills gjort kan nämnas nästan ett tiotal studiesatsningar, en föreläsningsskiva under uppbyggnad, revidering av vårt miljöpolitiska besiktningsunderlag, internationella besök och nätverksbyggande, och underlag för ett bostadspolitiskt rådslagsmaterial.

Förbundsstyrelsen avslår motionen för att vi inte anser att förbundsstyrelsen därtill hinner leda och administrera nio ytterligare kommittéer/utskott enligt det upplägg som framgår i motionen.

S-kvinnor invänder mot motionen också av andra skäl. Vi är ett förbund som utgår från principerna för den representativa demokratin. Det innebär att när vi tillsätter nationella grupper/utskott/kommittéer så gör vi det med målbilden att sammansättningen reflekterar hela förbundet – från norr till syd, öst till väst och att de som deltar i grupperna får ett förtroende att föra och förvalta medlemmarnas talan. Det är viktigt för trovärdigheten i det resultat som gruppen sedan producerar.

I motionen förordas en annan princip än den som vi är vana vid i S-kvinnor. Motionären anser att kommittéerna ska besättas av medlemmar som har ett intresse och/eller kompetens att resonera kring S-kvinnors politiska frågor. I den gruppsammansättningen är det endast en person som har ett förtroende som sträcker sig längre än det personliga ansvaret, och det är den förbundsstyrelseledamot som ska hålla samman och administrera gruppens arbete. Vi vänder oss därför mot att-sats 3 som innebär att gruppen ska opinionsbilda, kampanja, genomföra studier och föreläsningar på nationell nivå. Det gör vi därför att det är ansvars- och arbetsuppgifter som hanteras av förbundsstyrelsen och förbundsledningen.

Förbundsstyrelsen vill sporra till politiska samtal i hela landet. Vi anser att den viktigaste delen av motionen uppnår vi på ett annat sätt. I första hand genom att utveckla ett samarbete med ABF, där vi tillsammans tar fram ett studiecirkelmateriale med utgångspunkt i S-kvinnors politiska program *Fred, frihet, feminism är vår gemensamma framtid*. Därigenom ger vi alla medlemmar kraft och verktyg att strukturera och tillsammans med andra ta sig an innehållet i programmet, genom studiecirklar, föreläsningar och andra aktiviteter.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 10.4: Äldre kvinnor i politiken

S-kvinnor Värmland

Äldre kvinnors plats i samhällsdebatten

Fortfarande är det äldre kvinnor som får stå tillbaka i de politiska beslutsfattande församlingarna i betydligt större omfattning än äldre män.

Argumentet att vi behöver få in fler yngre politiker är inte ett problem. Problemet är inte heller att äldre kvinnor ska stå tillbaka för yngre kvinnor, problemet är att inte samma gäller män.

Vi behöver yngre engagerade i de politiska församlingarna. Men om vi ska kunna spegla valmanskåren behövs även de äldre kvinnorna och att äldre män makar på sig.

Med en jämnare fördelning där unga, medelålder och äldre finns representerade på ett jämlikt sätt visar vi på ett engagemang för alla och demonstrera att vi ger röst åt samhället i stort.

Därför vill jag:

att S-kvinnor på olika sätt lyfter frågan om att politiken ska spegla det jämställda samhället även vad det gäller ålder.

att S-kvinnor ger distrikt och klubbar ett underlag för lokala kampanjer för att komma tillrätta med åldersdiskriminering.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 10.4

Föredragande: Ann-Christin Ahlberg

Förbundsstyrelsen instämmer i att äldre kvinnor ska ta plats i samhällsdebatten och att det är viktigt att politiken ska spegla det jämställda samhället i stort och det ska också gälla ålder.

Det är viktigt att vi S-kvinnor lyfter åldersdiskrimineringen när det gäller kvinnor som får stå tillbaka mer än män i politiken, på grund av sin ålder. Äldre kvinnors kompetens och livserfarenhet måste vi se som en tillgång som vi ska ta vara på speciellt inom politiken.

Tillsammans kan vi S-kvinnor bilda opinion och synliggöra detta så att fler äldre kvinnor kan engagera sig i politiken.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 10.5: Om förtroendeuppdrag Stockholms Allmänna Kvinnoklubb (Enskild motion)

Stadgeändring gällande oförenliga uppdrag

S-kvinnor har en unik ställning som Sveriges största politiska kvinnoförbund. Möjligheter att bedriva politikutveckling, arbeta för att förverkliga våra politiska förslag och att vara en stark offentlig röst för ökad jämställdhet måste ändå ständigt både bevakas och utvecklas.

Vi ser att kvinnors behov, perspektiv och erfarenheter alltså regelmässigt ges mindre tyngd i samhällsdebatten, liksom i samhället i stort, i viktiga nutids- och framtidsfrågor. S-kvinnor kan och bör motverka detta.

Vi har sett att S-kvinnors starka ställning som politiskt självständigt sidoförbund har varit avgörande i flera politiska frågor de senaste 100 åren. Svenska kärnvapen och abortförbud hade kanske varit vår verklighet idag om inte S-kvinnor hade hållit fast vid sin politiska linje i dessa frågor och under många år kämpat tråget i både partiets och patriarkatets motvind.

S-kvinnor har som sidoförbund en adjungerad plats både i den socialdemokratiska partistyrelsen och i partiets verkställande utskott. Där ges alla sidoförbundens ordföranden möjlighet att verka för den politik som förbundens medlemmar demokratiskt har beslutat om. Vi som S-kvinnor är därmed inte bundna av vare sig partiets eller en S-ledd regerings dagsagenda. S-kvinnors ställningstaganden utgår från vårt eget politiska program. Denna ordning bör bestå.

Under 2022 har vi kunnat bevittna att den s-ledda regeringen lagt om politiken på flera centrala områden utan att S-kvinnor hörts i debatten. Det är avgörande att S-kvinnor med full kraft aktivt kan driva sin beslutade politik även när opinionen, partiet och/eller en S-ledd regering driver åt ett annat håll.

Det finns flera konkreta exempel på detta under 2022:

Bistandsfrågan

Den s-ledda regeringen beslutade att finansiera hjälpen till ukrainska flyktingar genom att kraftigt sänka biståndsbudgeten. S-kvinnors förbundsledning gick ut med ett facebook-inlägg där ett tak föreslogs för hur mycket bistånd som kunde användas i Sverige.

S-kvinnor har inskrivet i sitt politiska program på s.29: ”• Biståndspengar ska alltid användas till internationella insatser, med tydlig inriktning för humanitära- och utbildningssatsningar och inte som förstärkning till statsbudgeten.”

NATO-frågan

Trots att frågan om ett svenskt NATO-medlemskap eskalerade både inom och utom socialdemokratin under våren deltog S-kvinnors förbundsledning inte aktivt i debatten. S-kvinnor har inskrivet i sitt politiska program på s.29 ”• Sverige förblir militärt alliansfritt och ska inte söka medlemskap i NATO.”

Kärnkraftsfrågan

Den 20 juni kungör den S-ledda regeringen en omsvängning i kärnkraftsfrågan. -” Kärnkraften är en viktig del av svensk elproduktion och kommer sannolikt vara det under lång tid framöver. Regeringen har en god dialog med ägarna av svensk kärnkraft och ser positivt på säkra förlängningar av befintlig kärnkraft. Det är viktigt att regelverken är moderna regelverk och utvecklas när tekniken utvecklas.”

Presentationen av den nya kärnkraftspolitiken sköttes av energiministern samt statsrådet för miljö- och klimat (då tillika S-kvinnors ordförande). Den 1 juli skrev miljö- och klimatministern tillsammans med energiministern under en debattartikel i Aftonbladet som slår fast att ”Inga

frågor är uteslutna. Inte heller frågor om var eventuella nya kärnkraftverk får byggas och om att justera antal tillåtna reaktorer; inom ramen för en ny energiöverenskommelse.”

S-kvinnor har inskrivet i sitt politiska program på s.12 ”Kärnkraften är både miljöfarlig och en säkerhetsrisk och måste avvecklas. Idag driver flera politiska partier på för att satsa på kärnkraften trots att den både är olönsam, att det är stora problem att bryta uran och att det inte finns någon lösning på slutförvaringen. Dessutom är uranet en ändlig produkt. Vi menar att vi ska satsa på miljövänliga och förnyelsebara energikällor i stället.”

Frågor om internationellt bistånd, svenskt Nato-medlemskap/kärnvapen samt vikten av att avveckla kärnkraften är mycket högt prioriterade för S-kvinnor. Det får inte råda några tvivel om att det i enlighet med stadgarna också är den politik som ordförande och förbundsledning aktivt driver både i den offentliga debatten och med det mandat som förbundet har i det socialdemokratiska partiets partistyrelsen och verkställande utskott-

Den konflikt som kan och har uppstått mellan S-kvinnors beslutade politik och den socialdemokratiska partiledningen/S-ledda regeringens politik visar tydligt att båda inte kan representeras samtidigt av samma person. Uppdragen som S-kvinnors ordförande och ledamot av regeringen är oförenliga. För att liknande konflikter inte åter ska riskera att försvaga S-kvinnor bör frågan regleras i förbundets stadgar.

Stockholms Allmänna Kvinnoklubb yrkar att förbundskongressen fattar beslut om:

- att göra följande tillägg till § 2, sjunde stycket i S-kvinnors stadgar:
Förbundsordföranden kan inte samtidigt vara ledamot av regeringen.
- att besluta att Stockholms Allmänna Kvinnoklubb kan sända in motionen till förbundskongressen, i den händelse att motionen inte antas av distriktsårskongressen.

S-kvinnor Stockholm beslutade att avslå motionen och att motionen skickas in som enskild.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 10.5

Föredragande: Emilia Töyrä

Omsvängningarna i den nationella politiken har de senaste åren varit både många och svåra. I regeringsställning har Socialdemokraterna tagit ansvar för såväl Sverige som för partiet, samtidigt som man tydligt prioriterat att stärka Sveriges röst i världen genom en feministisk utrikespolitik. Många socialdemokrater har också fått rannsaka sig själva och väga ideologi mot pragmatism på ett sätt som vi inte är bekväma med, särskilt inte efter åtta långa år i opposition.

Förbundsstyrelseledamöter i S-kvinnor har i riksdagen fått göra avkall på sina övertygelser från förbundet men S-kvinnor har vidmakthållit sin ideologi och fortsatt att driva på i sina frågor, för att förflytta besluten i en mer feministisk riktning. Tack vare att vi haft många medlemmar i riksdagen och i de beslutande församlingarna runt om i landet, också i regeringen, har vi kunnat göra skillnad i folks verklighet och inte bara i våra dokument.

De överväganden som motionären lyfter upp i sin text, gäller också för den ledamot av förbundsstyrelsen som råkar vara kommunstyrelsens ordförande i en kommun som har det tufft ekonomiskt och för den eventuella ordförande som har uppdraget som regionstyrelsens ordförande - likväl som för riksdagsledamoten eller statsrådet.

Förbundsstyrelsen är övertygade om att besluten som fattas, oavsett församling de fattas i, blir bättre med representation från S-kvinnor. Om Sverige styrs av en socialdemokratisk regering, ska S-kvinnor inte välja bort möjligheten till makt utan snarare bejaka den. Det är snarast arbetsvägran för en politisk organisation att inte ta chansen till påverkan när den infinner sig - oavsett om det är ordförande, ledamot av förbundsstyrelse eller en medlem det gäller. Därför yrkar vi avslag på motion 10.5.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 11.1: Röd färg som signum

S-kvinnor Skåne

Motion angående att vi skall ta tillbaka den röda färgen.

Jag och många med mig har reagerat på att vi har lämnat vårt kännetecken för den socialistiska kampen den röda färgen och blivit lingon och mjölkfärgade eller rosa.

Denna dikt är skriven av Gudrun Svensson, ordförande i S-kvinnor i Lomma och som har tillsammans med mig stått på barrikaderna för solidaritet och fred på jorden.

Rosa fjärilar
Somliga vill att vi ska vara rosa fjärilar
behagfullt fladdrande
från blomma till blomma
för att suga ut tillvarons sötma.

Somliga vill att vi ska vara rosa fjärilar
tyst ljudlöst drivande
under en kort sommars flyktighet
utan att ifrågasätta.

Somliga vill att vi ska vara rosa fjärilar
mållöst svävande
i solen
bedövade av vår egen skönhets bräcklighet.

Men jag vill inte vara en rosa fjäril.
Jag vill vara röd
Svindlande röd.

Och jag vill inte vara en tyst fjäril
Jag vill brumma högt
Så högt att mitt brummande hörs genom
höststormarna

Och jag vill inte vara en bräcklig fjäril
Jag vill vara stark
Så stark att jag kan få min omvärld att förstå att ett rosa fjärilsliv
Är ju egentligen inget riktigt liv.
Gudrun Svensson 1978

Med tanke på ovanstående dikt så ber jag våra representanter i förbundsstyrelsen att arbeta för att vi skall återta vår röda färg på fanor och andra saker som vi tar fram. Så kallade rödsaker som har blivit ett begrepp inom S-kvinnor.

Vi skall visa att vi är stridbara röda kvinnor och inte rosa fjärilar.

Därför yrkar vi:

att vi skall kämpa för att på alla nivåer inom det Socialdemokratiska kvinnoförbundet återta den röda färgen som vårt signum.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 11.1

Föredragande: Nina Unesi

Förbundsstyrelsen tackar för motionen och dikten, och vill tillägga att fjärilar är fantastiska insekter med otroliga egenskaper. Se bara på Monark-fjärilens enastående 5000 kilometer långa migration.

S-kvinnors symbol är den röda socialdemokratiska rosen i ett rosa kvinnotecken. Förutom rött och rosa använder S-kvinnor andra färger: Orange är den internationella färgen som används när vi vill uppmärksamma arbetet för att stoppa mäns våld mot kvinnor (Se Orange Day). Lila som är den internationellt erkända färgen för jämställdhet. Rosa som är den färg som används av feminister runt om i världen och Sverige, samt av den breda kvinnorörelsen. Det är den blå färgens symboliska motsats. Alla dessa färger fyller idag en viktig funktion i S-kvinnors kommunikation.

Förbundsstyrelsen besvarar motionen eftersom den röda färgen redan är en del av S-kvinnors formspråk.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse motionen besvarad.

Motion 11.2: Vår historia

S-kvinnor Värmland

Vår gemensamma historia

Ute i våra distrikt och klubbar fanns och finns kvinnor som på olika sätt gjort avtryck i förbundets historia. Men vårt gemensamma arv är större än de trots allt få nedtecknade persondokumenten. Det mesta finns kanske kvar i muntliga berättelser i en mindre krets eller är idag helt bortglömda.

Våra systrar är värda mer. Någon form av insamlande och ny dokumentation behöver göras där vår vardagshistoria samlas.

Vilka är vi kvinnor som i dag träffas på klubbmöte, lägger vår tid i styrelser och engagerar oss i samhällsfrågor? Alla vi som inte syns i TV, sociala medier eller tidningsartiklar.

Tanken är att även lyfta fram de alldeles vanliga kvinnorna. Att vi ska kunna lämna efter oss ett tidsdokument för framtida forskare som söker svar på 2020-talets kvinnors livssituation och kamp för ett feministiskt samhälle.

Därför vill jag:

att S-kvinnor tar fram ett underlag om hur en dokumentation kan organiseras och övrigt som kan vara till stöd för detta.

att S-kvinnor historia därefter lyfts i tex, bild och föremål på lämpligt sätt.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 11.2

Föredragande: Anna Fernebro

Förbundsstyrelsen anser att det är viktigt att vi tar hand om vår egen historia. Om inte vi gör det kommer ingen annan att göra det åt oss. Det finns inga lagar eller regler som styr att dessa handlingar skall tas tillvara, men de är likväl en viktig del av vårt kulturarv. Det är därför varje förenings eller organisations plikt att se till att den egna verksamhetens historia räddas för eftervärlden.

Det finns bra rekommendation på Arbetarrörelsens Arkiv och Bibliotek: s (ARAB) hemsida eller på de regionala folkrörelsearkivens hemsidor. De tar emot både analogt och digitalt material och även publikationer från webbplatser. Kongresshandlingar, protokoll. årsberättelser, stadgar och broschyrer är intressanta handlingar under förutsättning att de är egenproducerade. Studiematerial, utredningar, pamfletter och flyers likaså. Varje nivå i organisationen ansvarar för att arkivera sitt eget material, det man själv producerat.

Korrespondens, dagböcker, fotografier, ljud och film och fanor tas också emot.

Förbundsstyrelsen uppmanar alla i organisationen att kontakta det lokala eller regionala arbetarrörelsearkivet för att upprätta en struktur för hur just ni ska eller kan bevara vår historia.

S-kvinnor har lyft fram vår historia samt vår politik löpande genom tiderna. Senast till vårt 100-årsjubileum producerade vi boken ”Hundra år av kvinnokamp 1920–2020”. Vår tidning Morgonbris är i sig, både ett historiskt och ett dagsaktuellt magasin som kan användas i detta syfte.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att att-sats 1 avslås.

att att-sats 2 anses besvarad.

Motion 11.3: Val av sånger

S-kvinnor Sjuhärad

Val av sånger

S-kvinnor i Sjuhäradsbygden tycker det är roligt och högtidligt att vi sjunger på våra möten och distriktskongresser mm. Men vi tycker inte alltid att val av sånger passar in i den tid vi lever i nu.

Arbetets söner är en av den svenska arbetarrörelsens äldsta och främsta sånger, den trycktes första gången 1885 i Socialdemokraternas första provnummer och på flygblad som August Palm hade med sig på sina möten.

Vid den tiden passade Arbetets söner för dåtidens kamp och används fortfarande, trots att dagens kamp inte enbart handlar om sönerna utan också handlar om döttrar och kvinnor.

I flera år har S-kvinnor i Sjuhärad påpekat inför partiets årsmöten, distriktskongresser och vid andra tillfällen, att vi är ett feministiskt parti och det bör också märkas vid val av våra sånger på våra möten.

Trots det ser vi i handlingar och hör på våra möten att det åter igen är tänkt att vi ska sjunga arbetets söner, en sång som hör hemma i vår historia och det är dags att se över vilka sånger som passar in i vår nutid och i ett feministiskt parti.

S-kvinnor i Sjuhäradsbygden vill:

att S-kvinnors förbund ska arbeta för att vårt parti Socialdemokraterna ser över de sånger som är tänkt att sjungas på kongresser, möten och andra aktiviteter så att det passar in i vår tid och i ett feministiskt parti.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 11.3

Föredragande: Johanna Kvist

Förbundsstyrelsen tackar motionärerna för en aktuell motion. Precis som motionärerna uttrycker är det en fin tradition att vi sjunger på våra möten och sammankomster, som årskongresser med mera. Vi delar samtidigt bilden av och problematiken kring att det vi sjunger inte alltid speglar den tid vi lever i nu, eller det jämställda samhälle vi strävar efter.

Socialdemokraterna är ett feministiskt parti och det ska speglas i all vår verksamhet, inklusive de sånger vi gemensamt sjunger och finner kraft i. Därför behöver det, precis som motionärerna yrkar på, göras en översyn av de sånger vi sjunger på kongresser, möten och andra aktiviteter.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionen.

Motion 11.4: Individualisera rätten att förrätta vigsel S-kvinnor Göteborg

Individualisera rätten att förrätta vigsel

Sedan maj 2009 är äktenskapsbalken könsneutral. Personer av samma kön får gifta sig med varandra. (SFS 2009:253). Vigselförrättare förutsätts vara villiga att viga par oavsett kön enligt lagen. Dock finns undantag för präster med flera som av religiösa skäl inte vill viga samkönade par:

”3 §5 Behörig att vara vigselförrättare är

1. sådan präst eller annan befattningshavare i ett trossamfund som har förordnande enligt lagen (1993:305) om rätt att förrätta vigsel inom trossamfund, eller
2. den som länsstyrelsen har förordnat.

Den som är behörig enligt första stycket 1 är inte skyldig att förrätta vigsel.”

Undantaget gäller som synes inte civila vigselförrättare.

När lagen ändrades antogs det att motståndet inom kyrkor och samfund mot att viga par av samma kön skulle försvinna med tiden. Detta har visat sig felaktigt.

Vid 2022 års kyrkomöte föreslogs att prästkandidater som inte vill viga par av samma kön inte skall kunna prästvigas samt att präster som inte viger samkönade par skall förklaras obehöriga. Motionerna avslogs med motiveringen att detta på ett otillbörligt sätt skulle ingripa i biskoparnas ämbetsansvar.

En till synes fryst konflikt har därmed uppstått mellan å ena sidan samhällets respekt för religionsfriheten, kyrkor och samfunds frihet samt å andra sidan principen om människors likhet inför lagen.

Det är enligt min mening inte rimligt att kyrkor och samfund godtyckligt kan avgöra för vilka lagen gäller och för vilka den inte gäller.

Denna konflikt kan från samhällets sida lösas på två sätt:

1. Genom att avskaffa kyrkors och samfunds vigselrätt och införa obligatoriskt civiläktenskap. Den som vill gifta sig enligt en religiös ceremoni måste då först gifta sig i en civil ceremoni för att äktenskapet skall vara giltigt.
2. Genom att avskaffa kyrkors och samfunds generella vigselrätt och göra vigselrätten personlig. Präster med flera får då ansöka om vigselrätt på samma sätt och på samma villkor som civila vigselförrättare. Det stora flertalet borde inte ha några problem med detta.

Det första alternativet innebär att ett litet antal vigselförrättares samvetsskäl tillåts komplicera livet för alla som vill gifta sig.

Det andra alternativet medför minimalt krångel och innebär att samhället på en och samma gång kan upprätthålla likheten inför lagen och respekten för religionsfriheten. Förslaget innebär att biskoparnas ämbetsansvar i denna fråga inte rubbas. De kan om de så önskar prästviga kandidater som inte vill viga samkönade par. Dessa kan fortsatt förrätta kyrklig vigsel, men utan rättsverkan eftersom de saknar samhällets behörighet att viga. Ett sådant äktenskap måste således

kompletteras med en civil vigsel för att äga giltighet.

Jag föreslår därför:

- att den socialdemokratiska riksdagsgruppen från Göteborg driver frågan om att avskaffa kyrkors och samfunds generella vigselrätt och ersätta den med personlig vigselrätt.
- att S-kvinnodistriktet i Göteborg antar motionen.
- att S-kvinnors förbunds kongress antar motionen som sin egen.
- att Göteborgs socialdemokratiska partidistrikt antar motionen.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 11.4

Föredragande: Emilia Töyrä

Emellanåt fattas kontroversiella beslut som bara något år senare blivit så implementerade i samhället att det är svårt att tänka sig en tid när det såg annorlunda ut. När rökförbudet på krogarna infördes vållade det ett ramaskri och restaurangbranschen var orolig för att de skulle tappa intäkter - och det motsatta skedde. Personer som inte kunnat besöka en krog kunde plötsligt ta en öl tillsammans med sina kompisar på lokal och personalen var inte längre lika trötta när de kom hem efter ett pass vid Black Jack-bordet en lördagsnatt.

När beslutet om att barnaga skulle förbjudas kom, var många oroliga för hur ”framtidens ungdom” skulle kunna uppfostras och numera är samhällets motstånd mot våld mot barn närmast kompakt. Tiderna förändras, och vi med dem. Motionären tar upp en annan fråga som var kontroversiell på sina håll när lagen förändrades.

Idag är motståndarna mot samkönade äktenskap så marginaliserade att de har svårt att få medhåll. Ändå har det motståndet levt kvar hos många religiösa samfund. Här har lagändringen inte fått samma verkan som de två tidigare exemplen, precis som motionären anför. Vi har dock svårt att göra annat än att avslå motionen, då den uppmanande att-satsen snarare är ställd till riksdagsledamöter från Göteborg och inte till förbundskongressen. Därför yrkar förbundsstyrelsen på att avslå motion 11.4.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.

Motion 11.5: Valaffischer S-kvinnor Gävleborg

Minska antalet Valaffischer i Sverige.

På 1900-talet började vi Sverige att använda affischer vid allmänna val. Valaffischerna saknade i allmänhet då bilder, utan var mer ett textmeddelande.

Utvecklingen har ju gått framåt så idag är det fina foton på våra kandidater samt ett budskap. Valaffischerna har alltså en lång tradition i valkampanjerna.

Men

Idag har vi många kommunikationskanaler, allt inom sociala medier.

Det sägs ju ofta att valet vinner partierna via sociala medier.

Vid förra valet när man gick i Stockholm, så var det otroligt många valaffischer som var uppsatta, samt att alla Arbetarekommuner gör ett otroligt arbete med att affischera i städer och på landsbygden.

Totalt i Sverige är antalet affischer väldigt många.

- De flesta är tillverkade av plast (wellplast) eller belagda med plast.
- Sätts ofta upp med buntband av plast.
- Går ej att återvinna – bränns upp.
- Orsakar nedskräpning.
- Felsorteras, hamnar felaktigt på Återvinningsstationerna.

Jag anser att valaffischerna är en miljöfråga också, behöver vi alla dessa affischer?

Vi föreslår:

att S-kvinnor som är riksdagsledamöter tar upp en diskussion inom parti för att begränsa antalet affischer.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 11.5

Föredragande: Ida Ekeröth Clausson

Motionären lyfter ett behov av att minska antal valaffischer i Sverige. Förbundsstyrelsen kan dela synen att det är dumt med onödigt slit och släng. Däremot är motionen felriktad då det inte är riksdagsledamöterna som beslutar om hur många valaffischer varje arbetarekommun väljer att sätta upp. Frågan om att minska valaffischernas miljöpåverkan får därför drivas på andra sätt, lokalt och nationellt.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionen.